

66 g 289.

g. 289.

NK

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66 G 289

Národní knih

100228437

VERSES LEVELEZÉS,

a' mellyet folytatott

GROF GVADÁNYI JÓZSEF

Magyar Lovas Generális

Nemes FÁBIÁN JULIÁNNÁVAL

Nemes BÉDI JÁNOS Élete Párjával,

mellybe

több nyájas dolgok mellett, Királyi

Komárom Városába történt siralmos

Föld-indulás - is

le-íratott,

és a' Versekre Gyönyörködők' kedvéért

ki-adattatott.

V 107
708

P o r s o n y b a n ,

Wéber Simon Péter költségével és betűivel.

1 7 9 8 .

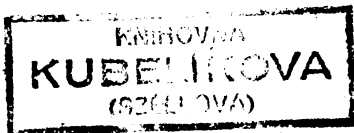
Digitized by Google

24487
66429
**Allusie ad Regiam Civitatem Komaro-
mensem.**

*Claudite jam Parcae nimium referata Sepulchræ
Claudite : plus jussu jam Domus ista habet.*

Ovidius in Elegia, quam
scripsit in Consolatio-
nem Liviæ Augustæ,

SZÉLL FARKAS
könyvtárából

ELŐ-BESZÉD.

Egy napon, Postán érkezett több leveleim között, vala egy levél, mellynek borítékján ezen útasítás állott: Komáromból, Méltóságos Gróf Gvadányi József, Magyar Lovas Generálisnak, ő Nagyságának adattassék, Szakoltzán. Micsémertem a' betűk formálásáról, hogy aztat. Aszszonyi kéz írta; de mivel Komárom Városába senkivel se vagyok esménetes, felette kíváncsinos lettem meg-tudni, hogy ki legyen az, a' ki eztet hozzám útasította, leg-ottan fel-is szakasztottam aztat, 's láttam, hogy kötött szavakkal volna írva, az all-írásra vetvén szememet ezen szavakat olvastam: Nemes Fábíán Juliánna, Nemes Bédi Jánosnak hites társa. El-fogott az álmélkodás, nem tudván, ezen esméretlen, de érdemes Aszszonyosság, mit kívánna tőlem? de az egész levélnek foglalattyát által olvasván ki-tanúltam, hogy verses leveleket váltani szeretne velem; hogy juthattam éppen én észébe, és nem más nálamnál nagyobb Verselő, okát tsak maga fogja tudni. De mivel a' Verseléshez hajlandóságát, és nagy vágyódását levelébül ki-láttam, mingyárt el-tökéltettem magamba, hogy kívánságát tellyesteni fogom, a' mint-is leg-ottan Versekre feleltem nékie ajánlván magamat, nem tsak a' Verses levelezésre, de leveleinknek ki-nyomtatására-is, a' mint-is imé aztat, az Érdemes Közönség elibe terjeszteni bátorkodom. Nem

más okra való nézve tselekedtem én eztet , ha-
 nem hogy valamint ő , úgy mind a' két Ma-
 gyar Hazába élő szép Nem - is ösztönt , tzlést ,
 és kedvet nyerhessen a' Verselésre. Nem - is
 lett ezen igyekezetem fogamat nélkül való , mi-
 vel valamint Hazámba , úgy az Erdélyi Nagy
 Hertzegségben-is támogtak Nemes Mólnár Bor-
 bálának , és Nemes Fábían Juliánnának köve-
 tői , a' mint alább az Érdemes Közönség ne-
 veiket fogja - is olvasni. Így tehát a' külső
 Népzetek , nem lesznek ezentúl olly bal véleke-
 désbe , hogy a' Magyar szép Nem , elégtelen
 volna jó nevelésének fogyatkozása miatt a' szép
 tudományokra , mert már most munkáikból lát-
 ni fogják , hogy ha fel-nem müllyák talán-is
 őket , de leg-alább egy köröm feketényt sem
 fognak nékiek engedni. De ugyan-is ha Ha-
 zánk fiai mindenre alkalmotossak , bizonyára
 Leányai-is ollyak lesznek , tsak akarják. Elein-
 tén ezen velem levelező Barátnémnak sok Zoi-
 lussai , és Mómussai-is támadtak , de biztatá-
 somra meg-vetette ezen dűb dáb embereket , és
 levelezését folytatta. A' Komáromi Föld - in-
 dúlásnak le - írására-is nehézségét által látván
 a' hehezen adta magát , de ösztönözésemre ehhez-is
 hozzá fogott , a' mint-is munkáját mély alá-
 zatosfággal nyújtta a' Nagy érdemű Közön-
 ségnek , valamint magam-is vele folytatott
 gyenge Versekből álló leveleimet.

Írtam Szakolczán 16-dik Octóber
 napján 1797-dik éfztendőbe.

Nemes

*Nemes Fábián Juliánnának Gróf
Gvadányi József Generális-
hoz írt*

ELSŐ LEVELE.

Méltóságos Gróf Úr! Múzsák Mecenássa,
Ama nagy Mecenás egy nagy lelkű mássa.
Bízában grátziádban te hozzád járúlok,
Tsekély Verseimmel lábadhoz borúlok.
Ezen bátorfágom Nagyfágod ne bánnya,
Sőt illy tanúlatlant, mint én vagyok, szánnya.
Szánnya bennem, mivel nem fokot tanúltam,
Mint a' férges gyümölcs tsak héjába húltam.
Instállom segítse e' vad fát óltani,
Hibás Verseimet jobbakkal tóldani;
Így talán e' vad fa gyümölcst - is hozhat,
Az Aszfzonyi Rend közt örömet okozhat.

A

Most

Most tsekély levelem feleletét kéri,
 Így lángoló tüzem, óltását el - éri.
 Lángoló szívemnek im csak ez az oka,
 Mólnár Borbálának dítsérője foka.
 Mivel a' miolta olvastam könyveit,
 Nem győzőm tsudálni én-is szép műveit.
 Azolta nagy tűzzel éget a' Poësis,
 Ha az elme készül, készen van a' kéz - is.
 Aztat ha akarnám bennem el - óltani,
 Nem lehet, természet kifiztet még tóldani.
 Azért illy nagy lelkű Poëtához futok,
 Ha kegyelmébe vész Parnassusra jutok.
 E' Magyar hazában te-is vagy az első,
 Mólnár Borbálának tisztelője felső.
 Aszszonyi nemünket kívánod segíteni,
 Idő töltésédben a' nevét említni.
 Óh nagy dítséretre méltó Grófi jószág!
 Előtted mi hírünk valóság, nem ófág;
 Ki világ előtt-is merész minket dítsérni,
 Gyönyörű könyvedben versezésre kérni.
 A' ki gyöngy könyvedet egyszer olvashattya,
 Tellyes igyekezet szívét által hattya.
 Mólnár Borbálának itt olvassa nevét,
 Egyszeribe érzi a' Poësis hevét.
 Most magamról írok, mert imé így jártam,
 Verselésbe kaptam, mikor nem-is vártam;
 Mert Borbála könyvét mihent meg-szerzettem,
 Szíves szeretettel mingyárt hozzá lettem.
 Hogy versellyek ő lett meg-vallom ösztönöm,
 És hogy már verselek, nékie köszönöm.

De

De imé verseim még faragatlanok,
 Hibákkal telyesek pallérozatlanok ;
 Ha Nagyfágod léfzen ebbe kalaúzom,
 Tudom lantom húrját, hogy majd fellyebb hú-
 Még Heliconra-is tudom hogy fel-vezet, (zom.
 Ahol a' Múzsákkal foghatok majd kezét.
 Jobbakkal szolgálok, ha olly időt érek,
 Most pedig ezekről botsánatot kérek.
 Ezekkel maradok szíves tisztelője
 Nagyfágodnak; bár nem vagyok esmérője.

Rév Komáromba 24-dik Oktober
 napján 1795-dik esztendőbe.

N. Fábrián Juliánna. m. p.
 N. Bédi János híres társa.

**Gróf Gvadányi Józsefnek ezen levél-
 re tett válaszfza.**

Nagy érdemű Afzszonyom t

Hogy ha egy véletlen dolgon ember el-hül,
 Szíve háborodik, 's véri mintegy meg-hül.
 Az eset okozza e' rendetlenféget,
 Mivel fel zavarja az érzékenységet.
 Nem tudgya hírtelen, hogy ő mit mivellyen,
 Ha a' dolog levél, reá mit felellyen.

Szíve az el-bámúlt elmével küszködik,
 És a' nem várt dolgon nagyon meg-ütközik.
 Egy ideig mint egy márvány oszlop úgy áll,
 Tehetetlen; másnak, magának se szolgál.
 Egy kevés pihenés illy szívnek szűkféges,
 Hogy légyen a' mint vólt olyan tehetséges.
 Afszonyom! a' midőn leveledet vettem,
 Én-is színt így jártam, néma bálvány lettem;
 Mert nem tudtam miként juthattam eszébe,
 A' kinek nem vagyok esmeretfégebe.
 Az esmeretlenhez nintsen-is kívánság (*)
 És tőle kívánni valamit hitvánság;
 De yégig olvasván verses leveledet,
 És alatta látván nagy betsű nevedet,
 Az öröm özöne borítá szívemet,
 Fel-is élesztette érzékenységet.
 Ki-tanúltam abból, hogy új Múzsát szüle
 Hazánkba Minerva, szívem már nem hűle,
 Sőt tapsoltam, mivel Múzsáinknak száma
 Szaporodik; majd fog verselni sok Dáma.
 Mert mi szép Nemünket példák fel-indítták,
 Illy nemes munkákra szíveket buzdítták.
 Ezen igazságot bátran itt ki-teszem,
 Mert-e' vallást a' te leveledből veszem.
 Írod; hogy munkáit Mólnár Borbálának
 Olvasván, ereid mingyárt buzdúlának.
 Apollónak kívánsz azólta szolgálni,
 Laurusos Múzsái feregébe álni.

Na-

 (*) Ignoti nulla cupido.

Nagyon magasztalom e' kívánságodat,
Ohajtom segítse az Ég szándékodat.

Hanem észre veszem, hogy egy kis félelem
Háborít tégedet, de okát nem lelem.

Ezen tudományhoz nem merfz bátran fogni,
!Demond-meg, hogy mért kell szívedned dobog-
Mert e' leveledet, melly elméd gyümöltse, (ni;

A' tudományoknak nézze bár melly Böltse,
Tudom helybe hadgya, jóllehet tsak zsenge,
De a' ki illyt' munkál, olly elme nem gyenge.

Nem gyenge! főt mutat Múzsát ollyan kézset,
Kit annya méhébe formált a' természet.

A' kinek tüze van, vagyon jó ízlése,
Választott szavakkal hangzik éneklése.

Nevettem; mert írod, hogy te nem tanúltál,
Légyen úgy; de hányat már ebbe-fel-múltál?

Azsfzonyom tudgyad azt! Poëta születik,
Az Orátor pedig munkával tétetik. (*)

Látom én, hogy te - is erre születettél,
Tán Versekre sírtál, midön feresztettél.

A' bátrakat szokta Fortuna segíteni,
Féléngeket pedig hátra kényszeríteni. (**)

Azért mint valamelly fegyveres Amazon,
Bátran menj! és éppen meg-ne ütközz azon,
Hogy te nem tanúltál: mert hogy fogantattál,
Már e' tudományra te el - választattál.

A 3

Ki

(*) Poëta nascitur, Orator fit.

(**) Audaces Fortuna juvat, timidosque repellit.

Ki tetszik el-hidgyet a' vas-szeg a' zsákból,
 Tudom - is ritkán lesz ezer Afzszonyfágból
 Poëta: de vallod, hogy szíved ezért ég,
 Ez hát olly ajándék, melyet adott az Ég.
 Tartsd nagy betsbe tehát ezen indúlatott,
 Melly gyenge testedbe még böltsödbe hatott.
 Fel-tett szándékokba semmi se gátollyon,
 Szép híred és neved Hazánkba had follyon.
 Tedd Mólnár Borbálát ebbe tükörödnék,
 Hidgyed! hogy határa nem lesz örömödnék.
 Ő - is eleintén mint te szint' úgy beszélt,
 És a' verseléshez fogni felette félt;
 De hogy Pegasussát jól meg-sarkantyúzta
 Verselt; 's őt' Apolló fel - is kofzorúzta.
 Szelek szárnyára költ most már híre 's neve,
 Repül; mert belőle olly Poëta leve,
 Hogy férjfi nemünk közt fokakat fen halad,
 Pegasussa olly nagy serényféggel szalad,
 A' gyakorlás által érünk kívánt véget,
 És meg - nyugosztaló tökéletesféget.
 Fussad tehát bátran Parnassusnak úttyát,
 Fel-találod tövén Castalius kútyát,
 Kristály színnel buzog azon szent erdőbe,
 Mellybe fok szarvast vesz Diánna üzőbe.
 Kóstold! meg-erősít, 's két szarvú hegyére,
 Könnyen fel fogsz menni kies tetejére.
 Ott a' kilentz Múzsák majdan körül vesznek,
 Borostyán kofzorút te fejedre tesznek.
 Oh melly örömöd lesz e' szent sereg között,
 Melly ártatlan színbe fejrbe öltözött.
 És

És így temjénezik Apolló oltárát,
 Mellyért bőven nyerik fáradfágok árát.
 Tudom szerentsésen ha oda érkezel,
 Komáromról akkor majd el - felejtkezel.
 A' föld indulástól sem fogsz ottan félni,
 Mint Éden kertyébe olly vígan fogsz élni.
 Azt kívánod tőlem, hogy legyenek Vezéred,
 Mentorfágom alatt, véled; tzéled éred.
 Óh drága Afzszonyom! kapol száraz ághoz,
 Korhott már, és indúlt a' múlandósághoz.
 Ha nyers törsöködbe eztet bé - óltanám,
 Indúlt farjazását meg - károsítanám.
 Rég már azon idő, hogy Helicont hágtam,
 Azólta Mars Istent én mindég imádtam.
 El - aludott bennem a' Poësis tüz,
 A' mellyet gerjesztett akkor Minerva szüz.
 Meg - nehéztelt reám, hogy őt' meg - vetettem,
 Mars zászlója alatt szolgálatot vettem;
 Már a' verselésben engemet nem segít,
 Szent tüze mint hajdan, már mostan nem hevít.
 Zörgő táborába Mársnak meg - öszültem,
 És a' verselésből egészfzen ki - hültem.
 Láthadd - is verseim minő lengetegek,
 Mivel a' vénfégtül ereim betegek.
 Ugyan tsak kérésed meg - nem fogom vetni,
 Talán nem fognak még hamar el - temetni;
 Azért majd ha lantolsz, én melletted álok,
 És mint vén hegedüs néked contrahálok.
 Kérlek hát versekbe én velem levelez',
 E' titted el - hidgyed, majd arra kötelez;

Hogy levelezésünket majd ki - nyomtattatom ,
 'S a' két Magyar hazán kereftül futtatom ;
 Hogy meg - esmérhessék Komárom Múzsáját ,
 Melly ékessen tudgya pengetni hárfáját.
 Ez ajánlás után levelem bé - zárom ,
 Válaszoló leveled óhajtva el - várom ,

Költék Szakoltzai Házamba November
 Holnapjának 12 - dik napján 1795 -
 dik esztendőbe ,

Nemes Fábian Juliánnának
 MÁSODIK LEVELE.

Méltóságos Gróf Úr , vitéz Generális !
 Ki nagy vagy mindenkép , lélszsz, sőt valál - is.

✱ ✱ ✱

Elő került az ősz komor sötétséggel ,
 Bé - borítván mindent , nagy kedvetlenféggel .
 Az egész Természet kormos gyászba merül ,
 Mivel a' nap reá igen ritkán derül .
 Smaragdos színéből , fű 's fa le - vetkezik ,
 És ennek helyébe kopaszság érkezik .
 A' gyenge ágatskák bús gyászba borúlnak ,
 Mivel leveleik a' derektól hűlnak .
 Még az emberek - is , kedvetlen ortzával
 Járnak ; nem újulván a' nap fúgarával .

Né-

Nékem a' Teremtő kedvezett e' részben ,
 Mutat kikeletet éppen Novemberben ;
 Mivel e' hólnapnak tíz , 's hatodik napján ,
 Nagy öröm szálla-meg, egy, 's két óra táján ;
 Mert egy legényke jött hozzám , keze tele
 Levelekkel , a' mint beszélgeték vele ,
 Mondá ; ezek között az Afzszonynak vagyon
 Egy levele ; mellyen álmélkodtam nagyon.
 Meg - vizsgálván , látom , Szakoltzárúl szalad ,
 Ez újfág látáson , minden búm el - halad .
 Öröm kiáltásom hallatik a' házban ,
 Kiáltom : nintsen már az én szívem gyászban !
 Mert kedves Grófomnak levele érkeze ,
 Petséttye mutattya , írta maga keze .
 Nézem : hát Apollóm írta , készítette ,
 Díszes szóllásával fel - ékesítette .
 Ezen betses levél tellyes grátziával ,
 Mellyet látván szívem alig bír magával .
 Örömről hofszan most nem - is beszélek ,
 De e' nagy grátzián örvendek míg élek .
 Öröm özöne közt , háladásra térek ,
 E' nagy Grófra Menyből , minden áldást kérek ;
 Mert zsenge Versimre adott feleletet ,
 És ebbe ajánlott drága ígéretet .
 E' Grófi grátziát kellene hálálnom ,
 'S Nagysága elibe személlyesen álnom ,
 És lábai előtt artzal le - borúlni ,
 Öröm özönébül bő könyveknek húlni ,
 Ezekkel nagy Grófom lábait ásztatnom ,
 Önnön kezeimmal gyengén mosogatnom ,

De ezzel magamat nem ketsegtethetem,
 Nintsen módom, tzélom nem tellyesíthetem.
 Nints Hintó, nintsen ló, mellyeken futhatnék,
 És Nagyfága előtt most udvarolhatnék.
 Most hát tsak Versekkel lészek tisztelője,
 Méltófágos Grófom' hóltig üdvezlője.
 Azért; mert Verseim kívánnya segíteni,
 A' Magyar hazában nevemet említni.
 Így tehát víg kedvel pengetem a' Lantot,
 Kérvén egyengesse előttem a' hantot;
 Így majd gyenge Múzsám szebbeket fog szűlni,
 Ha Nagyfága mellém kormányra fog űlni.
 'S ha illy nagy Méltóság léssen Pátrónusom,
 Meg-némúl mint bálvány irigy Zoilusom.
 Egek! még mit ígér, hogy ki-nyomtattattya,
 'S a' két Magyar Hazán Keresztül futtattya.
 Leg-kissebb szolgálód nem tudgya hálálni,
 Drága ígéreted, mint kellyen vízfzáltni.
 Míg élek szívemből én aztat fogadom,
 Hogy tiszteletedet örömmel meg-adom.
 Hív szolgálatodra magam' kötelezem,
 E' levéllel, mint egy hittel, hitelezem.
 Ezzel grátziádban magamat bé-zárván,
 Kegyes Válaszodat óhajtvá el-várván,
 Grófi Nagyfágodat kéz kéz tsókolással
 Üdvezlem, 's maradok fok jó kívánással.

Mélt. Gróf, Nagyfágodnak,

Rév Komáromban Sz. An-
 drás Havának 13. nap-
 ján 1795-dik Esztendőbe.

alázatos tisztelője.
 leg-kissebb szolgálója,
 Fábíán Juliánna. m. p.

Ezen Levélre tett felelet.

Meg - esmérem, későn veszed válaszómat,
 Kétféleggé még se tedd barátságomat,
 Mert a' kihez egyszer én eztet mutatom,
 Míg éltem el-nem fogy mind addig folytatom.
 Soba sem-is buzog olly szívbe nemes vér,
 A' ki nem válaszol, ha arra reá ér.
 Ez a' barátságoknak egy bizonyos jele,
 Ezzel kell egy nemes szívnek lenni tele.
 Kinek nem felelek, aztat vagy meg-vetem,
 Avagy tellyesféggel nem-is szenvedhetem.
 Hogy válaszómat késik, aztat nem tagadom,
 De ennek az okát elődbe így adom:
 Két-hétig nem vettem a' pennát kezembe,
 Apolló Múzsái se jöttek eszembe.
 Ezen idő alatt hódos Diánnának
 Aldoztam, Vadászók Isten Afiszonyának.
 Két Morvai Grófok olly jó baráttaim,
 Mintha vólnának ők vér Atyámfiaim.
 Laknak pedig ezek tő szomszédházgomba,
 Gyakran ők - is vesznek részt barátságomba,
 Ezek invitáltak Morva országába,
 Vadakat hajházni magok jószágába.
 Hágtuk - is a' fenyves kékelő hegyeket,
 Sebes patakokkal zúgó mély völgyeket.
 Huszon nyóltz őzeket, és hét szarvasokat
 Lőttünk itten, majd mind három mázsásokat,
'S ti-

'Stizen-négy vad dífznót, vólt közöttök hat kan,
 Ezekkel gyakorta nem nagy mulatfág van.
 Most-is egy hajtóhoz edgyik hozzá vágott,
 De szerentséjére egy bik fára hágott,
 Agyara bal lábát már jól nem érhette,
 Mellyért-is tsak bőrit kevéssé fértette.
 Bé-búja egy Gróf-is egy odvas Cserfába,
 -Lehet hogy hígat-is szóra plundrájába;
 Mert hogy az odóból ki-jött, aprón lépett,
 Maga tudgya fenyő ágakat mért tépett;
 Azomba hirtelen jött Boreás szele,
 Havat szórt, á' nyakunk lett-is azzal tele.
 Mingyárt-is mindnyájan fel-ültünk lovunkra,
 Mintha az ellenfég jött vólna nyakunkra
 Úgy nyargaltunk, míg egy faluba bé-értünk,
 Hol a' Plébánustúl szállás adást kértünk.
 Szívessen fogadott, jól ittünk, jól ettünk,
 És magunkra száraz gúnyákat-is vettünk.
 A' fába bé-bújt Gróf halavány vólt, mint hólt,
 De száraz bugyogót fel-öltvén már víg vólt.
 Még öt nap vadásztunk, de már tsak a' téren,
 Nem gázoltunk havat, hanem jártunk déren.
 Fátzánt, foglyot, nyúlat ki-ki már itt lesett,
 Hidd! ezer darabnál sokkal több el-esett.
 Mivel a' Plébánus minket jól vendéglett,
 Ő-is ötven darab vadakba részes lett.
 Már most az ő öreg Kátli szakátsnéja,
 Nem nézett úgy reánk, mint az éhes Héja.
 Mert eddig azt mondta, hogy Urát ki-eszszük,
 Ha a' vadászatot még három nap teszszük.
 Kap-

Kapván még ő tőlünk pénzbe discretiót,
 Már maga kért tegyünk több illy distractiót;
 Mert úgy mond: a' vadak nagy károkat tesznek,
 Főképpen a' disznók majd mindent meg-esznek.
 De itt - is az idő Komorra fordúla,
 Északi rút széllel esső 's dara húla.
 Mellyért-is vége lett itt a' vadászásnak,
 Nyakába borulánk mind hárman egymásnak;
 El-bútsúzván, egy Gróf mene Strafsnyitzára,
 A' más Milotitzba, magam Szakoltzára.
 Lásd! ez oka későn válaszom hogy adom,
 Hamarébb veszed azt ezentúl, fogadom;
 Mert már egész télen őrzöm a' szobámat,
 Folytatom elő vett egynéhány munkámat.
 Örvendek azomba, hogy, első levelem,
 Esmeretessé kezd téged tenni velem.
 Vajha mint Jupiter több formát vehetnék
 Magamra: 's a' levél én magam lehetnék.
 De bár én levélre ált' nem változhatok,
 Még-is jövő nyáron tán veled szólhatok;
 Mert olykor Budára le szoktam én menni,
 Midőn ott, vagy Pesten dolgom történ lenni.
 Ha hogy ez meg-esik, akkor Esztergomot
 Balra hagyom, tzielnek veszem Komáromot,
 Hogy ott meg-láthassam Hazánk' olly Múzsáját,
 Ki most kezdi, már-is jól veri hárfáját.
 Hidgyed! hogy én akkor téged meg-ölellek,
 Mert bár nem ismerlek, de még-is kedvellek,

Mél-

Méltó-is vagy, minden Magyar hogy fzeressen,
 Hazánk szép nemére mert tsak szemet vessen;
 Tapasztalni fogja, hogy bölts Minervával,
 Tsak te vagy esmérős Molnár Borbálával.
 Tík vagytok szép nemünk ragyogó szép fénnye,
 Nem vagytok hívfágnak tündéres edénnye.
 Parnassusnak úttját tsak ketten futtyátok,
 Minervának teje melly édes, tudgyátok.
 Vajha kettőtöket többen követnének,
 Ne Comædiákba 's Bálókba mennének.
 Azt nem kívánhatom, hogy jöj Szakoltzára,
 Mellyt Morva vize mos, Hazánk határára;
 Mert ezen meszfe út alkalmatlan lenne,
 Bár abból a' szívem nagy örömet venne.
 De míg személlyesen jobban meg-esmérlek,
 Ha meg-nem bántalak, arra egyre kérlek:
 Add tudtomra élted folytatod miképpen?
 Egészfégedben-is, vagy-é mindég épen?
 Hymen mikor kötött életed páriához?
 Tégedett ölelő érdemes karjához.
 Égtül hány Magzattal vagy meg-áldva immár?
 Mert ha nem gyümöltsös a' jó fa, a' nagy kár.
 De Curiosusnak ne tartsál engemet,
 Mert tsak a' barátság kifizeti szívemet;
 Hogy tsak ennyire-is meg-esmérhesselek,
 Szívembe mélyebben bé-rekefzthesselek.
 Tudd azt-is! kinek mit eddig ajánlottam,
 Parolámat híven mindég meg-tartottam;

Mert

Mert betsületedet mindenkor fzerettem ,
 Azt nem-is ígértem , a' mit nem tehettem.
 E' levelezésed ki-is nyomtattatom ,
 Hogy szíves barátod vagyok, meg-mutatom.

Költek Szakoltzán Decem-
 bernek tizedik napján
 1795-dik esztendőbe.

Gróf Gvadányi József ,
 Generális.

Fábián Juliánnának Szakoltzára
útasított

HARMADIK LEVELE.

Méltóságos Gróf Úr! Hazánk dífze, 's fénnye,
 És a' Vers szerzőknek Istápjá Reménnye ,
 Nékem-is azok közt' jó kegyes Fautorom,
 Nemes szándékomba Vezérlő Mentorom.

* * *

Nagy örömmel vettem betses leveledet,
 Mellyért-is tisztelem Grófi nagy nevedet,
 Tizennyóltzadikán December Havának ,
 Mellyre minden ízek bennem újulának.
 Annyira; hogy szintén szívem fel-is gyúla,
 Két szememből öröm zápora-is hűla.
 Kettős most az öröm, sőt hármias, négyes-is,
 Mivel íra Grófom, és hozzám kegyes-is.
 Meg-

Meg-nyugfzom későn vett válsz adásodon,
 De bámúltam le-írt nagy vadászásodon.
 Örülök; hogy veszély itt hozzád nem fére,
 Melly a' hajtók közül egyet majd el-ére.
 E' mulatság vállyon kívánom hasznodra,
 Elmédben, testedben, meg-újulásodra.
 De az öreg Kátli a' mint tseledett,
 Meg-vallom, hogy vala az emberfég felett.
 Tán azt vélte, hogy a' Plébánus vagyona
 Övé; 's mindenének ő vólna Afzfzonya.
 Mert ilyen szakátsnék, így szoktak ítélni,
 Mivel a' Papoktól, nem tudnak ők félni.
 Leg-kissebbért a' Pap, hogy ha meg-dorgállya,
 Bár Theologus lesz, őt' ki-disputállya;
 Mert részegek szoktak ezek mindég lenni,
 Mivel a' pintzébe szabad nekik menni.
 Akkor Xantippénél ezek mérgesebbek,
 Proserpinánál-is sokkal nyelvesebbek.
 Főkép' a' vendéget ezek nem szeretik,
 Hogy kóldús lesz a' Pap, szemeire vetik.
 A' Plébánusra-is Kátli ezért morgott,
 A' mint Mægerának két szeme úgy forgott;
 De hogy Discretiót Nagyságtoktól kapot',
 Martha lett belőle, kérte-is a' Papot,
 Hogy ő Nagyságtokat többször-is el-híjja,
 Mert tudta, hogy léfzen mindenkor illy díjja.
 De halgatok én már ezen vén Banyáról,
 Hanem inkább szóllok a' magam dolgáról.
 Hogy szegény személyem látnia kívánod,
 Komáromba jönni magadat ajánlod.

Tsu-

Tsudállom e' példás le-eresztkedésed ,
Ki-tettzik ebből hogy van nemes ízlésed.
Kisőbb vagyok ; hogy sem elődbe állhatnék ,
Óh vajha té néked én udvarolhatnék !
De bízom e' Grófi kegyes grátziába ,
Melly nem gyönyörködik a' Politzíába ,
Hogy méltónak tartod szegény ízemélyemet
Látogatásodra , 's együgyűségemet.
E' kegyesfégedet meg-fogom hálálni ,
Mint fog tőlem telni , úgy meg-is szolgálni.
Hogy ha ezt meg-nyerem, így olly bódog léfzek,
Hogy fenkit előmbé e' részbe nem téfzek.
Verselő szárnyakkal az Égig repülök ,
Hol a' Tsillagok közt kedvemre hevülök.
Itt gyenge két szárnyam Versre tsattogtatom ,
'S e' ként a' fok Mómus száját bé-dughatom.
Sorsom írására itt már mostan térek ,
De hofzfas nem léfzek hamar véget érek.
Ezt pediglen téfzem Nagyfágod szavára ,
Vagy helyyesbben szóllok parantsolattyára.
A' midön jutottam már azon időre ,
Melly már alkalmas volt a' jegy gyűrőre ,
Én kedves Férjemnek a' Nagy Isten ada ,
Ki szent hittel társúl magához fogada.
Tíz nyarat, tíz telet, töltöttem már vele ,
Miólta egyé tett házasság kötele.
Ezen idő alatt éltünk békesfégben ,
Hites személyeket illető hívfégben.
Az Úr négy magzatot épet , 's szépet adott ,
Kik közül a' halál kettőt el-ragadott ;

B

Úgy.

Úgymint a' leg-elsőt, melly vólt Juliánna,
 Kő szív vólna, ki illy szép leányt ne szánna.
 János, és Sámuel, kik vagynak középben,
 Isten jó vóltából élnek testben épben.
 Utólsó vólt József, ki tsak hamarjában
 Innet el-költözött, gyengétske korában.
 Ketten hát már testben tsendesen nyúgodnak,
 Lelkekben Uroknál az égben vígadnak.
 Éltem' esztendeje mind öszve három tíz,
 Eddig hol zavaros, hol tiszta vólt a' víz,
 Mellyben-is fok százszor mosdottam, feredtem,
 És attúl annyiszor meg-újulást vettem.
 Most pedig mindnyájan vagyunk egészségben,
 Szenvedhető forsban, tsendes békeségben.
 De gyakran fő fájás, mint járvány-nyavaja,
 Kínozt engem, 's ettúl színemnek van baja.
 Mert barnátska képem, fokszor meg-fárgíttya,
 Érzékeny szívemet bú, bánat boríttya.
 Életünk folytattyuk mi munkáló forsban,
 Mellyet itt le-írok, négy, öt, vagy hat forban.
 Az Uram gyakorló mesterféges élte,
 A' tsizmadiafág: mert mindég azt vélte,
 Hogy ez után léfzen egy darab kenyere,
 Izzad - is valóban, érette tenyere.
 Én hogy segítsége lehessek Uramnak,
 Mindenfelét varrok másoknak, 's magamnak.
 Kevés jövedelmünk ekkép szaporítom,
 Naponként mint tőlem telik gyarapítom.
 Gazdaszszonyságomat ezzel nem fogyasztom,
 De a' Verselést - is azért nem halasztom.

Azért

Azért Verseimet bölts ítéletedre
 Botsájtom, hogy tegyed te próba kövedre,
 Ha méltóknak látod fajtó alá tenni,
 Instállak hibáim méltóztasd ki - venni,
 Engedelmet kérek én - is a' késésről,
 És hamarabb nem tett felelet tevésről.
 Nem engedte számos foglalatosságom,
 Hogy tellyesíthessem mingyárt kívánságom.
 Terheltettem főkép Fő - kötő varrással,
 Házam körül való egyéb aggodással,
 Igyekszem e' hibám ez után pótolni,
 Innepek múltával frissen válaszolni.
 Most fris egészséget minden jót kívánván,
 Grófi malasztodban magamat ajánlván.

Maradok Mélt. Gróf Úr Nagyságodnak

December Havának 26.
 napján 1795-dik Esztendőbe.

Leg-kisobb szolgálója,
 Fábian Juliánna. m. p.

Ezen Levélre adatott válasz.

Nagy érdemű Afz/zonyom !

Ne véld ; hogy a' restfég le - tétette velem
 A' pennát, illy későn vévén e' levelem.
 Vagy hogy már el - úntam volna a' verselést,
 A' levelezésre veled való kelést.
 Nem úntam ; mert munkák között nevededtem,
 Ugyan ezek között meg - is öregedtem.

B 2

Mars

Mars mezején gyakran bár vérrel áldoztam,
De a' szűn napokon pennával dolgoztam.

Számat ha meg-tölté Mars keszű ízzel,
Ki-öblítém aztat Castalius vízzel.

Ennek édesfége frissíté testemet,
Meg-is erősíte munkákra engemet.

Illy élethez szokván, én most-is munkálok,
Nem vesztém-el napom, mert munkát talállok.

Leg-kedvesb munkám az; hogy ha egy Múzsátska
Levelezik velem, főkép' ha barnátska.

Mivel magamnak-is éppen illyen bőrom,
Bár hattyú színt mutat fejemen a' szöröm.

E' leg-álandóbb szín, leg-kellemetesebb,
Azon test, melyt e' fest, leg-egészségesebb.

Bár gyakran epéjét ki-önti, 's fel-indúl,
Haragja csak addig tart, míg egyet fordúl.

Olly mint a' forgó szél ennek indulattya,
El-mulván jó szívet mindenhez mutattya.

A' szöke test tele van nyálas flegmával,
Hogy ha meg-haragszik, már nem bír magával,

Boszfzúját hirtelen, ha ki nem töltheti,
Míg él-is haragját el-nem felejtethi,

Szomorú, és zsémbes, ritkán víg, és komor,
Mindent meg-útáló, mint a' beteg gyomor.

A' barna test nyájas, mindenkor van kedve,
Mert nem nehezíti a' fok flegma nedve.

Friss, eleven, vídám, mert vagyon benne tűz,
Minden komorfágot, mely belőle ki-űz.

A' pöfze ábrázat, ha ki-megy sétálni,
Nap fényen, vagy szélen járni fog, vagy álni,

Ortza-

Ortzáját leg-ottan a' szeplő babozza,
 Vagy fárga fókkkal szépfégét habozza.
 A' szép barna ortza mindég barna lészén,
 Ezen sem nap, sem szél hatalmat nem vészén.
 Nem érheti eztet soha-is tarkázat,
 Mert ez nem tej-felbe mártatott ábrázat.
 Barna vólt Tarqvinus szép Lucrétziája,
 Násónak-is barna vála Corinnája.
 A' fekete földbe a' jó búza terem.
 Ezek után néked mondani azt merem;
 Hogy több száj dítséri a' barna szépséget,
 Mint ama halavány hó szín fejréséget.
 Mert minden barnának fekete a' szeme,
 A' szépségnek pedig ez egy leg-főbb neme.
 De hogy-is vólna szép a' fejr tetemű,
 Mivel e' közt' majd mind matska, 's kánya szemű.
 Barna katona-is szebb mint a' len hajú,
 Tüzesb-is amannál, mert keményebb fajú.
 Örűly! a' természet, hogy barnára festet',
 És e' mellé adott, mindenkép ép testet.
 Mert aztat nem fogja nap, 's dér öszve főzni,
 Hőféget, hideget, könnyen fogod győzni.
 Köszönöm jó Múzsza forsod le-írását,
 Kívánom terjeszse Ég reá áldását.
 Most vagy életednek virágzó korába,
 Elztendeidnek-is gyümölszö nyarába.
 Nem szoríttya szíved, bánat kelevénnye,
 Bizonyfága ennek elméd szüleménnye.
 Mert tsak egy fris elme verselhet olly szépen,
 Mint te verselsz, jele bánatod nints épen.

De hogy, 's miként vólna, mivel egyesfégbe,
 Élőz kedves Férjeddél Keresztény hűségbe.
 Ha két szívet így köt a' szeretet lántza,
 Nem keríti őket, a' bánatnak fántza.
 Mert a' mit egy akar, más-is azt kívánnya,
 Semmit egy a' másnak szemére nem hánnya.
 Szerentsés vagy Múza illy szép párodással,
 Tudom nem tserélnél ebbe fokkal mással.
 Két kis katonáid örömöd nevelik,
 Reád tsemmezfkedvén tudom kedved telik.
 Mint jó anya őket te-is ápolygatód,
 Futnak-is utánad csak újjad mutatod.
 De tudom számokat még meg-szaporítod,
 A' meg-hóltak helyét te helyre állítod.
 Van-is még szükséged egy szép Juliskára,
 De olyanra; a' ki üssön Mamájára,
 A' ki verselésben tégedet kövessen,
 Apolló Múzsái közt' Laurust nyerhessen.
 Nem úntatlak tovább hoszfzas verseléssel,
 Bátorkodok lenni még-is egy kéréssel.
 Írd-le, hogy mint esett Komárom romlása,
 A' midőn rongálta földnek indulása,
 Mert levelezésünk így kedvesebb lészén,
 A' közönség arról ha értelmet vészén.
 Tudom e' világon még akkor nem vóltál,
 De fők ott valókkal e' romlásról szóltál.
 Nem kétlem a' város prothoculáltatta,
 De még nyomtatásba aztat ki nem adta.
 A' Notáriust kérd, hogy abból ki-vonnya,
 Hogy miket szenvedett e' polgárok honnya.

Ver.

Versekbe azután könnyen ki - teheted,
 A' Nemes Tanástól, ha ezt meg-nyerheted.
 Nem-is látom okát ezt mért ki nem adná,
 Inkább a' molyoknak rágására hadná.
 Sőt örvideni fog, ha versekbe veszed,
 Mellyt még fenki se tett, hogy te aztat teszed.
 Hidd a' Nemes város még bé-vesz kedvébe,
 Látván, hogy új Múzsá támadott keblébe.
 Írj annyit, a' mennyit erről fogsz hallani,
 Mennyit az öregek fognak majd mondani.
 Szükfég - is ezekkel, hogy te értekezzél,
 Curázi! tsak rajta! mérészen versezzél.
 Meg - ne vesd kérésed te vén barátodnak,
 Húzd-fel jól húrjait jó Múzsá lantodnak.

Költék Szakoltzán 1796-
 dik esztendőbe Januá-
 riusnak 22. napján.

Maradok igaz szívű szolgád,
 Gróf Gvadányi József,
 Generális.

Közbe való Jegyzés.

Jól tudtam én, hogy ezen levelem, ezen érde-
 mes Afzszonyfágot meg - fogja háborítani, mi-
 vel ebbe tőle aztat kívánom, hogy azon Föld-
 indulást, a' melly Királyi Komárom városába
 történt, azon siralmas, és rettentő károkkal,
 mellyeket az okozott, versekbe írja-le. Nagy
 fzeget - is ütött fejébe ezen kívánságom, mert

mingyárt kötetlen szavakkal egy levelet írt nekem, a' mellybe ki-tette, hogy ilyen fontos dolognak le-írására egy Homérus, vagy-is Virgilius kívántatna, nem pedig egy olly új verselő, mint ő, a' ki tsak most kezdi ezen szép tudományt ízleni, és hogy azt sem tudná, hogy honnan, vagy miképpen kezdene azon munkához, mivel a' midőn ezen Istennek látogatása történt, még akkor e' világon sem vala, és Documentomai se vólnának, a' mellyekbül a' dolognak valóságát, és a' szomorú történeteknek rendit ki-vonván, meg-bizonyíthatná.

Azonnal én - is feleltem folyó beszéddel ezen levelére, és bátorítottam őtet ezen munkának fel-vételére, ilyen útasítást mutatván nékie. Hogy a' Nemes városnak Archivumába meg-lészen ezen siralmas történet, a' mellyek leg-fontosabb, és emlékezetre leg-méltóbb dolgok lésznek ebbe, azokat kérésére ki fogja húzni a' Nemes városnak Notáriusa, vagyis, ha ezen Történet nem prothoculáltatott vólna, talán fog találni olly érdemes meg-élemedett város lakosaira, a' kik azon keserves történeteket írásba vették; vagy-is leg-alább szóval elő fogják beszélleni. Kértem ezek után, hogy valamiket e' dologról veendő; mind azokat küldgye-meg nekem, hogy meg-mutathassam úttyát, a' mellyen fog menni annak le-írásában, szorgalmatoskodott-is, a' mennyire töle ki-telhetett, és egy Manuscriptumot küldött-is kezemhez, melly mellett, mint útasítottam ezen Afzszonyfágot, alább ki fog tettzeni,

Hogy

Hogy én tőle ezen szörnyű veszedelemnek le-írását kívántam, egyedül azon okból tselekedtem, hogy a' közöttünk való levelezés igen meddő ne legyen, mert ha csak complementirozásból állana, a' közönség előtt nem hogy kedves lenne, de még annak olvasása únalmat okozván, csak el-vettettetne. Második okom pedig az-is vala, hogy mivel még eztet (jól-lehet siralmas vala) senki le-nem írta, ezen Aszfzonyfágnak adattasson azon ditsőfé, hogy a' késő Magyar jövődőségnek ő adta volna által. Betsületemre-is mondhatom, hogy valamint verseit azon veszedelemnek le-írásáról levél formában hozzám küldötte, azokat magok valóságában minden jobbítás, vagy változtatás nélkül meg-hagytam, én csak kérdéseket tettem feleleteimben, hogy a' történetnek néminémű rendgye legyen, e' vala minden útastásom, a' melly levelezésemből ki-is fog tefzeni.

De míglen ő azon föld-indulásnak le-íráshoz foghatott (mivel ez nem tsekélyfé vala) addig az időig, némelly különös dolgokról, és matériákról-is velem levelezett, a' mellyekre én válaszoltam-is, a' mint-is ezen leveleket-is én ide bé-iktatni nem láttam helytelennek lenni, mivel úgy tartom, hogy a' Közönség ezeket-is meg-elégedéssel fogja olvasni.

NEGYEDIK LEVÉL.

Méltóságos Gróf Úr! kegyes Pátrónusom,
 A' ki ha védelmez nem lesz Zoilusom.
 Tán meg - is neheztel, hõgy illy gyakor ízben,
 Pennám mártogatom a' fekete vízben.
 De a' természeti ösztön nem hágy békét,
 Azért mutogattya papirosom kékét.
 Kénszerít hogy hozzád Versekett futtassak,
 És ekként hamarébb Pindusra juthassak.
 Bízom - is Istenem szent segítségével,
 Hogy ha e' kegyes Gróf gyakran levelével
 Fog örvendeztetni; ezen gyakorlással,
 Majd esméretléget vethetek Pallással.
 Így lassú lépéssel lépek elébb elébb,
 Parnassus hegyéhez hogy jussak közelébb.
 E' fűm versezés okát - is meg - vallom,
 Mivel leveledből szándékozdat hallom,
 Hogy mennél hamarébb terjedgyen-el nevem,
 Elötted ne szűnnyön Poësis hevem.
 Ezen okból gyakran kívánok versezni,
 A' mellyel te néked akarok kedvezni.
 Egy szagos vánkoscát küldök még ezekkel, (*)
 Mellyet meg - töltöttem fok szagos szerekkel.
 Nem

(*) Ezen vánkoska kézbe, vagy zsebbe való, eztet szép selyem matériából varta, és kertyének virágjaival Levendulával, 's többekkel másokkal meg-töltötte.

Nem illyet kívánna ugyan nagy érdemed,
 Mert nem méltó, hogy vesd reá kegyes szemed;
 De ha érdemedet kellene hálálnom,
 Úgy Ofirba kéne meszélze fántikálnom.
 Én tsak abba bízom, hogy te nemes szíved
 Meg-esméri, hogy én vagyok igaz híved.
 Meg-nem fogja vetni ezen tsekélységet,
 Nagyra szokván venni, ilyen kitsinyiséget.
 Írom, hogy Ofirba mostan nem mehetek,
 Mivel lábaimra tsak alig léphetek.
 Hufzon ötödikén November napjának,
 Pompás lakadalma vólt Gellér Papjának.
 Ez érdemes Úrnak a' neve Czika Pál,
 Kinek-is szénája mostan jó renden áll.
 Mivel Hites társa Víg Juliánna lett,
 Kivel erköltséhez más szép erköltsöt tett.
 A' természet vele remekét formálta,
 Mert szép, és tsinos-is, mind járása 's álta.
 Ekel várát ezért fokáig-is vítta,
 Meg-vévén azt, Hymen óltarához hítta.
 Mellynél hit lăntzával öfzve-köté őket,
 Érjenek kedvekre számos esztendőket.
 Jelen lévén én-is ezen mulatfágban,
 A' tífztes Atyákkal estem nyájasságban;
 Mivel egy valaki adta értésekre,
 Hogy én-is hajlandó vagyok a' versekre;
 Únfzoltak, hogy néhány verseket munkállyak;
 Ezen menyegzöröl tárgyat rá talállyak.

Mon-

Mondottam ; hogy olyan kézféggel nem bírok,
 Mint Martiális bírt versekre sem sírok. (*)
 Nem - is tudok mint ő Versekkel szállani,
 A' Poësiszt tsak most kezdvén gyakorlani.
 De e' mentféggemmel meg - nem elégedtek,
 Hogy valamit aztat írjak, reá vettek.
 Erre a' Mesternek házába bé - mentem,
 E' néhány forokat papirosra fentem.
Éllyen virágozzon, ezen új házaz Pár,
Ne érje napokat bánat, avagy - is kár.
Völegénnye mellé, ma Julissa düllyön,
Kilentz hólnap múlva, néki fiat szálllyön.
 Ennek a' helységnek érdemes egy Papja
 Léfszen fel - nevelő, kedves édes Apja.
 Nyújtám papirosom én az Esperesnek,
 Mert Papjaink között őt' tarttyák híresnek.
 Fent szóval olvasta ; tetszett mindnyájának,
 De artzája pirúlt víg Juliánnának.
 Kiáltottak ; ugyan helyessen tette - fel !
 Érdemli a' Vőfély, hogy tántzba vigye - el,
 El - is vitt, 's világos viradtig ugrottam,
 És immár végtére annyira jutottam ;

Hogy

(*) Martiális született Poëta, már gyermek korába - is ha
 beszélt, mindég Versekkel beszélt, meg - tiltotta az
 Attya, hogy ne így, hanem folyó szavakkal beszél-
 lyen, de mivel a' Versekkel való szállás már termé-
 szeté vált benne, nem tudott másképpen beszélleni,
 az Attya ezért meg - akarván veszfzözni, így kérte
 őtet, hogy engedgyen - meg néki: *Parce Pater virgis,*
jam nunquam carmina dicam. Holott ezen kérése - is
 Vers vala.

Hogy virattát érvén, fánta, béna lettem,
 De fok férjfiút - is béna lóvá tettem.
 Tántzba hogy ne vigyem fok előttem el-bújt,
 Sok meg a' szuglyába mint borz szintén úgy fújt.
 A' Czipõmnek mind a' két farka le-is húlt,
 Az Ofiri útam ezekért el - is múlt.

*A' szagos selyem vánkoscáról való
 Tóldalék.*

Mivel a' vánkoska tsak kitsiny magába,
 Kívántam tóldani Verseket allyába.
 Meg-hófszabbítani akartam, de nem tölt,
 Mert gombolyagokból ki kevés selyem fölt;
 Mivel a' bogarak kevesen valának,
 Gombolyagokat - is keveset fonának.
 De meg - szaporodik még e' bogár, hiszem,
 Szorgalmatosfágom mert mellettek víszem,
 Úgy a' pelyhivel - is nem ditsekedhetem,
 És ez úttal ezt-is tsak szūken mérhetem;
 Mert Flórával eddig ritkán barátkoztam,
 Mellyért virágiból tsak keveset hoztam.
 Mikor ő öntözte azokat kertében,
 'S e' szép virágjait élelzté színében,
 Én akkor Arachnét siettem követni,
 Varrással, fonással, nyomában léptetni.

Már

Már most lassú szárnyal igyekszem repülni,
 Minerva, 's Apolló által fel-épülni.
 Nappal Arachnéval hímet vardogálok,
 Éjtszaka Flórának kertiben sétálok.
 E' ként majd tölthetek szagos vánkotskákat,
 Bövetskébben kapván a' virágotskákat
 Mert ígéri Flóra szíves fejedelmét,
 Tsak Apolló adgyon jó verselő elmét.
 Várom-is ezt tőle mint Múzsák Apjától,
 És a' Poétáknak fel-szentelt Papjától.
 A' mellyet ő tőle hogy ha meg-nyerhetek,
 Számára koszorút készíteni sietek.
 El-készítvén, néki kívánom szentelni,
 Parnassus két szarvú hegyére emelni.
 Hol vele már forban koszorússan ülnek,
 Ditső munkájokon vígadva örülnek.
 Mólnár Borbála - is, itt van e' szép hegyen,
 Nógatván hogy velek barátságom legyen.
 Így a' mint ő néki Flóra virágokat
 Adott; ad nekem-is ugyan azonokat.
 Ad főt meg-frissítő szép Levendulákat,
 Myrtust, és ezekkel töltök vánkoskákat.
 Adott-is már annyit előre zsongéban,
 A' mennyi telhetett az Ősz végzetében.
 Ezzel kedveskedem, most Méltóságodnak,
 Reménylven, hogy kedves léfzen Nagyságodnak.
 Szíves szolgálatom tovább-is ígérem,
 Instálva versimre feleletét kérem.

Mélt. Gróf Nagyságodnak

Komáromban Karátson ha-
 vának 17-dik napján 1795.
 dik esztendőben.

alázatos tisztelője .
 's leg-kissebb szolgálója,
 N. Fábian Juliánna. m. p.

Ezen Levélre tétetett Válasz.

Nagy érdemű Afzszonyom !

Majd meg-botránkoztam, leveled hogy vettem,
 A' mint Verseidre szemeim vetettem,
 Olvasván, hogy reád majd meg-neheztelnék,
 Tőled hogy olly gyakran leveleket vennék.
 Sajnálom, hogy ilyen vélekedésbe vagy,
 Te verselő heved ítélem hogy tán fagy;
 És eztet kívánod tsak mentőségül adni,
 Hogy levelezésed lehessen el-hagyni.
 De talán hibázok, 's ezt nem reménylhetem,
 Mivel verseidbül nyilván ki-vehetem;
 Hogy jó szív, 's nagy lélek élesztik testedet,
 Két színes áll-ortza nem fedí képedet.
 Jó Múza felőlem te-is azt ne tartsad,
 Fekete vizedbe pennád bátran mártsád.
 Sőt hidd; minden munkám mingyárt fére teszem,
 A' midőn te kedves leveledet veszem.
 Nagy érzékenységgel olvasom verseid',
 Tán maga Apolló vezérli kezeid;
 Mert vagyon azokba, mind íz, mind febes tűz,
 Múzsáknak Chórusa hallom, hogy Laurust fűz.
 A' mellyet fejedre kívánnya fel-tenni,
 Maga szent Czehébe tégedet bé-venni,
 Hogy ott pajtáskodhas Mólnár Borbálával,
 Szaporodgyon számok, két Magyar Múzsával,

Kér-

Kérlek vegyetek bé engem Laib-Hufzárnak,
 Mert már ezen Czéhbül, a' Múzsák ki-zárnak.
 Mivel el-zsibbattak verselő ereim,
 A' Lantot se tudgyák verni már kezeim.
 Mert Lantomnak húrja már mostan tsak úgy peng,
 A' beteg németbe a' lélekwniként tseng.
 De úgy mint Laib-Hufzár néktek szolgálhatok,
 Vértse paripámon mert még nyargalhatok.
 Midőn fogtok menni Parnassus hegyére,
 A' szent áldozatnak véghez vitelére,
 Majd kotsag tollasan előttetek megyek,
 Azon áldozatból, hogy én-is részt vegyek.
 Hidgyed hogy útunkba meg sem gátol senki,
 Mert minden útasnak majd kiáltom ály ki!
 Még a' Slésiai terhes szekerek - is,
 A' Pesti vásárra menő Görögök - is
 Ki-álnak előttünk, mert egy szent rémülés,
 El-fogja szíveket, vélvén szent e' gyűlés.
 Ki ezt nem tseleklzi, meg - említi Apját,
 Mert meg - érzi háta, majd a' kardom lapját.
 Ott tudom Apolló Múzsái közé vész,
 Zöld Laurust fejedre, Pálmát kezedbe tész.
 Meg - is érdemled ezt; minap - is tsudáltam,
 Midőn leveledet épen nem - is vártam.
 Éppen ebédelvén előmbe bé - toppant
 Mársnak egy szép fia; de mivel nem lobbant
 Fegyvere; mit akar? hogy mondgya meg kértem,
 Hogy verbunkos légyen, mingyárt meg esmér-
 Mert farkantyújának taréja olly hangos (tem;
 Vala; mint olly harang, mellyet visel vén kos.
Eleint

Eleint az véltem; hogy Mars plattzára,
 Orderez engemet véres tsatájára.
 Egy terhes levelet a' kezébe tartván,
 Nem-is gondolhattam én mást; eztet látván;
 De hogy a' levelet én fel-fzakasztottam,
 Reája tekintvén, e' szókat mondtam.
 Honnan jön Ked Pajtás? mi járatban vagyon,
 Üllyön-le ked, látom el-fáradott nagyon.
 Felelt: Komáromból Duna mellyékéről,
 Születésemnek most jövök én földgyéről.
 Urlassal voltam ott, kedves szüléimet
 Hogy még egyszer lássam, úgy testvéreimet.
 Szóltam megint hozzá, ülly-le vitéz Földi!
 Tudom már e' levélt én nekem ki-küldi.
 Nem akart le-ülni, mint illik, állott fent,
 Egy pohár bort iván, meg köszönte, 's el-ment.
 Versed minden forát helyesnek találtam,
 A' vánkoska művét leg-inkább tsudáltam.
 Ált járta testemet ki-ható illattya,
 Szíved zálogának azt, szívem tarthattya.
 Bár melly drágaságot Perubúl vehetnék,
 Hiddel; kedvesebbet ennél nem nyerhetnék.
 Író asztalomon áll egy kis órával,
 Ez időmet jegyzi; az éltet szagával.
 Panaszlod; hogy pehely kevés vólna benne,
 Szeretnéd ha Flóra e' bajodról tenne.
 Ez Isten Afzszonynak nálam van lakása,
 Ki nem hiszi jöjjön, és kertemet lássa.
 Írd-meg miket kívánsz, mindennel szolgálok,
 El-küldésekben-is én módot talállok.

Már kétfzer küldöttem Mólnár Borbálának,
 De romlását látta mindég virágának;
 Mert míg Erdélybe járt, a' dudva bé-nyölte,
 Kit meg a' száraság, kit a' dér meg-ölte.
 A' virág nevelés kíván nagy szorgalmat,
 Mert e' nélkül adnak űk hitvány jutalmat.
 Második küldésem tán szerentsésb lészén,
 Szorgalmatosabb lefz, mellybűl hafznot vészén.
 Szívessen örvendek azon - is azomba,
 Hogy olly vígan valál a' lakadalomba.
 Jól esett, hogy itten Muzsika - is zengett,
 És hogy fok tzipő fark, farkantyú - is tsengett;
 Mert másképpen olly a' Papok lakodalma,
 Mint befzédre gyűjtött némák fokadalma.
 Borsod vármegyébe én - is egy időbe,
 Hfvatalos vóltam ilyen menyegzőbe.
 A' fiatal Papnék fűgva tsak bízattak,
 Hogy muzsikásokat hívassak úntattak.
 E' meg - lett: a' Papok nem tgdtek mit tenni,
 Békesfég türéssel kellett nekik lenni.
 A' papnék pediglen világos viradtig,
 Vígadtak tántzoltak kedvekre divattig.
 Kinek vén vólt Ura asztal megett morgott,
 De a' menyetskéje mint karika forgott.
 Sok fekete fátyol itten hasadt, szakadt,
 Mivel a' katona farkantyúba akadt.
 Nem bánták; e' károk mindenkép meg-tére,
 Rózsa Görög mássát Miskóltzon mert mére.
 Jól tették, hogy rűgták itten-is űk a' port,
 Mert menyegzőt tartott Czika Pál, és nem tort.
 Tu-

Tudom, hogy kedvére már mostan czikázik,
 Áronnak veszfzeje már eddig tsirázik.

Tsak azt bánom, hogy én ottan nem lehettem,
 Ezen vígasfágból hogy részt nem vehettem,
 Én ugyan vén vagyok 's már nem tántzolhatok,
 De még a' torkom jó, és kurjongathatok.

Egyet, egyet ollykor kurjantottam vólna,
 Használ ez; hogy jobban a' muzsika szólna.

A' tántzosokat - is szokta ébresztteni,
 Vendégeket pedig mintegy élelztetni.

Ezen ó elztendőt hasonló vígasfággal
 Zárd-bé; érd az újjat kívánt bóldogfággal.

Isten szent áldását házadra terjefzfze,
 Attól minden rozfzfzat távolztasson mezfzfze.

Follyanak te reád ő szent áradványi,
 Szívébül óhajtya eztet Gróf Gvadányi.

Költek Szakoltzán 1795-dik
 elztendőbe, December-
 nek 30. napján.

ÖTÖDIK LEVÉL.

Méltóságos Grófom! illyen-é az érdem?
 Most a' magam lelke esméretét kérdem.

A' mikor az ember ígéretet téfzen,
 Későre a' másik tőle választ vészzen.

Már ott a' gondolat a' szívbe így tűnik,
 Talán barátkozni velem már meg - szűnik,

Ç 2

A' gya-

A' gyanúfag fokfzor, a' szívet így vérzi,
 Mennél mélyebb a' feb, annál jobban érzi.
 Nagyfágod - is / talán már így gondolhatott,
 Verset tőlem régen mivel nem kaphatott:
 De kész engedelem illyhez mint én; lehet,
 Mert Múzsám mindenkor szabadon nem mehet.
 Nem mehet: azért-is igaz mentőgre tér,
 Hogy fel-tett tzellyára mindenkor rá nem ér.
 A' Gazda-Afszonyi hívatal melly belső,
 Annak igazfágot kell tenni, mert első.
 Második a' farsang alkalmatlanfága,
 Elzért-is nem telik szívem kívánfága.
 Szűzeknek kofzorú és Párták helyekbe;
 Számtalan főkötőt kell varnom fejekbe.
 Van olly ki hatfzor-is, napjába hozzám fut;
 Személyem elibe mihent szobámba jut,
 Nem szól mást, hanem ezt: kész - é a' főkötő ?
 Fél illy: hogy a' pártá majd a' fejébe nő.
 A' ki főkötőjét már készen talállya,
 Tükröm elibe megy, azt mingyárt próbállya.
 Névetve kérdezi, illik - é fejére,
 Alíg várja jusson azon reggelére,
 A' mellyen fejére eztet majd boríttják,
 A' kofzorú helyett a' kontyhoz szoríttják.
 Egy mondá; a' pártá alatt fájna feje,
 Mert a' naptól forrón süttetne teteje;
 De már a' főkötő bé - fogja takarni,
 Nem-is fogja fejét már annyit vakarni.
 Vegye hát Nagyfágod eztet gondolóra,
 Hogy senki egyfzerre nem ülhet két lóra.

Ez

Ez hát késésemnek egy bizonyos oka,
 Mivel e' munkának van most nálam foka.
 E' munka pediglen nékem nagy hasznot hajt,
 Mert hitelezéssel nem látok semmi bajt.
 Szívessen a' Lányok kéz pénzét fizetnek,
 Tsak hogy a' pártától ők mentek lehetnek.
 Mihent tágul e' baj, rajtam nem sokára,
 Az az leg-fellyebb-is, hamvazó szerdára,
 Papirosom majdan addig addig írom,
 Míg Grófi grátziád egézflen nem bírom.
 Meg-nyertem már fokat abból a' mit kértem,
 Fel-tett szándékomba mert fokat el-értem.
 Első leveledben bátor mentegeted
 Mentorfágod: 's kevés légyen ígéreted;
 De az harmadikban kívánt felelettel
 Vóltál, nem érdemlett példás szeretettel.
 Ígérted Vezérem léfzel, mint Böltseknek
 A' Tsillag; és égő lámpás öt Szüzeknek.
 Illyen biztatással a' Múzsák Czehébe,
 Akarsz bé-avatni, ditső feregébe.
 Vajha rövid időn annyira mehetnék,
 Nagyfágodnak temjént füstölni vihetnék.
 E' fel-tett tzelomra hogy ha nem mehetek,
 Papirosra Verset talán tsak tehetek.
 Melly nagy örömöm van azon-is, meg-vallom,
 Hogy Vánkoskám betses; Verseidből hallom.
 És illy tsekélyfég-is nálad kedvet talál,
 Verseket munkálló asztalkádon áll 's hál,
 Óh bár tsak én annak Atlássa lehetnék,
 A' vagy-is téntádból egy kevést vehetnék.

Az tán nem-is ténta, de Minerva teje,
 A' mellyel tele van Nagyságodnak feje.
 Grófi módon készült híret már hallottam
 Kertednek: óh bár tsak láthatnám! mondottam.
 Fogadgy - bé jó Grófom! út tisztogatónak,
 Avagy a' táblákon füvet gyomlálónak.
 Ott léttembe akkor majd a' virágokat
 Tudnám válogatni, instálni azokat.
 De mivel a' Fátum nem kedvez tzelomnak,
 Nem lehetek Ura fel - tett szándékomnak.
 Így lévén hát dolgom, tsak az instántziát
 Vézsem elő, 's kérem e' Grófi grátziád.
 Mivel nem érdemlett példás szeretettel,
 Valál hozzám kegyes drága ígérettel;
 Azok el - küldését Nagysádtól instálom,
 És annak az úttyát magam ki - tsinálom.

Egy nagy örvendetes Újságot - is írok,
 Melly miatt örömtől pennámmal se - bírok.
 Érdemes levelek egymást tsókolgattyák
 Nálam, és szívemet öröme nógattyák.
 Úgy mint hetedikén Víz öntő havának,
 A' Nagysád forai kezemhez jutának.
 Tizen - negyediken Borbálától futott,
 A' melly nagy örömmel előmbe - is jutott.
 Örvendett a' levél, én - is, ki azt vettem,
 Mingyárt kebelembe a' szívemhez tettem.
 Körül tsókolgatván, az - is vízfzányozta
 Mondván: ezt Afzfzonym öröme okozta.
 E' le-

E' levél vételén a' szívem el - hűle,
 El - olvasván aztat, kebelembe dűle.
 Ezen forró helyen szállása hogy légyen,
 Így szeretetemből dupla részt - is végyen.
 E' kettős örömöm végre hármaztatta
 Ez; hogy Csízi Úr - is levelét futtatta
 Hozzám: 's méltóztatott azon grátziára,
 Mellyet nem - is vártam volna valahára.
 Ez a' midőn hozzám harmad nyomban jöve,
 Örömnék nagy tüzét én szívembe löve;
 Mert nagy hangzásával olly kedves hírt hozott,
 A' melly indulatot én bennem okozott.
 Hogy Múzsám Tokajba, Szakoltzáról ére,
 E' nagy Poétánál szállást ottan kére.
 Nem gondolhattam - meg, e' mint történhete,
 Mert még ő gyengétske, oda mint mehetè.
 Talán Pegasusnak üle - fel hátára,
 E' szárnyalt - el vele a' Tisza parttyara.
 De ez a' hátára ötet fel sem veszi,
 Míglen Parnassusra úttyát meg - nem teszi.
 Oda pedig még tsak most van indulóban,
 Mint repüle oda, tsudállom, valóban.
 De hogy Szakoltzáról levelébe szóla
 Ki - találtam; már nem gondolkodtam róla.
 Mondottam: levelem Tokajba küldötte
 Kedves Grófom; 's Csízi Úrral azt közlötte;
 Mert hallottam olly nagy barátok egymással,
 A' mint hajdan vala Dávid Jonathással.
 Kedveskedett néki gyenge Múzsátskámmal,
 Oh hogy ha nem vette aztat immel ámmal!

Melly szerentsés küldés lészzen ez részemre,
 Mert-majd szemét veti nagy gyengeségemre,
 És segítőm lészzen, lészzen kalaúzom,
 Midőn Hypokrénbe hajótskámat húzom.
 Így ohajtásomnak érek-is parttyára,
 Ha olly nagy Vészér áll ennek kórmánnyára,
 Kinek mind Apolló, mind Mars, a' fejére
 Zöld borostyánt tettek, nézvén érdemére.
 Óh nem várt szerentse! honnan érkezhettél?
 Hogy illy Méltóságos Urakhoz vezettél.
 Nem tekintik zsenge erőtlenségemet,
 Hanem kézen fogva vezetnek engemet.
 Egyenes lábakat kívánnak építeni,
 Hozzám küldött betses versekkel segítni.
 Hogy így Parnassusra én hamarébb fussak,
 Mólnár Borbálához, ki már ott van, jussak.
 Ez új esztendőben kívánt áldásokkal,
 Áldgya-meg a' Nagy Úr, Nagylágodat sokkal.
 Ragaszfzon éltehez Nestori időket,
 Tsendes békesféggel, 's örömmel menőket,
 Mint kívánom magam élte terjedését,
 Múzsám által nevem el-híresedését;
 Így kívánom élylen 's fénylyen Gróf Gvadányi,
 Mint fénylenek éjjel az Ég ragyogványi.

Rév Komáromból Víz-öntő
 havának 31. dik napján
 1796-dik esztendőbe.

alázatos tisztelője,
 leg-kissebb szolgálója
 N. Fábian Juliánna. m. p.

Én

Én ezen levelére nem válaszoltam , azon okra való nézve , mivel ő ebbe azon dolgokról nem téfzen emlékezetet , a' mellyeket ez előtt való leveleimbe bé-iktattam , és azokra való válasz adását vártam. De tartozott - is ő más dolgokról - is írni , a' mint - is három levelei ímé itt következnek , a' mellyeket azon idő közbe írt , míglen válaszomat hozzája küldöttem. Ezen három leveleit - is ímé ki - teszem , mit foglalnak pedig magokba kezdetek előtt meg - magyarázom.

HATODIK LEVÉL.

Én egy kis mulatságot adván , egy bizonyos személy nem leg-példássabban viselte magát ezen alkalmatosfággal ; erről emlékezik ő ezen levelében , egyszersmind a' virág magokért , gyökerekért , és hagymákért , a' mellyeket kívánságára nékie küldöttem , köszönetet téfzen.

Örömmel olvastam verses leveledet ,
 Képzelve szemléltem farsangi kedvedet ,
 Mintha jelen lettem volna e' vígságba ,
 Olly örömet leltem a' le - írt újságba .
 Éllyenek a' Nymphák , a' kik ott mulattak ,
 Kik barátságokkal rosz példát nem adtak .

A' fekete szemű friss tántzos Dámának,
 Tsak füstöt képzeltem le-írott lángjának.
 Tsudállom meg-vallom nagy vakmerőségét,
 Ezzel egybe kötött tündér szívűségét.
 Az olyan személynek kár a' mulatfágot
 Bé-motskolni, és a' tiszta barátságot.
 Az ilyen kényyén járt szabad indulatnak
 Otthon kéne ülni, mint záros lakatnak;
 Hogy vígfágot adó. Uri Grófi házat.
 Ne tenne olyannak, mint valami vázat.
 Zár vettetnék inkább illy árok ugróknak
 Lábaira, 's illyen vadan nyargalóknak.
 Mert a' barátságot az illyek ált hágják,
 És roz gyümölts fába fejszéjeket vágják.
 Illyek miatt foknak zavarodik vére,
 Barátságna pedig a' tisztesfég bére.
 Bár az egyenes szív, az hív barátságban,
 Igyekezzen jární tiszta igazfágban,
 Mivel az illyeknek búja barátsága,
 Sokszor galibába hozza ravaszfága.
 Nem úntatlak többé, mert majd rozra fakadsz,
 De félek; mászfor-is olly horogra akadsz.
 De az illyen vitéz könnyen elébb hághat,
 Marsnál ki köszörült kardal hozzá vághat.

* * *

Magvakkal meg-töltött iskátulád vettem,
 Mellyeket örömmel belőle ki-szedtem.
 E' betses magvakat mind forra vizsgáltam,
 Olvasván neveit bámúlva tsudáltam.
 Sőt, nevezetesen a' vad ketske szarva
 Meg-döbbsentett; mivel nem vólt bé-takarva.
 Kép-

Képzelttem ; ezekkel Diánna kérkedik ,
 Talán fok vádat lött szarvval kedveskedik.
 Körül nézvén , láttom , Flóra ajándéka ,
 Mellyért - is előttem még betsesb portéka.
 Bóldog ez ! mondhatom , az Istenek között ,
 Mert fok féle színű ruhába öltözött.
 Betsüli ezt minden széles e' világon ,
 Szállása van ennek , mindenféle ágon.
 Nem vett ő ellene sem bogár , sem fetske ,
 Sőt még óltárt épít néki a' méhetske.
 Bőven áldozza - fel remek munkátskáját ,
 Szín mézzel meg - töltött viafz vékátskáját.
 Készít ez ő néki kávéhoz tzukrot - is ,
 Ezzel meg - futtatott több más tsemegét - is.
 Patikárosok - is élni hogy tudnának ,
 Ha Flórának kevés kapási vólnának.
 Sok szoptatós Dajka majd talpon strázsálna ,
 Álom mákot hogy ha nála nem találna.
 Egy szóval ; a' Doctor írt præscriptióját ,
 Néki köszönhettyük mint élet adóját.
 A' Chirurgusok - is patikából veszik
 Drága Balzsamjokat , 's azt nád mézre teszik ,
 Betegeknek adván , ettül meg - gyógyúlnak ,
 Akkor is Flórára fok áldások húlnek ;
 Mert serényfégével szerzi mind ezeket ,
 Azért mondnak - is rá áldást fok ezreket.
 Nymphák - is számára koszorúkat fűznek ,
 'S illy áldással töltött verseket rá tőznek.
 Éllyen az a' kertész ! kire a' tábláit
 Flóra bízta , minden drága violáit.

Légyen

Légyen ő szerentsés magvak szórásában,
 Jupiter szakállá el - dugtatásában.
 Virágzon tellyesen fok Balsaminája,
 Kedves szagot adgyon zöld Majoránnája.
 Kellemetes essőt az Isten rá hintsen,
 Szárazító meleggel reá ne tekintsen.
 Hogy el - ne fogyhasson a' méheknek méze,
 Melly már a' börtökben fok edényt tetéze.
 Patikárius - is herbathés tonnáját,
 Füvekkel tölthesse virágos ládáját.
 A' Chjurgusok - is nyerjenek eleget,
 Hogy gyógyíthassanak fok sebes beteget.
 Szoptatós dajka - is talállyon Szaftotskát,
 Mellyel el - altassa a' síró Babátskát.

Én - is térdhajtással köszönöm a' magot,
 Mellyek terméséből reménylek asztagot,
 Azokból fogok én Trónust építeni
 Nagyságod számára, 's virággal hinteni.
 El - hívom Apollót, hogy azt fel - szentelje,
 Személlyed egyfzersmind, hogy reá emelje.
 Meg - is érdemled azt, mint hívei díszsze,
 Úgy - is; mint Flórának szorgalmas kertészsze.
 Engedgy - meg, hogy eztet röviden köszönöm,
 Tehetfégem kitsiny; bár nagy az ösztönöm.
 De ugyan tsak azért, hogy ez olly parányi,
 Ne tartsd szolgálódat restnek Gróf Gvadányi.

Költék Komáromba 29.
 Febr. napján 1796-dik
 Észrendobe.

eztet kéri holtig udvarló
 szolgálója,
 N. Fábian Juliánna.

Mind ezek után köttetlen szavakkal
ezen levelét vettem.

Méltósággal, és Nemmel ékeskedő Gróf!

Midőn már Méltóságod kegyes tekénte-
teleibe verseimet indítani akartam, és a' midőn
épen induló félbe valának, pontba történt ér-
kezése a' Cardinálisnak ő Eminentziájának, sok
méltóságokkal tündöklő, Gróf Battyáni József-
nek, ágyúknak dörgései, dob és trombiták
kellemetes zengései között, ezen születésem Ki-
rályi városába Komáromba, kinek-is szeren-
tsés el-érkezése hátrálta levelem el-küldését,
mivel ezen Fő Méltóságnak köszöntésére ezen
néhány tsekély verseket munkáltam, a' mellye-
ket személyem szerint ő Eminentziájának bé-is
nyújtottam, és Méltóságoddal-is közlöm &c.

Ezen Verseit-is kívántam velem való ver-
ses levelezései közé bé-iktatni, hogy azokról-
is ítéletet tehessen az érdemes közönség, a'
mint-is azok rendel ímé itt következnek.

Fel-derüle fénnel Komárom városa,
Tapsoly hát örömmel Ur, 's szegény lakosa.
Vígadgyatok benne ifjak, és öregek,
Balsamos harmatot hullassatok Égek.
Nymphák Myrtusokból koszorút fonnyatok,
Varos útzaira rózsákat szórjatok.

Mú-

Múzsám te-is ébredgy! lantod egyengessed,
 Bátor légy, ne rezkes! e' hangon pengessed.
 Szerentsés Komárom! szerentséd ezen nap,
 Nyisd-fel szemeidet! ímé *Itt a' Nagy Pap*.
 Itt': és benned van az, ki Hazánkba Áron,
 E' kegyelmed meg sem veheted nagy áron.
 Hogy falaid közé méltóztatott jönni,
 Nintsen elég szavad eztet meg- köszönni.
 Mert ennek hazánkba már régen nagy Neme,
 Mellyt még fényesebbé teszi nagy érdeme.
 Tekintsed! Porphyr szín, Kalapja ruhája,
 A' mellyeket Róma ruházott reája.
 Ezek bizonyfági, hogy ő Cardinális,
 De több Méltóságok ruházzák annál - is.
 Hertzegség palástya vállait keríti,
 Érsekségnek díszsze Harmelin teríti (*)
 Még mind ezek mellett Hazánkknak Primássa,
 Nints e' méltóságba ki lehetne mássa.
 Nyugszik az ő mejjén két szép arany Kereszt,
 A' fok érdem, nem más, adta néki mind ezt.
 Úgy van; Király, 's Haza mellett fáradozott,
 Sok fáradozása fok gyümölsöt hozott.
 Ő most mi Hazánkknak istápja Atlássa,
 Ügye fogyatknak kegyes Mæcenássa,
 Kegyelme kútfeje foha ki nem szárad,
 Bár mindenfelé foly, nem apad, főt árad.
 Ta-

(*) Harmelin egy olly állat, mellynek drága a' bőre,
 és aztat csak a' Hertzegek, és Érsekek szokták vi-
 selni.

Tapasztallya eztet minden Renden lévő
 Hogy ő nem más, hanem kegyelmes jó tévő.
 Komárom! építs hát oszlopot nevére,
 Piatzodnak aztat állítsd közepére.
 Késő maradékod erről had tudhassa,
 Hogy benned vólt, 's azért őt' magasztalhassa.
 Tegyel áldozatot, a' Nagy Istent kérjed,
 Hogy több illy fzerentsés napjaidat érjed.
 Múzsám! szünet nélkül te-is verd hárfádat,
 Az egekre tekints, így mond Solosmádat.
 Óh Kegyelem Attya! számos észtendőkre,
 Nyújtsd élte fonalát végetlen időkre.
 Későn lássa végét mulandóságának,
 Szaporítsad számát fok méltóságának.
 A' három koronát juttassad fejére, (*)
 Vezérellyed őtet Szent Péter székére.
 Szent-tettzésed fzerint midőn halál éri.
 Színednek látása légyen az ő béri.

*Mind ezeket kívánnya Eminentziádnak porig
 le-ereszkedett méltatlan*

Költék Komáromba Iker
 havának 20. napján
 1796 - dik észtendőbe.

leg-kisobb szolgálója,
 N. Fábian Julianna, m.p.

HETE-

(*) A' három koronán, itten azon koronák értetődnek,
 a' melyek a' Pápának Mytráján, az az: Süvegén
 vagynak.

HETEDIK LEVÉL,

a' mellyben

Nevem napját üdvözli.

Mikor a' friss Kertész plántálhat essővel,
 Reményli hasznos lesz munkája idővel.
 Bízik; fáradsága hasznát abból várja,
 E' remény öröme szívét által járja.
 Nyugvására mégyen, aluszik kedvére,
 Tudván; hogy meg-lészen munkájának bére.
 Én-is azon vagyok, ez úton járhaszak,
 Kertembe indulék, hogy hasznot várhaszak.
 Elsőbb Rózsa termő fátat tisztogattam,
 Ofztán a' pünkösdi Szekfüt takargattam.
 Ranunkulus, Tuba-rózsák hagymátskáit,
 Egy forba ültettem Flóra Violáit,
 A' kék Astrábient, a' veres Astrával,
 Angliai szekfüt, a' sárga Cinnával.
 A' Spanyol herét, szint' így egy glédába,
 Jupiter szakállát, Jenestert ládába.
 A' vad ketske szárját el-nem ültethettem,
 Mert el-estveledvén házamba siettem.
 El-bádogyadott testel ágyamra le-dültem,
 Tsak hamar egy édes álomba merültem;
 Mert Morpheus tőlem nem kímélé mákját,
 Értem tán egészlen ki-üríté zsákját.

Kép-

Képzelm magamban, hogy Elisiumban
 Vagyok; vagy a' földi szép paraditsombá.
 Nézd! e' jádzó álom nékem most mit szüle,
 Flóra virágim közt' járt, 's hozzám repüle.
 Szóllott; jöszte velem nézd-még a' kertedet,
 Helyre hoztam; benne találhadd kedvedet.
 Érett gyümölcstökkal fáid vannak tele,
 És hogy ha majd meg-üt Zephirusnak szele,
 Sok féle virágod balsamos illattya,
 Az egész testedet majdan által hattya.
 Parantsolattyára mingyárt vízfőzsa tértem,
 Térdet hajtván néki, engedelmet kértem,
 Hogy nékem engedgyen virágokat szenni,
 Mivel egy parádet igyekezék tenni.
 Mondá: szedgyél bátran, én tsak jobbítgattam,
 Te plántáltad, én meg bimbóit faggattam.
 Ezen biztatásra, mely nap van, nem néztem,
 Téptem, 's kosarámat halmazva tetéztem.
 Egy hársfának velek ültem árnyékába,
 Egy szép tsergő patak folyt szomszédágába.
 Itt sok fülemilék több egyéb madarkák
 Hangitsáltak, 's száltak Szent-Iván bogarkák.
 Közel esett ültöm Flórának lábához,
 Ezen ernyős helyen fogtam e' munkához.
 Tulipány szárából egy székes formát szőttem,
 Míg el-készíttem, eleget vesződtem.
 Ne nyúlj hozzám - is szedtem virágait,
 És zöld Rozmaringnak szaggattam ágait,
 Mellyel öfzve fonva körül kerítettem
 Százszor széppel; erre boglárkát hintettem.

D

Ezt

Ezt tubi rózsákkal meg - magosítottam,
 Liliomot fárga rózsát borítottam.
 Libis tök lapuból formáltam az allyát,
 Hogy erősebb légyen, hanga fának gallyát
 Vágtam; és oszlopit ezekből tsináltam,
 Támaszfáizait Narcis szárákból munkáltam.
 Napra forgót tettem ennek homlokára,
 Ökör fark virágot pedig hátrúllýára.
 Szekfüveket fok más virágot rá fűztem,
 Mellyeknek nem vala szára, reá tűztem.
 Hogy meg - légyen ennek minden ékesfége,
 Körűl folyta eztet, folyóka szépsége.
 Körűl néztem aztat, 's magamtűl kérdezem,
 Mi'ez? Trónus forma! 's hát annak nevezem.
 Midőn így tűnődöm jön Fáma repűlve,
 Kinek nem velt jöttén valék el - réműlve.
 Sebes szárnyaival keményen tsattogott,
 De láttam mosolyog; lettem bátorodott.
 Szólt; kely-fel Morpheus mákjával meg-hintett,
 Nézd; ünnepet szentel Apolló, és intett,
 Hogy te fel-ébredgyél, és oda-is mennyél,
 A' hol óltára van, 's ottan teményezzél.
 Fel - kőlttem, és ezen hír adásra futok,
 Villámnál sebesben Apollóhoz jutok.
 Látom, hogy a' Műzsák őszve sereglettek,
 Áldozó tüzeket kezeikbe vettek.
 Kinek - is lábához mingyárt le - borúltam,
 Hogy ne neheztelleyen, kegyelmet kódúltam.
 Fel - emelt, és így szólt; látom kéz a' Trónus,
 Ennek neve nálam kellemetes tónus.

Én

Én már fel-szenteltem; küld-el ajándékba
 Annak, kit tisztelni, tudom vagy szándékba.
 Örömömbö mondám, Óh te Múzsák Apja,
 Ki vagy a' Poéták rég fel-szentelt Papja!
 Segély! hogy méltókép Grófom tisztelhessem,
 Szívem kívánságit fejére önthessem.
 Én nem repülhetek magam Szakoltzára,
 Midőn Mæcenásom ért neve napjára.
 Tehát Múzsám menj-el, sőt repűly képembe,
 Tiszteld e' nagy Grófot az én személlyembe.
 Kösd-fel a' hátadra, vidd-el ezen Trónust,
 Mond Apolló adgya ehez néki a' just.
 Mond azt-is, az Istent életéért kérem,
 Valamíg testembe folyik piros vérem,
 Hogy támaszfzon több illy szívű Magyarokat,
 A' Magyarók egén fénylő tsillagokat,
 A' kik Patrónusi mind a' Poétáknak
 Legyenek, mind pedig a' Poëtriáknak.
 Számlállyon éltehez Nestori időket,
 Jabési bú nélkül, 's örömmel menőket.
 Minden áldásait reá bőven mérje,
 És élte estvéjét még sokáig érje.
 Midőn meg-elégszik napok sokfágával,
 Adgya; hogy hallyon-meg Szentek halálával.
 Ezeket kívánnya Fábíán Juliánna,
 Ki nagy Mentorjáért meg-halni sem szánna.

Méltóságos Gróf ö Nagyágának

Höltek Rév Komáromba 1796-
 dik esztendőbe Martius hol-
 napjának 11-dik napján.

hóltig alázatos tisztelése.

Ezen Levélre tett Válaszom.

Háládatlanfágnál nints nagyobb egy véték,
 Olly ez; mint méreggel elegyített éték,
 Mert mint ez embernek életét el - veszi,
 Amaz - is a' szívvel szintén eztet teszi.
 Mert a' háládatlan a' szép barátságának
 Kötelét el - mettzi, és a' nyájasfágnak
 El - rontó eszköze, és ő csak magának,
 Kerüli személljét régi Baráttjának.
 Jól lehet fokáig vele levelezett,
 De a' barátságból mivel ki - vetkezett,
 Levelezéseit tovább nem folytatta,
 Hogy ő már nem Barát ezzel meg - mutattya.
 Afészonyom! felőlem szintén ezt tarthatod,
 Háládatlanfágom szememre hányhatod.
 Vélheted, hogy szíves barátságom meg - szűnt,
 A' melly nagy mértékbe eddig szemedbe tűnt.
 Mivel levelemét már régen nem látod,
 Méltán mondhadd, hogy már meg - vetett ba -
 rátod.
 De hidgyed tégedet meg - nem vetettelek,
 Sőt szívembe olyan mélyen temettelek;
 Hogy míglen testembe e' szív fog dobogni,
 Mind addig tűzének lángja fog lobogni.
 A' háládatlanfág azt el - fem - is óltya,
 Sem únalom, vagy - is restség el - nem fojtja.
 Há.

Három leveledet, meg - vallo, hogy vettem,
Hogy mingyárt válaszfom ezekre nem tettem,
Sem háládatlanfág, sem pedig únalom!

Oka ennek, vagy-is a' rest nyugodalom.

De hogy nem feleltem, gyakran jött vendégek,
'S nem várt dolgaimnak máglen leve végek,

Valának gátlóim a' válaszf adásban,
Foglalatoskodnom kellett mindég másban.

Már most magam vagyok dolgaim tágúltak,
Érzékenységeim lettek meg - vídúltak.

Azért - is por lepte lantomat kezembe
Veszem; tán fog jutni valami eszembe,

A' mellynek nótája véredet buzdítsa,
És barátságunkat megint meg - ujítsa,

Tudom ugyan, hogy egy vén Múzsza nótája,
Minthogy a' hangjának vagyon tremulája,

Fiatál Múzsának nem igen tettzhetik,
Mert véri vígfágra nem élesztethetik.

De vak tyúk - is ollykor, ha szemeten vakar,
Talál jó gyöngy szemre, bár gazok közt kapar.

Így az agg Múzsza - is akadhat gustusra,
Bár ritkán, de ollykor hangja megy tactusra.

Bátorkodom tehát lantom elő venni,
Annak pengésével válaszfomat tenni.

A' melly leveledet vettem utólyára

Meg - értettem abból Szent József napjára,

Mély álmodból melly víg kedvel serkentél - fel,
És e' napról néked mint adattatott jel.

Flórával virágid között mint sétáltál,

Azokból egy Trónust nékem mint munkáltál.

Ezt hozzám el - hozta Múzsád, de lehegett,
 Súlyos terhe alatt izzadott, pihegett.
 Még mezfíze volt a' mint meg-láttam jövését,
 Egyfzersmind hallám-is keserves nyögését.
 Turai orgonát, véltem hogy hátára (*)
 Tetted; mert nehezen lépett két lábára.
 Bé-jöven szobámba szőnyegemre tette,
 Táskájából pedig leveled ki - vette.
 Mély fő meg - hajtással kezembe nyújtotta,
 Tsorgó veritékjét törülvén, mondotta :
 Köszöntet Minerva, és neved napjára,
 Ezen Trónust küldi, hogy te üly-fel árra.
 Én e' remek munkát mindenkép vizsgáltam,
 Isten Afzfzonyi kéz művének találtam ;
 Mert illyet embernek keze nem építhet,
 Maga Phydiás -is illyet nem készíthet.
 Az ég éjjel mint van rakva tsillagokkal,
 Úgy vagyon meg-rakva ez-is virágokkal,
 Hát ha raktál volna még reá Bétsikét,
 Rubi Jankót, Mályvát, és farga nyestikét,
 És még ezek mellé Kassai rózsát - is,
 Tetzikét, Bársonykát, és öt újúkat - is.
 Már akkor valaki tekintette volna,
Non plus ultra! senki másképpen nem szólna.
 De ezek nélkül - is e' Trónus olyan szép,
 Hogy nem íratatott Apellestül szebb kép.
Már

(*) A' Turai orgonáról való história Hazánkba tudva
 vagyon, főképpen a' Duna 's Tisza között való ré-
 fzen, a' mellyért - is nem tartom szükségesnek astat
 itt ki - tenni,

Már mostan fejemet én abba gyötöröm,
 Hogy ha reá ülök azt majd öszve töröm.
 Mivel leg-alább-is nyom tíz mázsát testem,
 Még nyakam ki-töröm, történnén le-estem.
 De nem ülök reá meg-tartom épfégben,
 Gyönyörködni fogok ezen nagy szépfégben.
 Nagy lelkűségednek záloga ez lészén,
 Míg az élők közül halál ki nem vészén.
 Leveledbül értem szíved kívánásit,
 Hű barátságodnak mint annyi rajzásit.
 Mind azon fok jókat néked vízfzonyozom,
 De nevedet mint te, meg-nem aranyozom;
 Mivel már ez régen meg-van aranyozva,
 Szép erköltsid által személlyedre hozva.
 Fénylesz-is már, és még jobban fogsz fényleni,
 Ha Hazánk munkáid fogja tekinteni.
 Mert majd meg-esméri, hogy van Minervája,
 Kebelébe nevelt verselő Múzsája,
 Nem érdemlem tőled az Apolló nevet,
 Mert el-őjtá vénfég bennem azon hevet,
 Mellyet a' verselés én tőlem kívánna,
 Már a' téged hevít, óh jó Juliánna.
 Bennem már azon tűz tsak pislog, és gyenge,
 Benned pedig mostan éled, és bár zsenge,
 Még-is nagyon gerjed, mert már fok Vármegye
 Érzi, hogy lakásod Parnassusnak hegye.
 A' mellyrül nevedet Fama ki-hírdette,
 És már szép munkádat fok szem tekintette.
 Erdélybe-is Echód immáron bé-hallott,
 Mellybül Hazánk nem kis betsületet vallott,

Mert valaki ottan Verseid vizsgálta,
 Újonnan született Múzsánkat tsudálta.
 Tsendesféggel folyó szép vize Tiszának,
 A' mellyet Hazánk tart halas Tárházának;
 Örvend hogy a' Duna olyan Múzsát szüle,
 Mellynek születésén a' Maros el-hüle.
 Ély foká jó Múzsá! ne szűny verselleni,
 Ne szűny! engemet-is mindég kedvelleni.
 Mivel míg az égnek lesznek ragyogványi,
 Mind addig barátod leszen Gróf Gvadányi.

Költék Szakoltzán 1796-
 dik esztendőbe Aprilis-
 nek 8-dik napján,

Kívántam itten egy jegyzést tenni, és az
 érdemes közönségnek tudtára adni, hogy vala-
 mikor ezen érdemes Aszszonyfág hozzám ver-
 fes levelet küldött, majd mindenkor leveleinek
 vége után némelly dolgokról kötetlen szavakba
 néhány sorokat ragasztott, mellyek által vagy
 valamelly kérdéseket tett előmbbe, vagy-is né-
 minémű dolgokba tanácsot kért tőlem; de leg-
 inkább, és gyakorta arról panaszkodott, hogy
 fok Mómussai, és tsúfoló Zoilussai támadtak
 volna, (a' mellyet az Érdemes Közönség, hoz-
 zám küldött verseiből több helyen ki-fog lát-
 ni.) Az úttzákön motskos, és ótsárló tzédulá-
 kat hánytak, és szórtak-el ellene, és még a'
 Kávéházakban-is ártatlan személljét dísztele-
 nül rágalmazták. Sok nevetve mondotta, hogy
 nem volna igaz, hogy én vele leveleznék, ha-
 nem

nem mással valakivel íratatnám leveleimet, és küldetném hozzája. Leg-többen pedig aztat fetsegték, és katzagták ötet, hogy miként bártorkodna ő a' verselésre magát adni.

Olvasván ezen panaszszait aztat írtam nékie, hogy fel se vegye azon dib dáb embereknek lotsogását, főt nevesse, mivel eb ugatás nem hallatik Menyországba. Úgy-is tselekedett, és most ítéllye-meg az Érdemes Közönség, olvasván Verseit, ha vólt-é okok azon nyálas embereknek véle így banni.

Meg-vallom, fajnos dolog, hogy még Hazánk, más idegen országoknak azon jó szokását bé-nem vette, hogy azokba, ha valaki valamihez fog, nem hogy ótsárlanák, vagy-is ki-nevetnék az ollyant, főt bíztattyák ösztönözik, segítik-is, hogy gyakorlása által tökéletesfégre jöhessen, és ez az oka valósággal, hogy az idegen országokba valamint a' Tudományok, úgy a' szép Mesterfégek-is, sokkal nagyobb tökéletesfégre jöttek, mint nálunk. Az-is tapasztalt dolog, hogy ha valamelly külső országi ember hazánkba bé-jön, és anyá nyelvünket kívánnya meg-tanúlni, eleintén törve, és úgy szólván hibásan befzélvén, nem hogy oktatnák, és meg-mondanák nékie, hogy miként ejtse a' szavakat, de még nevetik, hogy roszfzúl befzél. Már kérdem, elegendő ok-é ez a' nevetésre? Úgy tartom, hogy tsak ollyan ok ez, mint azon balgatak Momusoknak, és Zoi-lusoknak okai vóltak ezen érdemes Aszszony-nak ótsárlására. Hogy többé illyen ostobaság-

ba ne essenek, szükfég így könyörögni érettek:
*Uram botsás-meg nékiek, mert nem tudgyák,
 mit tselekefznek.*

Mostan fognak immár következni a' Föld-
 indulást író verses levelei ezen érdemes Afz-
 szonyfágnak. Bátortalan volt ehez való fogá-
 sában, a' mint aztat most mingyárt alább meg-
 fogjuk látni, mivel a' Nemes Város Archivu-
 mába semminémű Documentumokat nem talált,
 mert a' mint nekem írta, azokat le-vitték Bu-
 dára. Ugyan csak egy betsületes Mólnár Mi-
 hály nevezetű Komárom városának lakosa, a'
 ki csak tavaly hala-meg, írásba vette azon
 rettenetes esetet, a' mellyet ezen Afzszonyfág-
 nak által adott. Azon betsületes ember folyó
 beszéddel rövideden, de még-is elég világosan
 tette-ki Komárom városának romlását, és hogy
 hitele légyen le-írásának, végihez ezen néhány
 sor verseit függesztette.

Olvasó kérlek itt meg-ály,
 Inkább nálunk itt meg-szály,
 Bizonyfág tévő elő ály!
 Ennek neve Mólnár Mihály.

A' ki mind ezeket érte,
 És szemeivel szemlélte,
 Hetven nyóltz esztendők élte,
 Kit búval, bánattal tölte.

Ezen írásában ezen deák nyelven írt Chro-
 nosticont-is találtam, de ennek Authora ki
 volt, nevét ki nem tette.

Bls qVatVor Denos Vbl IVnlIVs attlglrt ortVs,
 sVbrVltVr CasV preffa CoMora graVI.

Ezen írást velem közölvén a' gyakran említett Afzszonyfág, azokból formáltam én kérdéseket, melyekre felelvén; Komárom városának veszedelme e' képpen következik.

NYÓLTZADIK LEVÉL.

Méltóságos Grófom, ki vagy egy reményem,
 Sok homályok között tündöklő nap fényem,
 A' te virtusaid, tündöklenek Égig,
 Lesz emlékezeted az el-múló végig.
 Hazánknak díszszére szerzett szép munkáid,
 Ditsőség halmára emelik Múzsáid.
 Nevelni kívánván többel - is azokat,
 'S rebegő Múzsámmal bővíteni számokat,
 Intettél; hogy írjak ama nagy romlásról,
 E' várost rongáló föld meg-indulásról,
 Mellyben édes hazám Komárom városa,
 Forgott nagy veszély közt két Duna szorossa.
 Ezen intésedre: szegény szolgálódnak
 Bánat férti szívét, mert kívánásodnak
 Majd nem tesz eleget; 's hogy kérted meg-bánod,
 Utóllýára hibás munkáját el-hányod.
 Mert a' mint Nagyságod aztat kívángattya,
 Múzsám e' nagy romlást ki nem danolgattya;
 Mivel e' világon még akkor nem voltam,
 És erről másokkal keveset-is szóltam.

Írá

Írásim sinszenek e' föld -indúlásról,
 Inkább-is írnék én, akár miről másról.
 Mint pedig azért-is, mert e' tsapás árja,
 Mint hegyes tör, lelkem a' ként által járja.
 De ki-is vólna az, ki ezen nem sírna?
 Marpesusi szívvel mondhatom, az bírna.
 Még amaz Ulysses kemény vitézi-is,
 Mirmidonok bátor erős feregi-is,
 E' szívet borzasztó romlást tapasztalván,
 Föld öblében zúgó szörnyű dörgést halván;
 Refzkető térdeik ölzve verődnének,
 Sebes zápor módra tudom könyveznének.
 Ezen szörnyűségnek jól le-írására,
 Az esethez illő le-rajzolására
 Egy könnyen verselő Násó kívántatna,
 Illynek vénájából ez könnyen folyhatna.
 Virgilnek fent járó esze-is kellene,
 Hogy róla úgy szólna, a' miként illene.
 De ámbátor nagy volt ezen veszedelem,
 'S abból következett rémülés, 's félelem;
 És noha vóltaként eztet nem tehetem,
 Eleven színekkel ezt le sem festhetem,
 Annyival-is inkább, mivel az írások,
 Avagy élő szóval le-tett rajzolások,
 Sokakban egymással épen nem egyeznek,
 Sőt a' leg-fővekben nagyon ellenkeznek.
 Mind az által, mivel Nagyságod kívánnya,
 Próbát teszek; Múzsám munkáját nem szánnya.
 Igaz! illy dolgokban még csak akarni-is,
 Elég egy gyengetül; sőt fok próbálni-is.
 Mert

Mert ezt a' nagy lelkek majd próbára veszik,
 És ítéleteket, nem tudom mint teszik.
 Úgy festem e' dolgot mint másoktól vettem,
 A' miként lehetett, olly rendbe - is tettem;
 Kérdéseidre - is úgy fogok felelni,
 Mint gyenge Múzsától szokott az ki - telni.

* * *

Midőn ezer hét száz hatvan harmadikban,
 Írtak Rák havában huszon nyóltzadikban,
 A' Nagy Úr akarván e' várost fűjtolni,
 Hogy tanítsa roszról a' jóra hajolni;
 Keserű poharát ezen helyre mérte,
 Mellybül innya kellett, mert sokakat érte.
 Mindnyájan képzelték jelen az ítélet,
 Vége a' világnak, el - múlik ez élet.
 A' mint - is sokakban valóságra vála
 E' képzés; véletlen történvén halála.
 De az ilyenekről majdan alább szólok,
 Midőn rendel fogok emlékezni rólok.
 Most csak elő képpen, 's közönségesebben
 Szóltam; szóllok mászszor ezekről bővebben.
 Én a' kis dolgokat elő még sem adom,
 De a' nagy dolgokat ki - teszem fogadom.
 Jött pedig ez reggel, hat 's hét óra között,
 Vérték a' természet bús gyászba öltözött;
 Mert fényességéből a' nap ki - vetkezett,
 Vastag borúlással sötétség érkezett.
 Menydörgés, és zörgés, más nem-is hallatott,
 Mi dolog ez? erről senki sem tudhatott.
 E' vólt,

E' vólt, mélyet az Úr postául csefztett,
 Sok mélyen alvókat álmokból ébresztett.
 Kik rémulés miatt eszeken se lévén,
 Ijedtekben ruhát magokra se vévén.
 Nem tudván természet minémű tsudája,
 E' veszély tűz, vagy víz! tsak halál postája.
 El - bódulásokban futottak útzára,
 Félvén hogy bent jutnak halálnak horgára.
 Egy ingbe gatyába itt sok férjfi futott,
 Hogy nadrágot öltön eszébe sem jutott.
 Sok Afzszony pendelbe fel 's alá szaladott,
 Ezeknek szoknyájok szobába maradott.
 Midőn ezen első veszély történt, 's dörgött,
 Mivel a' sok tserép-edény tört, és zörgött;
 Ettől meg - ijedvén, minden szaladt, 's futott,
 De vég pertzenére még senki sem jutott.
 Meg-szünt ez az első, el - múlt a' nagy zörgés,
 Roszszabb vólt a' másik, és harmadik dörgés.
 Eztet - is le - írom te kívánságodra,
 Mért mindég készen van parantsolatodra.

Költök Komáromba 1796-
 dik esztendőbe Aprilis-
 nek 17. napján.

Leg-kissebb szolgáld,
 N. Fábán Juliánna. m. p.

Ezen Levélre adatott válaszm.

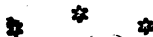
Megint későn hallván pengését Lantomnak,
 Ne véld vége volna tett barátságomnak.
 Nintsen! nem - is leszen, bár kaján irigység
 Allyon - fel ellened, gúnyollyon nyelvesfég.
 A' trá-

A' trágár nyelvekre kérlek ügyet ne vess,
 Elég ha személlyed én előtttem kedves.
 Tsak annyit árt néked ezek lotsogása,
 Mint Hóldra bőfögő ebnek ugatása.
 Mert bár a' tsúflódás Mómusoknak tettzik,
 Nyelvekkel nem téged, de magokat mettzik.
 Mivel fontos okok nints gúnyolásodra,
 Nem szolgál gaz nyelvek rágalmazásodra.
 A' bőlts emberektől az ok vizsgáltatik,
 Tőlök sok Pasqvilus, hogy mért hanyattatik.
 Okot nem találván minden bőlts azt mondgya,
 Hogy az ilyen Mómus világnak bolondgya.
 Hifzik; vagy nem hifzik, levelezésemet,
 Virág magokkal lett kedveskedésemet,
 Mind egy! és ha magad tudod, már az elég,
 Ne bánd! ha nem hifzi eztet a' tsötselék.
 Még eddig nem bíztam pennám más kezére,
 Sem verselő Múzsám idegen eszére.
 Láthattyák már mostan szobádba képeimet,
 El-is olvashattyák alatta nevémet.
 Mert aztat munkámmal jól le-petsételtem,
 Hogy néked küldhettem, örömmel bé teltem.
 Nagyszombatba vitték szent György vásárára;
 Fogadta-is Hajdú (*) maga szakállára;

Hogy

(*) Hajdú; Nagyszombati betsületes polgár, Mézfá-
 ros Mester ember, ez által szoktam küldeni egyet
 mást Komáromba.

Hogy hozzád küldeni fogja Komáromba,
 De hogy arról nem írsz tsudállom, azomba
 Ha vetted; a' Zajgók majd aztat tsudállyák,
 Levelezésemet igaznak talállyák.

Óh ha Szakoltzára hozzám repülhetnél,
 Virágimat látván, majd gyönyörködhetnél.
 Tellyes veres, fejeér, 's kék Hyacinthusok,
 Egy száron kilentz tíz nyíló Narcissusok,
 Balzsámos szagokkal érzékenységedet
 Bé-töltenék; meg is vídítnák szívedet.
 Sok színebe öltöztek itt a' Tulipányok,
 Olyan szépek, mint a' nyári szivárványok.
 Nem tudnád, mellyikét kellene dítsérned,
 És mellynek virágát kezeidbe kérnéd.
 Holandia vala foknak a' hazája,
 Soknak pedig Virtzburg tartománnya tája.
 Sok féle színekkel festik tíz táblámat,
 Szépítik pohárba majd minden szobámat.
 Gyönyörűen nyílnak téli Violáim,
 Zöld zsengebe vannak több virág plántáim.
 Titán sugárral forróan nem fűti,
 Sem pedig ragyával Neptúnus nem üti.
 E' tavasz reájok igen kelemetes,
 Nem hideg, nem forró, nem-is fergeteges.
 Gyöngyözi gyakorta Auróra harmattya,
 Meleg essőt jártat a' Mindenek Attya.
 Víznek hordásában kertészem nem fárad,
 Nevekednek, ritka ki közöttök szárad.

Ter-

Természet erejét ha rajtok vizsgálom,
 Istennek hatalmát ő benneks tudáloim.
 Este felé mindég közöttök fétálok,
 Mert több óráimba pennával munkálok.
 Flórának oltárát ekkor teményezem,
 Szent szolgálattyára máskör nem érkezem,
 Gyakran jó Barátim a' kertembe jönek,
 Tsudállják virágim mint nyilnak, mint nőnek.
 Ebbe menyetskék-is, 's leanykák bé - térnek,
 Nyájas szókkal tölem virágokat kérnek.
 Igérik, mindnyájan el-jönnek gyomlálni,
 De ez akkor léfzen, midőn fognak fzálni.
 Meg-érthed Afzfzonyom, magam mint mulatom,
 Hogy nem henyélhetek bizonynyal mondhatom.
 A' munkát meg - szoktam Mars záfzlója alatt,
 Nem - is édes számba e' nélkül a' falat.
 Eleget szóllottam már a' virágokról,
 Enged ; hogy szólhassak veled más - dolgokról.

Komáromnak a' mind kezdéd le - írását,
 Föld - indulás által történt nagy romlását,
 E' gyáfzos esetet, úgy kezdéd festeni,
 Hogy munkád olvasván könnyet kell ejteni.
 Hát ha még tovább mégy ennek írásában,
 Tán el - kell merülni köny áradásában.
 Irod ; melly zúgás vólt föld alatt, 's mint dörgött,
 Tornyoknak házaknak zuhaja mint zörgött.
 A' városi népet, melly rettezés érte,
 Hogy el-ne sülyyedgyen az Istent mint kérte.
 E Vélte;

Vélté; hogy jelen van az ítélet napja,
 Ki ki csak azt nézte, hol légyen a' Papja.
 Hogy az Úr Istennel őt' meg-békéltesse,
 Lelke üdvesfégét, hogy így meg-nyerhesse.
 A' nagy rémülésbe fok futott mesztelen,
 Máskor vélték volna, hogy lenne esztelen.
 A' midőn leg-elől a' föld meg-rendüle,
 Mingyárt más akkor-is fok ház földre düle.
 De írod követte ezt két nagyobb romlás,
 Mellyekhez csak árnyék vólt előbbi omlás.
 Ezeket-is, hogy te le-írod, ígéred,
 Hidd! ezért Hazánkba nagy-nevedet éred.
 De ne véld; e' várost Isten ostorozni
 Kívánta; 's a' népet jobb életre hozni.
 Sodomát, Gomorát igaz hogy büntette,
 Lakosival edgyütt tűzzel emészttette.
 A' Komáromi nép nem vólt még olly gonosz,
 Olly feslett életű mint azok, 's ollyan rosz.
 Természet dolgának ezt lenni ítélem,
 Nép büntetésének éppen nem-is vélem.
 Én Herculánumot, és ezzel Pompéjit,
 Például tészem - ki, Lysabonát-is itt.
 A' régi időkbe még több városokkal,
 Két első el-fülyedt minden lakosokkal.
 Vesuvius ezen fátumot tóldotta,
 Forró Lávájával mivel borította.
 Hogy a' nép ezekbe igen rosz lett volna,
 A' fok História valamit csak szólna;
 De felölök erről nintsen emlékezet,
 E' Fátum fejekre melly okból érkezet'.

Itt-is

Itt is a' természet, és nem más dolgozott,
 Illy szörnyű esetet reájok e' hozott.
 Lysabonának is dolga történt eként,
 Hol föld-indulásba el-vesztek ezreként.
 A' föld tele vagyon öblös üregekkel,
 Levegő éggel-is, tűzzel, és vizekkel.
 E' négy Elementum ütközik egymásba,
 Melly által szél támad, hordatnak rakásba.
 Viaskodásoktól a' föld nágyon rendül,
 Ha ez város alatt történik le-is dül;
 Mert ezen rendülés úgy meg-reszketteti,
 Hogy e' sebes erőt el-nem szenyvedheti.
 Leg-inkább történik ez a' tengereknél,
 Nagy folyóknál, 's tüzet okádó hegyeknél.
 Föld-indulás okát tovább nem vítatom,
 De ajánlásodat efzedbe juttatom,
 Azért meny tovább-is e' fel-vett munkádba,
 Hadd gyönyörködhessek verselő Múzsádba.

Költék Szakoltzán Iker
 havának 15. napján.
 1796-dik esztendőbe.

vagyok szíves szolgád,
 Gróf Gvadányi József,
 Generális.

KILENTZEDIK LEVÉL.

Méltóságos Gróf, kegyes Pátrónusom!

Irod; ha most hozzád repülve mehetnék,
 Ékes virágidből bokrétát köthetnék.
 Oh nem kívánnék én-mind Dedalus menni,
 Tsak másképp lehetne nekem aztat tenni.

Kéz vólnék próbátlan útra el-indúlni
 Elődbe érkezvén, kegyelmet kódúlni.
 Tsak hogy engednéd-meg kertedbe sétálni,
 Rendről rendre ékes virágid tsudálni.
 El - ragadtatnám ott a' gyönyörűségig,
 Szívem serkentetnék az érzékenyséig.
 Szemeim lehetne ottan min legelni,
 Nem tudnám leg-jobban mit kellyen kedvelni.
 Az Ambrát fel - müllyák azok illatokkal,
 Erősödne testem az ilyen szagokkal.
 Tudom, hogy képzésem erőtlen nem lenne,
 Tellyes elégedést mindenképpen venne;
 Mivel írod melly fok szép virágod nyílik,
 Ezt hallván a' szívem tsak nem ketté nyílik.
 A' hozzád menésre tzélom el - nem érem,
 Azért Méltóságos Grófom aztat kérem;
 Hogy emlékezzen - meg, tett ajánlásárúl,
 És önként meg - ígért szép parolájárúl.
 Hogy Péstre le - menvén nem tér Esztergomba,
 Aztat jobbra hagyván, bé - jön Komáromba.
 Ne felejtse azt - el ki hofzfú éltéért,
 Itten foházkodik, drága személlyéért.
 Nagyfágod lábához borúlni kívánna,
 Buzgó tisztelője Fábián Juliánna.
 Mellyt hogy ha meg-nyerek, többel-is szolgálok,
 Most pedig a' bóltba sellyemért sétálok.
 Ezzel Meny afzfzonymnak fogok paplant varni,
 Mellyel vőlegénnyét bé - fogja takarni.
 Küldöm városunknak második romlását,
 De alig türhetem szívemnek fájását.

Azom-

* * *

Azomba hogy Phæbus tüzes szekerével
 Fel-jött; emelkedvén ragyogó fénnnyével,
 Mutatta mi hozzánk békesfég kegyelmét,
 Vártuk - is adandó kívánt segedelmét;
 De jaj! óh fájdalom, füstbe ment reményünk,
 Reng a' föld, és újra dűl fok ház, 's kéményünk.
 Tsak szörnyű ropogás, 's tsattanás hallatik,
 Épületek pora tornyozni láttatik.
 A' kő követ ütvén, tűz szikrák szóródtak,
 Más helyeken földbül víz habok tolódtak.
 Mellyek látására ki sírt, ki meg - futott,
 De fok még - is halál kaszájára jutott.
 Mert fökra hogy szaladt ragyott a' bólt hajtás,
 Sokra más kéménnye szakadt, vagy - is padlás.
 Sok olly rémült vala, hogy száját tátotta,
 Illyeket - is fokot fal bé - borította.
 Te kegyes olvasó talán nem értheted,
 Miből lesz illy veszély? tőlem azt kérddheted.
 Ez a' természetnek nem másnak munkája,
 Négy Elementumok rettentő tsudája.
 Okozzák a' fzelnek kemény dühösége,
 Salétromos tűznek lángló hevesége.
 A' rosz levegőnek meg - romladozása,
 A' vizeknek föld közt való jádzódása.
 Mivel ezek meg - nem egyeznek egymással,
 Földnek üregébe vannak tolongással.
 Viaskodnak szörnyen tellyes erejeből,
 Úgy hogy a' föld gyomrád mozgattyák hely-
 lyekből.

E 3

Melly

Melly ellenkezés közt ezen valóságok,
 Egymásban ütköztvén erejek, 's nagyságok.
 A' földnek gyomrában, melly kis, 's nagy lyukakkal
 Tele van valóban számtalan fokakkal,
 Meg-gyúlnak; és mivel a' föld üregéből,
 Fel nem ütödhetnek meg-szorúlt helyéből;
 Azt rettentő módon rengetik mozgattyák,
 Zúgás ropogással felettébb ingattyák.
 És illy állapotban, fok házak Templomok,
 Le-rognak Paloták, Várak, és Klastromok.
 És ha illy veszély közt, a' föld meg-nyílhatik,
 'S azon helyen falu, 's város taláztatik,
 El-süllyed; történik végső veszedelme,
 Mert itt nem használhat ember segedelme.
 De íród ez inkább folyóknál meg-szorúl,
 E' bólt hajtás fogva üreg egybe borúl.
 Mivel házam a' Vág, 's Duna vize között
 Fekszik, fokszor szívem nagy félszbe öltözött;
 Mert illy bóldogtalan fors engem-is érhet,
 Uttyából mint szekér házam ki nem térhet.
 Így mivel városunk vizek között épült,
 Ki tsudállya! hogy fok épülettye le-dült,
 A' matériának számtalan rosz vólta,
 A' Győri Dunában kék lángját fel-tolta,
 Sok ezer ágyúknak a' mint nagy zúgása,
 Hallatik, 's történik, ablakok hullása;
 Úgy rengett, és zörgött a' föld házam táján,
 Midőn e' láng ki-jött szőke Duna száján.
 Szülő anyám fokszor nekem beszéllette;
 Hogy e' fátum őtet úgy meg-rémítette,
Hogy

Hogy egéfszen szegény magán kívül vala,
 A' nagy rettegés közt, majd csak meg-nem hala.
 Vélte, hogy a' háza majd Dunába úszik,
 És azzal öblébe maga - is bé - tsúfzik.
 És mint Jónás hevert a' Czethal gyomrába,
 Ő, - is majd úgy nyugszik vizának torkába.
 Sok nem hitte, hogy a' Dunának vizébe,
 Jött volna kék láng-ki, 's még a' közepébe.
 De a' bástyán álló strázsák ezt szemlélték,
 Rettegtek-is mert ezt ítéletnek vélték.
 Egy minuta hofzfán volt a' zörgés ekként,
 De emberek hóltak, százan 's ötvenenként.
 Itt Hazámnak fénylő, 's vitézlő tagjai,
 Jöttek védelemre Marsnak hív fiai.
 Sok atyák, sok anyák, 's azoknak magzati,
 Sok áldott méheknek gyönyörű fajzati
 A' szoros útzákon a' Duna szélére,
 Jaj szókkal futottak, éltek védelmére.
 Ekkor lett a' földnek meg-hasadozása,
 'S azokon kénköves vizek fel-buzgása.
 Ellenkező vala, bűdös köves szaga,
 Főképpen a' hol ez magasra dagada.
 A' Kánvás kútakból a' víz fel-tolódott,
 Fövenyes fáros víz szájokon nyomódott.
 Sok kútak forrását mind öszve kavarta,
 Ki-buzgó ereit, fárral bé-takarta.
 A' föld egy órába ötször hatszor zörgött,
 Mint ágyú úgy mormott, nagy zúgással dörgött.
 Némelly helyen farat okádott nyílásán,
 Sok helyen szikrákkal láng jött hasadásán.

A' melly ember előtt a' föld nyílt, úgy rémült,
 Hogy mingyárt meg-hala, 's ott helybe öldalt
 E' szózat: *Istenem!* mindenütt hallatott, (dült.
 Az imádság helye egy téren tartatott.
 De még itt sem szünt-meg a' földnek dörgése,
 Sőt még szaporodott a' nép rémülése.
 Mert rengés, villámlás, tsattanás hallatott,
 Tüzesült fok menykő felhőkből szóratott.
 Rettenetesebbé ez a' veszélyt tette,
 Mert alól veszély vólt, mind pedig felette
 Méltóságos Grófom! ha szíved érzeni
 Tud: e' fátumokon fög-is az vérzeni.
 Könyveid árjával e' munkám áztassad,
 Sebhedett szívemmel e' romlást sírassad.
 De kérlek még' itten könnyed záporait
 Ne szüntesd, áztassad azoknak hamvait,
 A' kikiről majd alább fogok még szólni,
 Reménylem hogy kívánsz többeket hallani.

Vagyok Méltóságodnak

Költék Komáromba Julius-
 nak 10-dik napján 1796-
 dik ésfzendőbe.

méltatlan tisztelője;
 N. Fábian Juliánna.

Ezen Levélre adatott válaszfom.

Úgy-é későn vezzed mostan' levelemet?
 Talán meg-is ítélsz te ezért engemet.
 De kérlek ne vélyyed te aztat felőlem,
 Hogy rest, 's túnya ember vált volna belőlem.
 Nem

Nem vált; hanem engem egy olly fátum ére ,
 Melly igen keserű poharat rám mére.
 Mivel alig adtam levelem postára ,
 A' mellyet küldöttem hozzád utólyára ;
 Mingyarást a' hideg erre engem ki - tört ,
 Minden harmadik nap kegyetlenül gyötört.
 Még mostan sem tudom eztet mitül nyertem ,
 Mert bár sok gyümöltsel rakva vagyon kertem ;
 Én igen kevés kárt mind azokba tettem ,
 Az éretlenekből épen nem - is ettem.
 A' nyalánságokon igen fel - is hagyok ,
 Mert torkos nem voltam soha , nem - is vagyok.
 Én mindenbe tartok mértékletesféget ,
 Nem tudom mint kaptam ezen betegséget.
 Igaz , hogy szeretem én a' dísznó fejet ,
 Jobban mint Frikaszét , vagy mandola tejet.
 Jó portiót ebből etzettel tormával
 Ettem , és ez előtt bosport foghagymával.
 Hogy ezektől nyertem volna , lehetetlen ,
 Mert ezekbe szoktam lenni telhetetlen.
 Négyfzer ez engemet lelkesen meg - rázott ,
 Hévfégem kevés vólt , testem tovább fázott.
 Erre hozzám jöve városunk Doctora ,
 Hamar - is segített rajtam бүдös pora.
 Egynéhány dósissát bé - vévén , el - hagyot' ,
 Melly után akartam ugrani egy nagyot ;
 Óh de nem lehetett , mivel gyenge vóltam ,
 Még barátimhoz - is lassú hangal szóltam.
 Más oka az - is vólt , hogy nagy regulára
 Vett engem a' Doctor , szoros Diætára.

Szalonnás káposztát nem engedett enni,
 Tsak zuppal kellett contentusnak lenni.
 Nehéz a' Magyarnak az ilyen Diæta,
 Gyengén versel, kit így tartnak, olly Poëta.
 Így kínzott két hétig, ugyan tsak végtére,
 Szabadfágot adott húsnak ételére.
 Veték ezért néki olly complementumot,
 Hogy orrom majd érte a' padimentumot.
 Mihent így élhettem, borotskát ihattam,
 Kotsonyát ehettem, és dohányozhattam,
 Előbbeni erőm meg-tére egélszfen,
 És még a' tántzra - is lettem vólna kélszfen,
 De hogy még a' testem jobban erősödjön,
 És abba minden tsont jól meg-velösödjön,
 Sietve el-mentem fürödni Pöstyénbe;
 Élven én bizonyos egy ollyan reménybe,
 Hogy itt a' hőv víztül erőmet meg-nyerem,
 És majd meg-is újul Poësisí erem.
 Meg-is erősíté ez minden tagomat,
 El-érem óhajtott fő bóldogfágomat.
 Mellyért Neptúnusnak áldozatot tettem,
 A' Vág vize partyán óltárt építettem.
 Najadesek ebbe engem segítettek,
 Égő tűzre velem szent temjént hintettek.
 Ezen áldozatot látta minden vendég,
 Hogy melly kövér légyen, és a' szent tűz mint ég.
 Sajnáltam; hogy itt most nem vóltak a' karok,
 Szeredbe lakozó barna új Magyarok.
 Így ezen ünneplés lett vólna dízesebb,
 Muzsikálásokkal fényesebb, 's ékeesebb.

Ta-

Tavalyi Curámtól talán meg - ijedtek,
És ezen hév víztől el - idegenedtek.
Félnek; ha e' vizet fárgára festenék,
Híreket neveket azzal el - vesztenék.
De most Angliai fő nem vala velem,
Sajnáltam, hogy érte őket olly félelem,
Azért nem - is vala most itt nagy vígasfág,
Sebes katonákat látni nem mulatsfág.
Ezeknek pediglen száma itt nagy vala,
Minden nap közülök három négy meg - hala,
Leg - inkább Magyarok mind ezek valának,
A' kik Frantziáktól sebeket kapának.
Sajnállással néztem ezen föld'eimet,
De öröm élelzté még - is ereimet,
Látván hogy leg-nagyobb volna az ő számok,
Kik Marsnak piatzán meg - adák a' vámot.
Vagy hűsz vala itten, nem több más nemzetből,
De száz nyóltzvannál - is több volt itt ezekből,
Jele hát, hogy ezek Bellona magzati,
Hazánk, 's Királyunknak ditső áldozati.
Ezek közül sírba itt egyet sem tettek,
Cseheket, Morvákat, Németet temettek.
Meg - állották ezek itten - is a' farat,
Sok táborba tölti még e' jövő nyarat.
A' magyart nem öli - meg minden kis kordély,
Meg - gyógyította őket bár melly gyenge borbély.
Mert nem káka bélű, és tiszta a' véri,
Sértés hústúl testét a' vér - has nem éri.
Ezen Pajtásimmal harmintzszor förödtem,
Ők többször; el - mentek, én - is haza jöttem.
Mi,

Mivel már a' hideg mostan nem fanyargat,
 Felel Múzsám néked, és lantya nem halgat.
 Azon veszedelmet te helyyessen fested,
 De tudom mint enyim, szint' úgy borzad tested.
 Meg - értettem már most szelek sebességét,
 Villám dörgések közt tett kegyetlenségét.
 Tudom; hogy Boreás itten békét hagyta,
 Mert még használt volna itten ennek fagya.
 Menykövek nem húltak volna a' felyhőből,
 Láng sem jött volna k' Duna közepéből.
 Jéggé tette volna ő a' fellegeket,
 Bé-fagylalta volna mind az üregeket.
 Mind felleget vizet Eolus rontotta,
 A' föld gyomrát pedig Vulcánus bontotta.
 Képzellem mint dültek a' házak egymásra,
 Drága Templomokkal a' tornyok rakásra.
 A' midőn kő-falak Eszterhéj ropogtak,
 Tudom Lakosoknak szívei dobogtak;
 Mert ki - ki azt vélte, hogy nyakán a' halál,
 Veszedelem éri, bár fut, vagy - is bár áll.
 Fájdalmassan esett, hogy nem segíthették,
 Mert veszedelemre fejek nem vethették.
 Látták mennyi embert vert már agyon a' kő,
 Látták mennyi kéz láb tört-el, vérzik hány fő.
 Hallák segítségért fok esdekve kiált,
 Mert kő halmok alól testek félig kint ált,
 De mind héjába vólt, nem szabadíthatták,
 Halálra magokat értek nem adhatták.

Úgy

Űgy tettzik, hogy hallom-ezek jajgatását,
 Útfázakon fel, 's alá futó nép sírását.
 Minthá latnám foknak mint tsűg - ki a' béle,
 Kiknek hasát mettzé a' köveknek éle.
 Azt - is hogy attyát, más annyát sírattya,
 Érzékeny anya szív, magzattyát jajgattya.
 E' bátyát e' Nénnyét, ez Öttsét nem leli,
 Keserves fájdalom szíveket bé - teli.
 Ez kétségbe esik, fut a' Duna felé,
 Olly szándékkal, hogy majd magát öli belé.
 Jól írod, hogy nagyobb vólt itt a' réműlés,
 Mint Trójába, a' hol vólt tsak bástya dűlés.
 A' népen hatalmat, ott tsak ellenség vett,
 Elementumoktól itten nagyobb kár lett,
 Mellyek előtt magát fenki sem mentheti,
 Nem futnak - el; őket el sem kergetheti.
 Nem egy jeles ember, tudom itt ki - műla,
 Ki mingyárt meg - hala, ki meg kínnal fűla.
 A' Nemessek nevét írd - meg; el - is várom,
 E' kérésem után levelem bé - zárom.

Maradván Kedves Barátnémnak

KőlteK Szakolczán Augus-
 tusnak 23. napján 1796-
 dik esztendőhe.

igaz szívű szolgája,
 Gróf Gvadányi József,
 Generális.

TIZEDIK LEVÉL.

Méltóságos Gróf, Kegyes Mentorom!

Azt írod, barátod vagyok, nem hihetem,
 Mert veled egy rangba magam nem tehetem.
 Nem tehetem, mert a' Fátum ültet porba,
 Így hát hogy ülhetnék illy fő Úrral forba.
 Nagy dolog egy Grófnak barátnéja lenni,
 Nem lehet szegénynek illy magosra menni.
 Tsak mint szolgálóját kérem úgy szólítson,
 Ellenem Zoilust többet ne indítson.
 Ha már méltóztatott Mentorommá lenni,
 Elég ez : hogy eztet tetstett velem tenni.
 De hogy barátnéja legyek, nints érdemem,
 Nagyon különbözik nemedtől a' nemem,
 Meg - vallom levelén ortzám meg - pirúla,
 És barna színetském pirossal borúla.
 Mivel hogy így íra hozzám Gróf Gvadányi,
Barátném : holott nints érdemem szikrányi.
 Mindenkor próbáltam pennám elő venni,
 De tsak nem lehetett tzielomra rá menni;
 Hogy köszönő választ nékie tehessek,
 Mivel barátnéja ugyan hogy lehessek?
 Elég ha lehetek szolgáló, 's tanítvány,
 Érzékeny szívetském többet nem - is kíván.
 Hogy ezt meg - nyerhettem, tapsolok vígadok,
 E' nagy grátziáért méltó hálát adok.

Or-

Örvendek a' hideg-lelés hogy el-múla,
 Az áldott egétség hogy vízfzra fordúla,
 A' Mennyei orvos orvosolód leve,
 Légyen áldott ezért ő felféges neve,
 Ne hozza rád többé nyavallyák fűllyait,
 Sőt tartsa feletted őriző karjait.
 Hogy lehes több hasznos könyveknek Auctora,
 Mellyekért áldasson testednek-is pora.
 Öröké tartó lesz szép híred nagy neved,
 Mert Magyar Hazánkhoz van lángoló heved,
 Élni fog virtusod, bár tested el-múl-is,
 Élni fogsz nevedben a' sír-halmon túl-is.
 Mert a' Magyar ditső Hérókat követted,
 Királyért, Hazádért a' fegyvert fel-vetted.
 Sok veszedelmekre ki-tetted fejedet,
 Le-nem vetted még-is kardodrúl kezedet,
 Mind addig a' meddig vénség el-nem ére,
 És míg békeséget ellenfég nem kére.
 Jámbor öregfégen most élted folytatod,
 Most-is hogy Hazánknek szolgálsz, meg-muta-
 Literaturánkat nagyon szaporítod, (tod
 A' Magyarat magyarul beszélni tanítod.
 Homérust követed ebbe, 's Virgiliust,
 És ékes szavakkal jádzó Ovidiust.
 Fényeskedgy tovább-is Hazánknek javára,
 Lelked az Egekbe repüllyön fokára,

Hogy

Hogy véghez vihedd azt, a' mit kezdettél,
 A' mellyből engem - is már részesítettél. (*)
 Nagy örömmel vettem Grófi grátiádat,
 Köszönöm szívessen a' betses munkádat.
 Ez elmém homáallyát hathatón oszlattya,
 Szívem' jó példákkal a' jóra oktattya.
 Ezek mellett pedig szívem - is vidíttya,
 A' Melancholiát róla el - háríttya.
 Midőn vége felé e' munkát vizsgáltam,
 Ama Nagy Festőket felette tsudáltam;
 Tsudáltam; sőt fokfzor édesden nevettem,
 Midőn egymást miként meg - tsalták értettem.
 Zeuxis a' szólót hogy úgy le - festhette,
 Hogy a' Rigókat - is azzal rá szedhette.
 Száltak ezek reá jó appetitussal,
 Meg - tsalatván vízfza tértek üres hassal.
 Úgy a' kárpitot - is a' ki le - rajzolta,
 Vetélkedő társát furtsán meg - tromfolta,
 Éfzre veszi, hogy lát egy olly remekféget,
 A' szóló gerézdnel nagyobb mesterféget.
 A' barázk Festő - is, ki teve magáért,
 Mert fent maradt neve remek munkájáért.
 A' ki az illyeket szemesen vizsgállya,
 Tudom velem edgyütt valóban tsudállya.

Hogy

(*) Itten Univerfális Históriámat érti, a' mellyet
 anyai nyelvünkön munkámba vettem, első Kötete-
 met nékei meg - küldvén abba olvasta azokat, a'
 mellyekről mostan itten emlékezik.

Hogy a' mesterfégek már azon időben
 Ugy fel-hágtak , noha voltak még bõltsõben.
 A' több lett dolgok - is méltán olyasandók,
 Hogy világosodgyunk, jól meg-tanúlandók.
 Gyermek olyan ember, e' roppant világban,
 Ki a' múlt dolgokról vagy on még vakfágban.
 Tudom édes Hazánk, hogy kedvesen veszi
 E' munkát, és érte köszönetét teszi.
 A' több darabot - is tehát mint ígеред,
 Add - ki; méltó híred így duplán el - éred.
 Azokból - is ígерт részemet el - veszem,
 Mellyekért előre köszönetem teszem.
 Mert hiszem, és nem tsak képzellem előre ,
 Hogy azokban lelek tudomány velõre.
 Mellyek majd a' jó ízt, velem kóstoltatták .
 Tanúlni, szeretõ elmémet oktatták.
 Most kezem le - veszem, az író tábláról,
 Hogy értekezhessem a' hõltak számáról,
 És azokról a' mint lehet felelhessek ,
 Tisztelnem e' részben, eleget tehessek.
 Tisztelvén nevedet, 's leveled el - várván,
 És magamat Grõfi grátziádban zárván.

Maradok Méltóságodnak

Költék Komáromba Augustus-
 nak 30-dik napján 1796-
 dik esztendőbe.

alázatos szegény szolgálója ,
 N. Fabián Juliánna.

Azon Levelére tett Válaszom, a' melly-
be a' föld - indulást kezdette le-
írni.

Hogy a' mai posta házamba bé - nyargalt,
Olvassam leveled, engem' nagyon farkált,
Meg - esmértem mingyárt kezed vonásait,
Tudtam; Komáromnak több-több romlásait
Fested te le abba, melly tsak majd fájdalmat
Okoz bennem, 's nem hágy szívemnek nyugal-
Az érzékeny szívet a' rosz hír meg-férti, (mat.
Kivált ha bal forsát nemzetének érti.

Ezt hazafiúi szertetet okozza,
Szomorúfágra - is érte tsak e' hozza.
Mert hazám lakosít én nem másképp nézem,
Hanem hogy véreim vólnának, úgy érzem.
Mert nem tartom hazánk' tsak lakó tanyáknak,
Hánem tartom minket szült édes Anyáknak.
Mint Pelikán madár fiait húsával
Táplállya, úgy táplál ez - is fok javával
Bennünket; 's keblébe édesden ápolygat,
És ha mi jók vagyunk, soha sem is bolygat.
Így hát, ha bal fátum éri Véreimet,
Könnyekbe úsztattya értek szemeimet.
Méltán - is; mivel én leveledből látom,
Hogy fok atyámfia, fok Magyar barátom,

A' dül-

A' düllő falaktól agyon verettettek,
 Köveknek halmai alá temettettek.
 Nem tsudállom; a' kik étfzaka így jártak,
 Mert aludván, veszélyt magokra nem vártak.
 Dörgés közt rémülve fetétbe szaladtak,
 Nem tsuda; ha düllő fal alá akadtak.
 De nappal láthatták a' házak omlását,
 Más felé vehette ki - ki a' futását.
 Futásával éltét, mért hát nem mentette?
 A' halál törébe magát mért ejtette?
 Talán tsak vagyonát oda hagyni szánta,
 És azt ki - hordani házából kívánta?
 Sok - is talán éppen ezt így tselekedte,
 El - késvén, életét, mindenét vesztette.
 Nem történhetett ez olly hirtelenséggel,
 Az ágyú golyóbis jön melly febeséggel.
 Tornyok falai - is, addig nem húlhattak,
 Míglen tsinnyaikban meg - nem indítottak.
 Szél ereje pedig, ott szokott rontani,
 A' hol ki - ütődik, leg - alább bontani.
 A' dörgés mint írod, a' föld alatt vala,
 Nem dülhetett tehát a' házaknak fala;
 Míg a' dörgés után szél ki nem ütődött;
 Ház fundamentoma míg fel - nem löködött.
 Épületek addig, tsak meg - rendítették,
 Ezen idő alatt mentek - is lehettek.
 Mind azok, kik itten futásnak indultak,
 Mert az épületek addig nem - is húltak.
 A' dörgést meg - hallván, mivel nem szaladtak,
 E' léfzen az oka, hogy törbe akadtak;
 F 2 Mert

Mert míg dörgött, széltúl, épület nem bomlott,
Maga vólt hát oka, kire kár háromlott.

Veszedelemek okát tovább nem vítatom,
Istennek tettzésén elmém meg - nyúgtatom.

Hanem kérlek, aztat adgyad értésemre,
Mellyet ha tselekszel, tselekszed kedvemre.

Városnak melly részín kezdődött a' dülés,
Tán a' várba vala az első rémulés;

Mert a' Duna, 's több víz eztet körül follya,
Illy helyen leg - inkább szél magát ki - tolyla,

Ha itt katonaság vala, fok veszhetett,
Más menedék helyet mivel nem lelhetett.

Vagy a' Templomokat kezdé elől dúlni,
Halomra dönteni, tornyokkal le - húl ni.

A' szél keményebben nagy épületekben
Szokott meg - ütközni mint a' kisebbekben,

Mert a' nagy épület nagyobb ellent állás,
Azért illy helyeken erősb a' szél vágás.

De ezek romlása nagyobb kárt - is okoz,
És több embereknek fejére halált hoz.

Vagy talán egyszerre mind várat, mind várost
Rontotta, és ölte polgárt, Urat, 's Árost.

Házak - is tán dültek, hirtelen egyszerre,
Nem menthetvén mene a' kár fok ezerre.

A' meg - öltek számát tudom számba vette
A' város, és aztat igazán ki - tette,

Eztet - is szeretném tudni ment melly fokra,
Azt - is; mennyi házak dültek rakásokra.

Úgy

Úgy tartom a' város Prothoculumába,
Mind ezek ki-téve lesznek egy summába.

Meg-botsás jó Múzsza, hogy ennyi kérdéssel
Úntatlak, 's fárasztlak ilyen terheléssel.

Telhetetlen vagyok azok tudásában,
Valamint Verseid ékes follyásában.

Nem öröm hallani illy gyászos dolgokat,
De egyszer meg-esvén, szép tudni azokat.

Komáromnak ezen szörnyű veszedelme,
Mivel nem lehetett semmi segedelme,

Nagyobb én előttem mint Trója romlása,
Ennek ellenségtől történt pusztulása.

Négy Elementumok azt nem ostromlották,
Tsak emberi kezek falait rontották.

A' föld nem hasadt-meg Eolus fzelétül,
Vagy - is Vulcánusnak szikrázó tüzétül.

Itt Neptúnus vize vele nem küfzködött,
Mert itt tsak Achilles Hectorral ütközött.

Trójába természet éppen nem pusztított,
Nem más, hanem tsak Mars minden kárt indított.

Nem folytak útzáin kénköves patakok,
Döntötték falait tsak hadi fa bakok.

De már Komáromot rontá a' természet,
Azt vélték el-füllyed, 's éri el-enyészet.

Ugyan ezért magát fenki sem menthette,
Tsak a' nagy jajgatást, sírást minden tette,
Mintha szemmel látnám, eztet úgy képelem,
De több fájdalommal szívem nem terhelem.

Le - tefzem most pennám, ezekrül nem írok,
 Mert bánatok miatt magammal se bírok,
 De ha kérdésimre valaszodat veszem,
 Pennámra megintlen kezeimet tefzem.

Addig - is maradok szívből szerető barátod

Költék Szakoltzán Kis-Afz-
 szony havának 10 - dik
 napján 1796 - ba.

Gróf Gvadányi József,
 Generális.

Már el - mentem vólt a' Pöstényi hév víz-
 be esztendönként szokott feredésemet végzeni,
 a' midőn ezen levelem előtt íratott levelét vet-
 tem, ezen levele után még kettőt írt, a' mel-
 lyek itten fognak következni, és így három le-
 velét találtam meg - tértemmel, író asztalkámon,
 az egyikére most feleltem, a' többi levelei ezek,

TIZENEGYEDIK LEVÉL,

Méltóságos Gróf, kegyes Patrónusom!

Sietve igyekszik Múzsám szólni veled,
 Gyászos Verseire óhajtya leveled.

A' mint meg - ígérte, hogy többel - is szolgál,
 Az el - maradtakkal ímé elődbe áll.

De marad még itthon, mellyel másfzor mégyen,
 Hogy kérdéseidre feleletet tégyen.

Meg:

Meg - értém keserved zokogó jajait,
 Miképpen sirattad hazám fok tagjait,
 Melly számmal vóltanak ifjak, és vének,
 Afzszonyok, leányok, kik sírba lépének.
 Kikre óh fájdalom ! hűllottak a' kövek;
 El - ójták azokat, mint végző menykövek.
 Írod ; életeket, hogy mért nem mentették,
 Talán javaikat az elébe tették,
 Vagy talán fetétbe, nem tudtak hogy futni,
 Menedék helyekre védelemért jutni.
 Óh nem ! mert ragyogott Phæbus fényességgel,
 Mikor a' veszély jött nagy hirtelenséggel.
 Képzelhedd ez előtt, minden miképpen fut,
 Vélvén, hogy mingyárást halál horgára jut.
 Futottak a' szülék, vitték magzattyokat,
 Kik közül a' kövek vertek agyon fokat.
 Soknak a' futás közt gyermeke eszébe
 Jutván, vízfőz tére, 's esett keleptzébe;
 Mert midőn magzattyát menteni kívánta,
 Agyon verte a' kő, vagy lett tsonka, fánta.
 Írod, hogy hirtelen ez meg - nem eshetik,
 Mint mikor az ágyú tüzze ki - lövetik.
 De sebessebben jött mint ágyú lövése,
 Vagy mint menyköveknek az ő le - ütése.
 Vulcánus kénköves tüzze a' föld alatt
 Dolgozott; Eolus zúgva hozzá szaladt,
 Meg - kellett hasadni az értzes földnek - is,
 És földre omlani fok épületnek - is.
 Rakásokra dültek fok szép pompás házak,
 Számlálás nélkül - is, vóltak néhány százak.

Mellyeknek falai földig le - omlottak,
 Ez által a' Gazdák nem kis kárt vallottak.
 Egy ház sem vólt földig a' melly meg-nem repedt,
 A' kik ezt visgálták; szívek nagyon epedt.
 Ekkor omlottak - le szent András Tornyai,
 Mellynek tetejére készültek Ónnyai,
 Fedetlenek vóltak, de fáit fel - rakták,
 Residentziát - is, már mellette lakták.
 Gyönyörű vólt ezen Templom munkállása,
 Igen szépen vala festve bólthajtása.
 Eztet Bétsi festő Malpes Úr festette,
 E' staffrozással igen szépnek tette.
 De jaj füstbe mene ezen szép készület,
 Mert egy pertzentésbe le - dült ez épület.
 Egy szava hihető Nagy Úrtúl hallottam,
 És hallván magamba nagyon tsudállottam,
 Hogy e' nagy alkotmány helyre hozására,
 Nyóltzvan ezer forint költ földözására,
 Egy szempillantásba a' remek le - rogyott,
 Sok körulte lévők élte ott el - fogyott.
 Fejér Barátok - is érzették e' romlást,
 Mivel Templomokban láttak ők sok bomlást,
 A' Kalastromjokban lakni nem lehetett,
 Míg a' veszély után fel - nem építtetett.
 Szürke Barátoknak fájlalom Templomát,
 Ezen tsapás által lett szörnyű ostromát;
 Mert egy pillantásba le - dülvén a' fala,
 Nagy kínnal más-fél száz ember ott meg-hala,
 Vidéki; 's itt valók számát ki tudhatná,
 Nints könyv; mellybül Múzsám elő számlál-
 hatná. Pa-

Papokat a' néppel a' bólt agyon verte,
 Aludt vérrel festett fővénnel keverte.
 Soknak mint a' defzka lapos lett a' teste,
 Kikre nagy darabnak történe le - este.
 Szabadításokra nem lehetett menni,
 Sem a' rakás követ testekről le - venni;
 Mert még a' hüllásnak nem vala itt vége,
 Itten egy ház dűllött, amott meg más ége.
 Sokaknak az éhfég leve meg - ölőjük,
 De a' kövek lettek leg - többnek végzőjük.
 Sokat ketté vága a' bálthajtás éle,
 Sokaknak alóla, mezfíze nyúla béle.
 Meg-lehetett tudni ki mingyárt meg-nem hólt,
 Mert nyelve kinnnyába öfzve rágyva kinn vólt.
 Képzellem sírások jajgatások' érzem,
 Szívem bé - fort sebét értek újra vérzem.
 Az nem ember vólna, ki meg-nem indúlna,
 Kinek fzeimeibűl fűrön köny nem húlna;
 Hanem Aspis kígyó, vagy leg-fenőbb Tigris,
 Sőt még kegyetlenebb, vadabb ezeknél-is.
 Nem lehèt le - írni a' fok halál nemét,
 Mellyeken fok ember törtötte a' fzemét.
 A' meg - büfzhödt hóltak testeit fokára,
 Mind öfzve fzedetvén hordatták útzára.
 És a' mint lehetett, e' gyászos időbe,
 El - takarítottak itt a' temetőbe.
 Sokat, kik legyenek, meg - nem esmérhették,
 Mivel formátlaná a' nagy kövek tették.
 Együtt nyugfzanak már a' földnek gyomrába,
 Lelkeket az Isten vegye országába.

Kérded ; hogy melly részben kezdődött e' romlás,
 Várban, vagy városban ? 's hol vólt nagyobb
 E' veszély egyszerre jött mint a' repülés, (omlás?
 A' rázás, ropogás, a' fok szörnyű dűlés.
 De hogy a' vár magasb, és nagyobb épület,
 Nagyobb romlás történt abba, és réműlet.
 Casamáták, bástyák, vastag kő - falakkal,
 Mintha fel-vettettek vólna mind minákkal ;
 Úgy hullottak ; és a' katonaság szaladt,
 De halál horgára fok közülök akadt.
 A' nagy reszketéstől húltak a' padlások,
 A' baglyoknak sem vólt már itten szálások.
 Tömlöztők falai, fok helyt bé - szakadtak,
 Rabok törvény nélkül halálra akadtak.
 E' várat nem tudta a' Török meg - venni,
 El - kellett alóla néki mindég menni.
 Kőből a' fokára egy szűz állíttatott,
 Minden ellenségnek ez fűgét mutatott.
 Kofzorú vólt fején, és szűz - is maradt,
 Most - is az : bár reá illy veszély áradott.
 Nagyobb romlás vólt ez, mint Trója romlása,
 Mivel ott nem vala földnek indulása.
 Ottan tsak a' város kő - falát rontották,
 És a' lakosoknak véreket ontották.
 A' mit nyertek mind azt ; egyedül magoknak
 Méltán köszönhatték, nem pedig másoknak.
 Mert magok vitték - bé lóban a' fok népet,
 A' magok nyakára mint meg - ölö tsépet.
 Ez után felelek a' több kérdésekre,
 Vásár van, mennem kell holmi vevésekre.

Ér.

Értem Méltóságod készül a' hév vízre,
 Kívánom frissülést hozzon minden ízre.
 De minek előtte ez úttyára mégyen,
 Meg-jöveteléről bizonyossá tégyen.
 A' Nagy Úr karjain békével hordozza,
 Onnan meg-újúlva ismét vízfíza hozza.
 Tudom hogy Szeredrül majd a' muzsikások
 Ott lesznek, 's víg leszzen ezeknek vonások.
 Ők magyar nótákra húrjok igazítsák,
 És Nagyságod szívét vígfagra indítsák,
 De talán mostan - is lesz laxatívájok,
 Mellynek ivásától majd fére áll szájok,
 Kérem poharokat tetézve ne mérje,
 Hogy a' fűszerfzamos doh őket ne érje.

Ezek után maradok

Méltóságos Gróf Uramnak

Komáromba Mérték havá-
 nak 12-dik napján 1796-
 dik ésfztendobe,

alázatos szegény szolgálója,
 N. Fábian Juliánna.

TIZENKETTÖDIK LEVÉL.

Méltóságos Gróf, kedves Barátom Uram!

Egy kevéssé foká késik most levelem,
 Mellyel nagy Barátom szívessen tisztelem,
 Illy holzassan tartó késedelmem oka,
 Nem tsak Gazd-afzfzonyi bajaimnak foka,
 Ha-

Hanem az: hogy noha fok felé járkáltam,
 A' hóltak neveit kérdeztem vizsgáltam.
 Sok járás után - is kevésre mehettem,
 Kik; 's mikép múltak-ki szerit nem tehettem.
 Mert az eredeti hiteles írások,
 Városi 's Egyházi jegyzések 's több mások,
 Innet, mint mondatik, Budára vitettek,
 És ott egy bizonyos helyen el-tétettek.
 Így hát én azokat éppen nem láthatván,
 'S belőlök e' tárgyban nem bódogúlhatván,
 Kéntenlennittem itt más útra térni,
 A' meg-történtekhez mint lehetett férni.
 Szava hihetőknek házi jegyzésekből,
 A' traditiókból, 's más illyenetekből,
 A' mint hihetőkép' ki-tapogathattam,
 Mind azt fel-jegyzettem, és le-írogattam.
 De minek előtte ezen tárgyra lépek,
 Említem előttem melly édessek 's szépek,
 Ama főbb rendgyei betses levelének,
 Mellyek Barát névvel engem tisztelének.
 Nagy szívnek jele ez; hogy a' barátságra,
 Egy nagy Gróf egy szegényt, fel-vez társaságra.
 Mint fekete Hattyú olyan ritka madár,
 Az illy nemes Lélek: nem-is mindenütt jár.
 Mert kiket az Isten emel Urafágra,
 Többnyire hajolnak olly el-fajultságra;
 Hogy a' föld szegényit, útzán való fárnak
 Tarttyák; 's ezek hátán nagy kevélyen járnak.
 Nem méltók az illyek ember nevezetre,
 És halálok után jó emlékezetre.

Gaz-

Gazdagnak szegénynek, egy földből van teste,
Halál által egy lesz, mind kettőjük este.

Hogy ez tekintetes, amaz pedig szolga,
Ennek szegény forsa, annak Úri dolga,

Hogy edgyik vígan él, 's bársonyba öltözik,
Mídon más' éhezik, és rongyók fődözik.

Ez a' szemfény vesztő külömbfég tsupa szín,
Az-is nem igen nagy, hanem csak egy kitsin.

Nagyobb külömbfég az, mellyet a' virtus tesz,
Melly által az ember földi Istenné lesz.

De éppen az Égnek azon adománya
Kívánnya; az ember, hogy magát ne hánnya;

Ha nem mindeneket illendően betsüllyön,
És fenki fejére gögösen ne üllyön.

Illyen Nagy Barátom! a' te nemes szíved,
A' mellyen örvendez te leg-kissebb híved.

A' te nagy lelkedet, csak a' virtus bírja,
Egyenes a' szíved, a' mint kezéd írja.

Mivel hát nagy Grófom Múzsám meg-nem veti,
Mint Barátné az ő Múzsáját követi.

Parantsolattyának engedelmeskedik,
Bár fok Mómus ezért reá berzenkedik.

Illyen kitsiny lelkű emberektől nem fél,
Mert vagyon istápja ki mellette fel-kél.

Tudom; hogy ez előtt kukkanni sem mernek,
Mert jól tud fizetni, egy Mómus embernek.

No tehát nagy Grófom, és kedves Barátom,
Már e' nevezetre pennámat botsátom.

Ezt nem tette volna azon tiszteletem,
A' mellyel te hozzád vagyok, 's viseltetem.

De

De te Múzsád által Múzsám únszoltatod,
 Légyen ebbe-is hát a' te akaratod.
 Írok még az el-múlt mostoha időről,
 Emlékezetével most-is rémítőről.
 De azon levelem más postára adom,
 Hogy el-nem múlatom, azt néked fogadom.
 Most sok dolgom vagyon, a' lányok kínoznak,
 Sok féle kitákat főkötőknek hoznak,
 Soknak az új boron lesz majd lakadalma,
 Annyi a' Meny-aszszony mint a' le-húlt alma.
 A' főkötőt sokkal ők jobban szeretik
 Mint a' pártát; eztet örömmel el-vetik;
 Mert mondgyák pártától, hogy szédülne fejek,
 De a' főkötőtül hogy hízna velejek.
 Igaz-is hogy nehéz a' párta viselet,
 Mert a' melly Leánynál el-múl a' kikelet,
 Öszvelére kelvén a' dér deresíti,
 És telére jutván fejét fejeríti.
 Illyennek a' feje immár nem-is szédül,
 Mert meg-kábúlva van, tudgya hogy otthon ül.
 Várd hát kedves Grófom jövődõ levelem,
 Hogy ha késni talál ne kotzódgyál velem.
 Mert látod, hogy írni többet nem érkezem,
 Főkötőkkel most-is tele lévén kezem.
 Azért-is írásban mostan nem fáradok,
 Hanem alázatos szolgálad maradok.

Költék Komáromba Mérték
 havának 28. napján 1796-
 dik esztendőbe.

N. Fábíán Juliánna. m. p.

Egy

Egy kis közbe vetett beszéd.

Már ezen három levelei előtt, kötetlen szavakkal írt nékem két leveleket, a' mellyekbe ki-tette, hogy nem érdemlené, hogy Barátnémnak nevezsem. De minekutánna feleleteimbe ki-tettem miből állana a' barátság, úgy annak magát ezen most végzett harmadik levelében ki-teszi, hogy mivel úgy kívánom, barátnémnak fogja magát ezentúl írni. A' mellyért-is ezen három leveleire, különösen az utólfóra eképpen felelek.

Igaz ; hogy későtske válaszdod érkezett,
 Mellyért-is nem kis gond szívemhez érkezett;
 Mert gyakran illy késés két barátok között,
 A' Meg-változásnak színébe öltözött.
 Barátságom pedig e' színt nem esméri,
 Mert a' szívűséget olly mérővel méri;
 Mellyet le-nem nyomott még eddig álnokság,
 Tündér Politica, vagy-is ál-ortzaág.
 De mindazonáltal én balúl ítélni,
 Barátomról főha nem szoktam azt vélni,
 Hogy minden könnyű szél, őt meg-mozdíthatná,
 És barátságomnak lántzát szaggathatná.
 Azért jött gondolom későn te leveled,
 Hogy nem mered arra reá vetni fejed;
 Hogy

Hogy te Barátnémnak magadat nevezzed,
 Hajódat. hajómmal egy aránt evezzed.
 Mivel én Gróf vagyok, te pediglen nem vagy;
 És így kösztünk volna külömbfég igen nagy.
 Tartasz te attól-is, hogy majd meg-ítélnek,
 Eztet tselekedvén, mondanak kevélynek.
 Barátném! meg-írtam már két levelembe,
 Hogy a' Grófi nevet, vedd melly értelembe.
 Képzely egy arányú két faragott képet,
 Mellyeket egy Mester munkált igen szépet,
 A' Festőtül edgyik, meg-van aranyozva,
 Nints a' más: hanem tsak festék van rá hozva.
 A' meg-aranyozott ettül külömbözik,
 És fénnýébe minden szem meg-is ütközik.
 De tsak külső fény ez, nem pediglen belső,
 Nem-is valósággal, tsak színnel ez első.
 A' nagy Titulusok, és nagy Characterek,
 Mellyel e' világba élnek az emberek;
 Mind tsak külső színek, úgy mondván festékek,
 Nem pedig emberi, belső igaz ékek.
 Midőn az Úr Isten Ádámot alkodta,
 Grófnak, vagy Báránnak, lenni nem mondotta,
 Hanem tsak embernek teremtetete őtet,
 Szint úgy a' magyából következendőket.
 De mihent e' nemnek lett szaporodása,
 Nem lehetett edgyütt a' népnek lakása;
 Mert sokfága miatt már el-nem élhetett,
 Szűk lévén a' helyek, el sem-is férhetett.
 Azért-is tsordákra önként el-ofzlottak,
 A' tsordák magoknak egy főt választottak,
 Hogy

Hogy ez mindenkbe őket kormányozza,
 És a' jó rendtartást közikbe bé-hozza.
 A' népnek annyira ment nyegédesége,
 Hogy aztat kívánta, légyen fényesége
 Ezen főnek: 's eztet, Királynak nevezte,
 Ezen Méltóságra mást nem-is erefzte.
 Nem vólt még ez elég; meg-is koronázta,
 Sceptrummal, Palástal őt' fel-is ruházta.
 Világnak melly részin illy-tsorda meg-szállott,
 Ott mingyárt mindenütt egy ország fel-állott.
 Így lettek Királyok, így lettek országok,
 Mellyekbe támadtak több több Méltóságok.
 Mert maga a' Király, mindenre nem ére,
 A' mellyért népétül segítséget kére.
 Mingyárt-is melléje, adtak olyanokat,
 A' kik jól értették a' belső dolgokat.
 Ezek közül kit tett ő Palatinusnak,
 Kit pedig nevezett Cancelláriusnak.
 Sok lett körülötte Consiliárius,
 Ki kissebb, ki nagyobb, ki pedig Intimus.
 Mindenféle Tifztfég így fokakra ragadt,
 Sok még tsak Falusi Notárius maradt.
 Hogy légyen ezeknek néminémü fénnye;!
 Mellyel neveltessen Udvarának kénnye,
 A' Király Gróffágra, vagy-is Hertzegfégre
 Emelt-fel fokakat, fokát Nemesfégre.
 Kösztek mindenféle titulust osztatott,
 Nyakokra tsillagos Rendet akasztatott.
 A' ki egy falunak vólt Nótáriussa,
 Eruditissime! vala titulussa.

Kétség kívül fok lett akkor szerentsétlen,
 Ki meg-hólt, ki pedig Lázár lett egészen.
 Élő emberek - is ezt bizonyíthatták,
 Hagyott írásokkal valónak mondhatták.
 Úgy képzem magám - is ezen szörnyűséget,
 Mintha szemmel látnám az ott lett inféget.
 Majd mint Heraclea, Komárom úgy jára,
 De még - is egészen, sem városa 's vára
 El-nem süllyedt, de kár olyan esett benne,
 Hogy a' ki nem szánná, kő, 's nem ember lenne.
 Szerentsétlenség közt, szerentsés az vala,
 Kire a' fal úgy dőlt, hogy mingyárt meg-hala.
 De a' kövek süllye, kit tsak félen ére,
 Az illy segedelmet képzeltem mint kére,
 Őzve tört tsontoknak mert kellett fájni,
 Nem lehetett pedig alólók ki - vájni.
 Tudom, hogy fokaknak ki - tsüggött a' béle,
 Kiknek ketté vágták hasát kövek éle.
 Óh hány tsonkúlt itt meg, és mennyi lett fánta,
 Kinek mellyét törte, a' vért miként hanyta.
 A' kit pedig a' méz, föld, 's fővény borított,
 Mintegy el-temetve öblébe szorított,
 Melly keserves vala, az illynek halála,
 Mivel segedelmet sohol sem találá.
 Mert senki sem tudta, hogy ő bé - öntetett,
 És a' nagy dülledék, hogy reá döntetett.
 Sok a' ki baráttyát segítni akarta,
 A' hulló omladék magát bé - takarta.
 Így hát nem - is merték egymást segíteni,
 Tartván hulladékok fogják bé - hinteni.

Egy dolgot Barátném tudj - meg; ha igaz - é?
 Mint nékem beszélték, ha az úgy volna - é?
 A' Regementünknel vala egy Páterünk,
 Ki igen jó Pap vólt, 's nyájas-is vólt velünk.
 Rákóczit ez, úgy, mint katona szolgálta,
 És a' hol kellett a' farat meg - álta,
 Nem tettzett tán néki, a' katona élet,
 Nyugodalomra ment, szürke Baráttá lett.
 Ebbe Tomori Pál Érseket követte,
 Ez - is katona vólt, a' kámzsát fel - vette.
 Nálunk harmintz három esztendeig szolgált,
 És ezen Kurutzbúl nagyon példás Pap vált.
 Ki - tettzett belőle, hogy ő katona vólt,
 Mert ő a' tsatákról leg - örömostebb szólt.
 Vólt - is mindég három jeles paripája,
 Golyóbissal töltve vala pár puskája.
 Hogy ha Regementünk Burkusokat üzött,
 Nem lőtt: de nem egyet rab szíjára füzött.
 E' lelki Atyának Pocsuk vala neve,
 Nemes vólt, azért - is vala vitéz heve.
 Az öregség szegénnyt nagyon utól érte,
 Vízfsza menetelét a' Klastromba kérte.
 Provinciálissa mingyárt Komáromba
 Gvardiánnak tette, ott való Klastromba.
 Ő alatta történt ezen föld - indulás,
 Mellytül okoztatott illy kár, és nagy dúllás.
 Mondgyák: a' szent Misét, a' mikor mondotta,
 Klastromot, 's Templomot ez úgy meg - rontotta;
 Feje felett hogy tsak darab bólt maradott,
 Meg - nem ijedt még - is, el sem - is szaladott.
 Tsu-

Tsudálták mindenek ezen bátorfágát,
 És hogy el-nem hagyta itt ajtatosfágát;
 Kérdezték; hogy félt-é? és mért el-nem futott,
 Élte pertzennyére mivel itten jutott.
 Felelt; én fok ágyúk dörgései között
 Vóltam; az ellenfég fokfzor rám lődözött;
 Még sem tudtam azért soha meg-ijedni,
 Futásra mint egy vén banya vetemedni.
 Hát e' bolondfágtúl hogy félhettem vólna,
 Tudván; hogy sem ágyú, karabély sem szólna.
 Én ezen dologról válaíszod el-várom,
 Éíjfel van, azért-is levelem bé-zárom.

Költek Szakoltzán Nyilas	maradván igaz szívű barátod,
havának 6-dik napján	Gróf Gvadányi József,
1796-dik esztendőbe.	Generális.

TIZENHARMADIK LEVÉL.

Ama nagy romlásról íra ismét pennám,
 De szívem fájlalva érzi, a' mint szól szám;
 Még-is most-is Múzsám eztet rajzolgattya,
 Ámbár a' fájdalom szívemet szaggattya.
 Képzellem a' veszély közt' vólt Öseimet,
 Kövek halma alatt nyögő Feleimet.
 Ezen szörnyűségnek tsak meg-gondolása,
 Az érzékeny szívnek tsupa ájúlása.
 Az nékem-is: eddig írt Versim ha látom,
 Vérzik szívem! mivel meg-hólt fok barátom.

Majd ha nevek szerint azokat le-írom,
 Reszketni fog kezem, tán pennám se bírom.
 Képzelvén reájok mint szakadt a' Klastrom,
 Hogy lett ki-végzőjök, ezen szörnyű ostrom.
 Futott ki futhatott, de fok ott le - dűle,
 A' ki meg-nem holt-is, féltébe szédűle.
 Sok a' mint térdeplett, 's imátkozott; ott holt,
 Bé-borítván testek' a' le-ömlött kő bört.
 Bóldog Isten! óh melly szörnyű vólt e' romlás,
 Mivel egymást érte a' fok dűlés bomlás.
 Mikor füst módgyára ment a' falak pora,
 Húllott fok szemekből könnyeknek zápora.
 Az Ég-is szint ekkor dörgött ropogással,
 Lábok alatt a' föld regett nagy zúgással.
 Ki vólna? a' ki illy veszély közt nem félne,
 Vagy mint a' Gvardián olly könnyen beszélne,
 A' miként Nagyságod minap parantsolta,
 Végire jártam én ennek-is azolta.
 Egy érdemes Úr van itten Komáromban,
 Tisztes öreg immár; él nyugodalomban,
 E' drága jó Úrnak — — — — — neve,
 Kit most-is borzongat e' nagy veszély heve.
 Vagyok ezen Úrral, én esmerettségben,
 És hogy ne maradgyon e' kérdés kétségben,
 Értekeztem tőle ezen történetről,
 Kértem tudósítson engem' mindenekről.
 Ki-is hitelesen nékem azt felelte,
 Tudgya-is, mert ő-is, e' poharat nyelte.
 Mondá: mihent e' nagy-veszély el-kezdődött,
 Dűltek a' fok Házak, mély, 's fővény örlődött.
 A' Gvar-

A' Gvardián mondta a' Szent Misét éppen,
 Le-rogyván a' Klastrom, Templom-is eképpen.
 Életét ugyan ő, itt el-nem vesztette,
 De egy darab Majter (*) őt' úgy meg-fértette;
 Hogy mingyárast szegényt a' vér el-borítá,
 Tsak magát a' romlás kő közé szorítá.
 Feje felett hol ált, a' bólt le-nem omlott,
 Bár mind a' fal, 's mind bólt, körülötte bomlott.
 Azon nagy ütéstül igaz; el-fzédüle,
 Álva maradt még-is, kövekre nem düle.
 A' fzedülés ötet mérészfzé tán tette,
 Mivel fájdalmát-is akkor nem érzette.
 Két egész óráig merevedve ála,
 Míglen a' fzedülés fejrül le-fzála.
 Hogy egyszer fel-eszmélt, lát fok düledéket,
 De szabadulásra nem lát menedéket,
 Menne; de nem mehet, nints út nints menedék,
 Rémitő jajokat hall, mert a' düledék
 Sokat oda nyomott: kívánt hát ő futni,
 Bátorfágos helyre sohajtozván jutni.
 Rettegés, fok orra bukás köszt, ki-ére,
 'S e' nagy veszély után könyörgésre tére,
 Bezzeg nem tsatázott ő itten Haifzterrel,
 Hanem tsak falakkal, 's le-húlló Majterrel.

G 4

Tu-

(*) Majter, azon fővennyel egybe keverített meszet teszi, a' mellyel a' kőmívesek a' falakat vakoltyák.
 Túl a' Dunán szokásba vett szó.

Tudom itten még-is, jobban izzadt, 's fázott,
 Mint Rima-szombatnál, a' midőn tsatázott,
 Én-is ez Atyával könyörgéshez fogok,
 Mert hogy ha könyörgünk úgy leszünk boldo-
 (gok,

* * *

Végetlen hatalma Nagy Úr, szent Jehova,
 Haragod előtt nem futhatunk sehova.
 Tsak te vagy e' világ hatalmas bírása,
 Olly ítélő; kinek igazat mond szása.
 Szent vagy Te, 's magadat meg-nem tagadhatod,
 És Te a' nagy bűnöst tért hivatod.
 Sokszor meg-fenyíted, sőt bocsfűt is állasz,
 A' meg-tértekkel - is gyakran perbe szállasz,
 Legeltetésednek nyája vagyunk, szánnyál,
 A' mint szenvedhettyük, velünk tsak úgy bán-
 nyál,
 Engedelmeskedünk, már útagon járunk,
 Irgalmat, kegyelmet, tsak te tőled várunk.
 Ne hozd reánk többé földnek indulását,
 Ne éreztesd velünk, városunk dülését;
 Remeg testünk, 's szívünk, a' midőn azt halljuk,
 Uram ne ostorozz! bűneink' meg-vallyuk.
 Ostorozó kezed népednek mutattad,
 Kesorú pohárral te őket itattad.
 Meg-indula a' föld, haragod fel-gerjedt,
 Város lakosira, 's idegenre terjedt.
 Sokan föld gyomrába itt el-temették,
 Attyák 's anyák nélkül fokban árvák lettek,
 A' szom-

A' szomszéd helyfégék már aztat ítélték,
 El-füled e' város bizonyossan, vélték,
 Keserűfégékben sírtanak a' vénék,
 'S velek minden házban zengett jajos ének.
 Öfzve gyültek pufztán nem az Úr-házában,
 Várták hogy meg-öli őket haragjában;
 Mert ezen nagy veszély, úgy jött mint pufztító,
 De Isten kegyelme leve bátorító.
 Meg-esett mi rajtunk könyörülő szíve,
 És le-eresztetett reánk fel-vont íve.
 Bűnünkért lobbant-fel az ő igazsága,
 De mértékhetetlen szent irgalmasága,
 Mellyet gyakorol ő, ama drága bérért,
 Kereszt fáról le-folyt drágalátos vérért,
 Kegyelmébe vette bűnt bánó ügyünket,
 Nem-is tsapdos már most veszszeje bennünket,
 Óh Mennyei Atyánk! meg-térésünk lássad,
 Szívünknek febeit mélyebbre ne ássad.
 Újjítsd-meg napjaink' nekünk jövőndőben,
 Úgy a' mint valának a' régi időben. Ámen,

*Maradok Méltóságos Gróf drága Barátom
 Uramnak*

Költek Komáromba Nyilas
 havának 12-dik napján
 1796-dik esztendőbe.

alázatos szegény szolgálója,
 N. Fábian Julianna.

Ezen Levelére tett Válaszom.

Kedves jó Barátném leveled eleje,
 Meg-mutattya minő fejednek veleje,
 Mert a' föld-indulást fested olly helyyessen,
 Hogy ki Verseidet olvassa fzemessen;
 Lehetetlen szíve, hogy meg-ne indullyon,
 És fájdalma miatt könnye ne tsordullyon.
 Nékem - is testemet a' hideg borzadás
 Ált járta, 's ez után a' forró izzadás.
 Azon írtóztató eset oka ennek,
 Mellyen meg-indulni kelletik mindennek.
 Olvasván leveled, sokszor azt le-tettem,
 Mert hogy rám-is fal dül, aztat képzeltem.
 Jó hogy szobámból-is, még ki nem futottam,
 Mert úgy tettett a' föld, hogy nyílik alattam.
 A' nagy képzelődés szívem rémítette,
 Vérem fel-zavarván fejem szédítette.
 Fel-áll a' hajam, mert félelem bántott,
 Szolgám, hogy mi bajom nem tudta meg-
 rántott.
 Tán roszszúl van Nagysád! engem így szólított,
 El-ne hadgya magát! ekkép' bátorított.
 Feleltem; nints bajom, légy nyugodt elmével,
 Hanem nagy dolgom van, el-mehetfz békével.
 Ki-ment, de meg-vallom, nagyon szégyenlettem,
 Hogy illy kitsiny szívű szolgám előtt lettem.
 Meg-

Meg-pirúla ortalám a' vér borította,
 Hogy tsak képzelődés szívem szorította;
 Még-is e' dologtól, a' melly valótan,
 Olly felette nagyon lettem bátortalan,
 Holott néha napján, bár ágyúk dörgöttek,
 Mars véres mezején fegyverek zörgöttek;
 Még sem tudtam soha én úgy meg-rettenni,
 Hogy nem tudtam volna mit kellessen tenni,
 Ez nem másért történt velem illy hirtelen,
 Hanem le-festésed hogy nagyon eleven.
 Le-ültöm egy székre, és friss vizet kértem,
 Ezt meg-iván, mingyárt magamhoz-is tértem.
 Megint asztalkámról leveled fel-vettem,
 Azt végig olvasván, már mostan nevettem,
 Tudáltam olly buzgón, hogy tudsz könyörögni,
 Meny ország ajtaján olly nagyon zörögni.
 Nagy kár! te férjfinak, hogy nem teremtetél,
 És mint Afiszony állat, Pappá nem lehettél.
 Hidd! fel-múltál volna te minden Papokat,
 Esperest, Püspököt, Prædikátorokat.
 Mert illy szép könyörgést mivel tudsz munkálni,
 Szint illy szépen tudtál volna prédikálni.
 E' buzgófégyodért ne véld hogy tsúfollak,
 Ajtatosfégyodban meg sem-is gátollak;
 Mert hiszem; ha mindég így fogsz imádkozni,
 Komáromra nem fog az ég veszélyt hozni.
 Gommorrába ha lett volna egy illy személy,
 Nem érte volna azt soha tüzes veszély.
 Mert a' Nagy Úr Isten, egy ollyan nagy Jószág,
 Hogy bár uralkodik egy nép közt gonoszság;
 Egy

Egy igaz emberért őket el-nem vesztí,
Bár ideig rájuk ostorát eresztí.

Már kedves Barátném! ezekről halgatok,
Vég nélkül irgalmas; többet nem szólhatok.

Hanem egy kérelmet, elődbe terjeszték,
És e' mellé még egy kérdést-is függeszték.

Kik meg-ölettettek, írd-meg a' neveket,
Főkép értésemre add a' Nemesseket.

Ezek után ezen kérdésemre felelj,
De úntatásomért ellenem fel ne kelj.

Tudom Komáromba hogy Tzigányfág vagyon,
Vallyon ezek közül üttettek-é agyon?

Egy vagy kettő; de én azt tartom felőlők,
Mivel könnyek, egy sem veszett-el közülők;

Mert látván a' kő fal hogy öl embereket,
Meg-öldötták akkor ők a' kerekeket.

Elöttem a' képek, hogy miként szaladtak,
Tudom a' városba bent meg-nem maradtak.

Úgy-is ők kő házba lakni nem szeretnek,
Mert tzigány kereket abba nem vethetnek.

Hanem pásitokon vernek sátorokat,
És úgy ezek előtt építnek kochokat.

De mivel közöttök vannak Muzsikások,
Ezeknek pediglen leg-inkább szokások

Vendég fogadókbá a' városba lenni,
Jött, 's ment vendégeknek muzsikálást tenni.

Mivel azon vesztély fényes nappal jöve,
A' vendég fogadó falainak köve,

Valamellyikének a' nyaka tsigáját
Nem érte-é? vagy-is azok Nóta fáját.

De

De azok-is, a' kik laktak fátorokba,
 Úgy tartom ; hogy meg-nem maradtak azokba ;
 Mivel lábok alatt, hallottak nagy dörgést,
 Fejek felett láttak villámlást menydörgést.
 Főkép föld nyílását, hogy ha észre vették,
 Város romlására szemeket vetették ;
 Tudom akkor forgott, mindenfelé fejek,
 És fel-háborodott az agya velejek.
 A' putyogó tántzot kelletlen-is járták,
 Mi történik velek, rettegéssel várták.
 Különösen látván, a' Duna közepén
 Hogy láng löködött-ki, egy sem vólt tán eszén.
 Sún tsak ! kiáltották More ! a' Duna ég, (*)
 Erre már a' szívek, olly hideg lett mint jég.
 Futott mindenike a' merre futhatott,
 A' vala szerentsés, ki lóra kaphatott.
 Tudom hideg vassal aztat érdeklette,
 A' dolgot tréfára egyike sem vette.
 Kiknek kotsijok vólt, abba fátorokat
 Bé-hányták ; az ült, fúvót, 's bútýorokat,
 'S valahol azokba maradt' üres szurdék,
 El-foglalták aztat a' fok Csóka Purdék.
 De a' gyalogoknak vólt leg-nagyobb baja ;
 Szaladtak, rázódot azok' bodor haja,
 Arak mingyárt meg - halfz ! e' vólt jajgatások,
 Arak ! arak ! lódúly ! vala kiáltások. (**).
 Úgy

(*) Ezen szó Sún ; tzigány nyelven aztat téfzi ; de mjnt egy álmélkodással ; Nézzed, vagy-is tekintsd.

(**) Arak tzigány szó, és aztat téfzi ; Meny ! lódúly.

Úgy tettzik, hogy látom, ezek mint szaladtak,
 Kevés idő alatt mennyire haladtak;
 Mert hogy ha a' Czigány meg-íjjed lelkesen,
 Nem minden béna ló fut olyan sebessen.
 Ezen virtusokat leg-inkább mutatták,
 Ha a' vásárokbán lopván meg-szalasztyák.
 Már kedves Barátném ezek képzéseim,
 Rólok meg-határozott ki-tett végzéseim.
 Írd meg tehát kérlek; dolgok valóságát,
 Érték-é szegények éltek bóldogfágát;
 Vagy-is közülök-is sok el-temettetett,
 Mert sok öreg Dadé, tán el-sem mehetett.
 Öreg emberektől felőlök értekezz,
 Reménylem hogy tőlök kívánt válaszdod lesz.
 Mert azért hogy meg-van e' nemzetiség vetve,
 Még sem lehet estek' nézni tsak nevetve.
 Mint mások, ők-is úgy felebaráttaink,
 És öröme hozó jó Muzsikásaink.
 El-várván teendő tudósításodat,
 Szeressél tovább-is, úgy mint barátodat.

Költék Szakoltzán Nyilas
 havának 21.-dik napján
 1796 - dik elztendőbe.

Eztet kéri
 Gróf Gvadányi József,
 magyar lovas Generalis.

TIZEN-NEGYEDIK LEVÉL.

A' mellybe

a' föld - indulásnak alkalmatosfágával történt meg-öletteteknek, a' mennyire ki-tanúlhatta, neveket teszi-ki. Szükség pedig tudni, hogy a' melly nevek elibe ezen Asteriscust,* vagy - is jegyzést teszi, azon személlyek mindnyájan Nemessek voltak.

Gyenge Múzsám öltsel gyász ruhát magadra,
Mert így illik menni mostani útra.
Laurus helyett Czyprust fűzzél - fel fejedre,
Mivel nagy fájdalom érkezett szívedre.
Illyen ruházatba repűly Szakoltzára,
E' városnak mihent jutol piattzára,
Meg - látod ott házát kedves Barátomnak,
Én Mecenásomnak, én drága Grófomnak.
Meny - bé fő hajtással író szobájába,
Tudom tsudálni fog, hogy jössz gyász ruhába.
Kérjed, személlyedtől hogy meg-ne rettennyen,
Szívére gyászkodért fájdalom ne mennyen.
Mert tsak a' meg - esett dolgot te gyászolod,
A' hóltak laistromát, 's neveiket hozod,
A' te mondásodra fog ő sohajtani,
Mert érzékeny szívét meg - szokta bántani,
Felebarátiról, hogy ha ő rofszat hal',
Vagy ha éri őket, olly Fátum a' melly bal.
Fő-

Főképpen ha azok, Hazánknak fiai,
 Szívét akkor érik fájdalmaik nyilai;
 Mert nálánál hívebb Magyart Anya nem szült,
 Akkor-is a' midőn Atilla Budán ült.
 Esedezz, hogy magát már most ne epefszse,
 Mint meg-esett dolgot, a' szélnek ereszse.
 Vedd-ki táskátskádból a' holtak láistromát,
 A' kik Komáromnak szenvedték ostromát,
 És a' föld-indulás áldozati lettek,
 Halhassa; melly kínos móddal temettettek.
 Így szóllyál, hallya hát Nagyságod neveket,
 Egy nem remélt halál érte mind-ezeket.
 Ennyi Magyaroknak tsak hamva van, 's pora,
 Kiknek föld-indulás vólt szörnyű ostora.
 Számlállyá-is Múzsám, a' kiket ő hallott,
 A' mint egy akkor élt Jesovita vallott.

* Kazai János Úr vólt Tábla bírāja,
 Leve egy pertz alatt a' halál prédája.
 Bé-ment, hogy majd feje ruhát hoz magára,
 Azomba vég veszély esék a' nyakára.
 Az alsó szelektül a' háza meg-rendült,
 Nem-is látták többé, ő reája úgy dült.
 Nemes Tóth István Úr, város Senátora
 Vala; ezt-is végzé az Isten ostora,
 A' Dunához szaladt, hogy ott majd hajóra
 Ülteti tselédit, de érte vég óra;
 Mert a' midőn azok leg-jobban futottak,
 A' dülledő házak reájok omlottak.

No-

Digitized by Google

Hogy varjak nékiek esedeznek kérnek,
 Még olyat-is, mellyel nem bírnak ígérnek.
 Nem lehet illyektől nekem szabadúlni,
 Mert ha nem tselekszem házam fogják dúlni.
 Mind úntalan ezek én mellettem álnak,
 Azt le sem írhatom miként tzirogálnak.
 Tsak hogy főkötőit hamarébb láthassák,
 Fejéről a' meg-únt pártát le-hányhassák.
 Így hát kedves Grófom most mást nem tehetek,
 Mert semmiképpen ment tőlök nem lehetek.
 Fogadom azokat mihent el-készítem,
 E' két éhes leányt én ki-elégítem,
 Tő helyett kezembe veszem a' pennámat,
 És folytatni fogom meg-tsonkúlt munkámat.

Addig-is maradok Méltóságodnak

KölteK Komáromba

Nyilas havának 30.
 napján 1796-dik Esztendőbe.

leg-kissebb szolgálója,
 Fábián Juliánna. m. p.

Ezen Levélre adott Válaszom.

Kedves jó Barátném!

Tegnap estve Múzsád hozzám el-érkeze,
 Tsudáltam; víg színbül, hogy ő ki-vetkeze,
 Meg-vallom látásán a' szívem remegett,
 Mert egy zördülés-is esett hátan megett.

Gon-

Gondoltam meg-hóltál, és ezzel adol jelt,
Hidgyed ijedtembe a' hideg majd ki-lelt.
Mert a' zörgés mellett Múzsádat vizsgálván,
Zöld borostyán helyett Czyprust fején látván.
Mély gyász ez ; azért-is méltán azt vélhettem,
Óh kedves Barátném ; mint meg-nem ijedtem.
Gyertyánál szemembe úgy tűnt mint Mumia,
Gondoltam, hogy én-is leszek halál fia.
De hogy táskájából leveled ki-vette,
Író asztalkámra előmbe le-tette,
Fel-szakasztám, 's láttam hogy hóltak laistroma,
Lett sebes szívemnek enyhítő flastroma ;
Mert mostan meg-tudtám, hogy életbe vólnál ;
Velem bár nem szóval, de pennával szólnál ;
Örömömben mingyárt egy nagyot ugrottam,
Él az én Barátném Julis kiáltottam.
E' kiáltásomra az ágy alól ki-bújt,
Vislám ; 's körülöttem ugrándozott, és fújt.
Észre vettem hogy ő azon dörgést tette,
Melly szívemet olyan nagyon érdeklette,
Két füleit ezért, jól meg-is rángattam,
De a' valóságot mivel meg-tudhattam,
Már sem képzelődés, sem álom, és sem félsz,
Nem bánta szívemet, ki-tanulván hogy élsz.
De nem foká tartott bennem ezen öröm,
Mivel még mostan-is két kezemet töröm.
Szánakodom azon szerentsétleneken,
Könnyeket hullatok az ő eseteken,
A' kik illy véletlen erőszakos halált
Szenyedtek ; meg-mentőt egyike sem talált.

Tsudálatos a' Nagy Isten dolgaiban,
 És nem - is részesít senkit titkaiban,
 Ő szent Felfégének e' vólt akarattya,
 Mikor néki tettzik, hatalmát mutattya.
 Gyakran vétkeinkért minket így ostoroz,
 És bár mindenféle tsapást mi reánk hoz,
 Mindeneket szentül téssen, és javunkra;
 Mert ha belsőképpen, tekintünk magunkra,
 Tapasztalni fogjuk, hogy meg - érdemellyük,
 Mert terhelve lelkünk fok vétkekkel lellyük.
 A' rosz útról tehát, a' jó útra vezet,
 Mert el-lankadt bennünk, a' jó igyekezet.
 Kegyelmes Atyánk ő, és ezekkel meg-int,
 Hogy mi ne szenvedgyünk meg-halván örök
 kint.
 Mivel így tseleklzik, szeret hát bennünket;
 És üdvezíteni kívánnya lelkünket.
 Azért - is szenvedgyük békeség türéssel,
 A' midőn látogat, bár melly büntetéssel.
 Ő leg - jobban tudja mi légyen hasznunkra,
 Akár mint bán velünk, téfzi mind javunkra.
 Mert ő nem kívánnya, hogy mi el-kárhozzunk,
 Hanem hogy térjünk-meg, és vele lakozzunk.
 Kedves jó Barátném ! én így elmélkedem,
 Mellyért-is fájdalmim könnyebben szenvedem.
 Isten akarattján szívem meg - nyugtatom,
 Így valamennyire enyhül - is bánatom.
 De vad vólnék, és nem bírnék emberféggel,
 Ha őket nem szánnám éppen tellyesféggel.

Szá-

H 3

Még

Még papirosomról le-nem veszem kezem,
 Hanem e' levelem én azzal végezem;
 Hogy tudtadra adok én egy nagy újságot,
 A' mellyet el-hidgyed, úgy mint valóságot.
 Regálist nyertem én, a' több Mágnásokkal,
 Ország Gyűllésére kell mennem másokkal.
 Pozsony városába fog az ország gyűlni,
 Nem tudgyuk még mit fog e' Diæta szűlni.
 Felféges Királyunk maga jelen léfzen,
 Tudom Hazánk ebből nagy örömet vészzen.
 Hallyuk egy holnapig fogna tsak tartani,
 De mi vége-léfzen, nem lehet mondani.
 Mondgyák ő Felfége kíván segítséget,
 Hogy meg-alázhassa a' Frantz ellenféget.
 Tehetségünk szerint fogunk-is mi adni,
 Kegyes Királyunkat nem fogjuk el-hagyni.
 Még talán magam-is kardot köszörülök,
 Ámbár napról napra mind jobban őszülök.
 Marsnak szolgálattyát én sokszor próbáltam,
 Sok ellenfégeknek szemebe-is áltam.
 Most-is ha az Haza talál ülni lóra,
 Én-is majd fel-kapok valamelly fakóra.
 Több hazafiak közt talán számot teszek,
 Eleget éltem már, hogy ha el-is veszek.
 Írj akkor Barátném verset márványomra,
 Élek még! nevetve néz hát sír-halmomra.
 Hólnap után korán útamot követem,
 Pozsonyba-is hogy ha leveled vehetem;
 Hogy igaz Barátném vagy, lesz bizonyfága,
 Meg-is jön szívemnek el-múlt vígasfága.
Hidd

Hidd hogy mindenikre azonnal felelek,
Reménylem hogy annyi időt arra lelek.

Addig - is maradok jó Barátod,

Költék Szakoltzán 21- dik
November napján 1796-dik
éftendőbe.

szolgád,
Gróf Gvadányi József,
Generális.

TIZEN-ÖTÖDIK LEVÉL,

mellyel

ezen levelem előtt íratott levelemre felel.

Méltóságos Grófom én kedves Barátom,
Minden leveledből hogy vagy, azt ki - látom.
Kegyesféged minden érdemim fel - múllya,
Szereteted tüze bár szívemet dúllyá.
Nints ennek hevétül leg - kissebb fájdalma,
Sőt a' midőn éget, akkor van nyúgalma.
Kedves azon óráim, mellyben leveledet
Vehetem, és látom abban jó kedvedet,
Víg nyájaságodat, hogy ha olvashatom,
Mint harmattól virág újulok mondhatom.
Szép gondolatiddal nem tudok bé - telni,
Leg - kedvesebb dolgom azokra felelni.
Felelek - is ímé, mint tudok, 's mint lehet,
Mivel a' két Leány immár férhez mehet.

H 4

Mert

Mert főkötőjüket már kezekbe adtam,
 Nem ülnek nyakomon; 's a' mit el-múlattam,
 Ezen levelembe mostan helyre hozom,
 Esett tsorbáimat mīngyárt bé-földozom.
 A' több halottaknak olvasd hát neveit,
 Kiknek föld-indulás rontá-meg testeit.
 Egy szūr Szabó Mester tisztes Szabó János,
 Lett felefégestül éltétől hijányos,
 Két leánykájokkal sebessen futottak,
 Futások közt halál horgára jutottak.
 Úgy szintén Holi György Felefége meg-holt,
 És testét takarta gyászos nyugovó bólt.
 Mert reája omlott, a' bólt hajtás fala,
 Két holnapos mozgó terhével meg-hala.
 Iffú Trevaltzné élete határa,
 Ugyan akkor jött-el, nem terjedt fokára.
 Szegényke az ágyát, a' midőn vetette,
 A' Barátok fala, akkor el-temette;
 Melly a' háza mellett mint bástya úgy állott,
 De ekkor le-rogyván ő reája szállott.
 Kedves férje mind ezt szemével szemlélte,
 Hogy néki-is élte el-fogy, aztat vélte.
 Midőn a' kémények mind földre omlottak,
 Sütő kementzék-is már széjjel bomlottak.
 Majd az éhel halás a' népet követte,
 De eztet egy nagy Gróf hamar észre vette,
 Gyōri Püspök vólt ez, Zitsi ennek neve,
 Ki a' szegényeknek Patrónussa leve.
 El-jött e' nagy veszélyt nézni, és meg-szánta
 Ez éhezō népet, 's segítni kívánta.

Meg-

Meg - rakatott egy nagy hajót kenyerekkel,
 És ide küldötte meg - hit emberekkel.
 Az éhező nép közt' ez mind el - osztatott,
 Sok el - alélt lélek így meg - újíttatott.
 Mások - is bírtanak illy kerefszénységgel,
 Lévén e' városhoz példás segítségvel.
 És az Isteni nagy gondviselés olly vólt,
 Hogy az éhség miatt, csak egy ember sem hólt.
 Több neveket veled már nem közölhetek,
 Meg - botsás jó Grófom arról nem tehetek.
 A' kiket hallottam, 's meg - tudtam, ki - tettem,
 Bővebb tudósítást senkitől sem vettem.
 Ezek laistroma - is Budára vitetett,
 A' több írásokkal ott el - temettetett.
 Hibás az - is, 's bé nem írtak sok neveket,
 Főképpen ki - hagyták az idegeneket,
 Kik Tóth Vármegyéből dolgozni jöttek,
 Mint esméretlenek fel sem vétettek.
 Sok ide való - is meg - nem esmértetett,
 Mivel ábrázattyok nagyon meg - sértetett,
 Sokakra pediglen éppen nem akadtak,
 A' kikre a' bóltok, és pintzék szakadtak.
 Csak az Úr Istennek az ő laistromába,
 Lehetne akadni mindnyájok nyomába.
 Meg - botsás hát kérlek, hogy kívánságodat,
 Nem tellyesíthetem parantsolatodat.
 Már mostan fel - veszem azon kérdésedet,
 Óh vajha ebbe - is tölhetném kedvedet;
 Mellyet én előmbé te a' Tzigányokról
 Tettél; ezeknek - is, hogy írjak dolgokról.

A' Föld-indulásba hogy ők miket tettek,
 Ha bátrak voltak - é, vagy-is meg-ijedtek.
 Sok vén emberekkel szállottam felölök,
 De igen keveset vettem - ki belölök.
 Nem-is volt ezekre valakinek gondgya,
 Mivel ezen nemzet az emberek rongya;
 Hanem városunkba lakik egy vén Tzigány,
 Mindég jó ember volt, soha se volt zsivány,
 Kantárosi Gazsi, ennek az ő neve,
 Nyóltzvan nyóltz esztendő t e' már hátra teve.
 Én ezen agg Morét magamhoz hívattam,
 Kérdezvén dolgokat, szállott, én halgattam.
 Monda! Jó Afzszonyom! mi úgy meg-ijedtünk,
 Hogy még lelkünkbe-is, mi meg-merevedtünk.
 Félelmünkbe hasunk hallottuk mint korgott,
 Szemünk mint kétségbe esetnek úgy forgott.
 Elöl azt gondoltuk, hogy tüzes farkány szál,
 Úgy-is tettzett, hogy már fátorunk felett ál.
 Refzkettünk mert véltük, úgy meg-fog karmolni,
 Hogy bélünk fejünkre fog mingyárt omolni.
 Vagy - is hogy szigonyos farkával majd fel-kap,
 Balaton tavába mindnyájunkat bé - tsap.
 De hogy lábunk alatt, földbe hallánk zörgést,
 És a' fejünk felett irtóztató dörgést;
 Sírva kiáltottuk: no már oda vagyunk,
 Ránk szakad a' világ, bé - töri fej agyunk.
 A'-fátorból ki - ki dugtuk mi fejünket ,
 Lestük mikor dül ránk, mikor öl bennünket.
 De láttuk sok helyen a' föld, hogy meg-hasadt,
 Hol láng jött ki, hol meg kénköves víz fakadt.
 Min-

Mingyárt tudtuk, hogy az ördögök hartzolnak,
Vagy boszorkányokkal alattunk hartzolnak.
Meg - szólíta Vajdánk, 's ezeket mondotta,
Mert tréfának ő e' dolgot nem tartotta,
Valahol meg-hasadt a' föld, 's láng löködött,
Vagy - is kénköves víz, a' hol ki - ütődött,
Mindenütt ördögök fognak ott ki - bújni,
Hallom - is már őket, mint borzokat fújni.
Leg - inkább ezektől őrizzük magunkat,
Hogy meg - ne kaphassák körmökkel nyakunkat;
Mert ha meg - kaphatnak, ugyan meg - tsikarnak,
Zsarádnokkal töltött paplannal takarnak.
E' pedig mint pokol, majd úgy fog égetni,
El - kelletik tehát azokat kergetni.
Azért pörölyt vegyünk mindnyájan kezünkbe,
Katona bátorfág légyen mi szívünkbe.
Hatan, heten minden nyilás mellé álljunk,
Mint vigyázó Darvak, ottan úgy strázsálljunk.
Valahol egy ördög ki - üti a' fejét,
Őllyük hadd érezze pörölyünk erejét.
Így minden férjfiak fel - is fegyverkeztünk,
És a' nyilásokhoz menni igyekeztünk.
A' városra veténk szemünket mentünkbe,
Jó hogy meg - nem holtunk akkor ijedtünkbe.
Láttuk a' Templomok és házak mint húlnak,
Véltük más nyiláson ki - jöttek, 's már dúlnak.
Meg - kábúlt az elzünk, 's vajdástól szaladtunk,
A' vólt jó, hogy a' föld meg - nem nyílt alattunk;
Mert túl estünk volna a' más világon - is,
Hol az Oriások laknak még azon - is.

Azért

Azért fők Somogyba ment, fők Muraközbe,
 Sok nem meszfe futott, mene Tsallóközbe.
 Sok itt sem maradt-meg, szaladt a' Bakonyba,
 Lakásomat vettem én Lögér Patonyba.
 E' veszély meg-szünvén vizfsza jöttünk megint,
 Tán már nem szenvedünk ilyen átkozott kint.
 A' vén Gazsi nekem ezeket beszélte,
 És szerentséseknek magokat ítélte,
 Mert halva közölök nem maradtott egy - is,
 Mivel ők úgy mentek, mint ágyú golyóbis.
 Tehát nem írhatok rólok én - is többet,
 Nem - is találhattam Tzigányt öregebbet,
 Ki többet mondhatott volna ön magokról,
 És jobb tudósítást tett volna dolgokról.
 Azért e' dologba már nem - is fáradok,
 Ugyan tsak míg élek leszek, és maradok

Méltóságos Gróf, kedves Barátomnak!

Költek Komáromba Nyilas
 havának 8-dik napján
 1796-dik esztendőbe.

leg - kisebb szolgája,
 N. Fábián Juliánna.

Ezen Levelére adott válaszfom.

Kedves jó Barátném, már Pozsonyba vagyok,
 A' hol hatalmazni kezdenek a' fagyok,
 Úgy annyira, hogy ha Zephirus meg-nem tér,
 Boreas a' Dunán jég hídat hamar vér.

Jól

Jól esik ez, mivel nem potskolunk fárba,
 Nem rövid út pedig fel-járni a' várba.
 Egészségesebb - is, mint a' nedves idő,
 Ha a' föld meg-fagyván olly kemény mint a' kő.
 Tanátsbéli Úrnál vagyon a' szállásom,
 Derék ember: tsendes házába lakásom.
 Nyugodalmassan - is én itt munkálhatok,
 Választ - is, ha ki ír, mindennek adhatok.
 Mind itt vannak immár Hazánk Mágnássai,
 Nemes Vármegyéknek Deputátussai,
 Az Egyházi Rendel, annak Érségei
 Királyi városok minden küldöttei.
 Valakik bé-járták ez egész világot,
 Láttak fok népeket, fokféle országot,
 Mind közönségesen mindnyájan azt vallyák,
 Mivel látásokból rég már tapasztallyák ;
 Hogy nagyobb szépségen meg-nem álhat a' szem,
 Mintha így edgyütt van, az egész Magyar Nem.
 És bár fél oldalról nézi az irigység,
 Meg-fogja esmérni, hogy e' ritka szépség.
 Igaz - is, mert Isten minket úgy szeretet',
 Hogy teremtvén Magyart teremtetett remeket.
 Vallyon más Nemzetnek szebb - é ábrázattya ?
 Ékesbb pompásabb - é, annak ruházattya ?
 Vagyon - é jobb - szíve? avagy - is mérészebb,
 Mindenekre mellyik a' Magyaránál kézszebb ?
 Egy sins! és próbákkal ezt meg-is mutatta,
 Mivel ellenségit mindég meg-futatta.
 Török, Frantz, és Burkus érzettek karjait,
 Mert gyakran vérekbe mártották kargyait.
 Felső-

Felsőges Királyunk most - is reményfégét
 A' Magyarban veti, tudván vitézségét.
 Hív jobbágyi közé hólnap fog érkezni,
 Háború dolgáról velek értekezni.
 Kedves jó Barátném' hidd ez mind igazfág,
 Ha te most itt vólnál látnád a' Magyarfág,
 A' melly most ide gyült, melly gyönyörűséges,
 Melly szép természetben, és melly egésfeges.
 A' fok arany ezüst tsiklándaná szemed,
 Tsudálnád a' kintset, melly takarja nemed.
 Isten Áfzfzonyoknak mindnyáját tartanád,
 Hogy Vénusnál szebbek vólnának, mondanád.
 Hazánk dolgairól tsak ennyit mondhatok,
 Király szavát hallván majd többet írhatok.
 Most tsak arra kérlek, még egy kérésemet,
 Meg - ne vesd, és hallyad végső kérdésemet.
 Írd - meg ezen veszély, melly fokáig tartott,
 Komáromon kívül hány helyfégnek ártott.
 Szenvedtek - é annyit, a' mennyit a' város,
 Mellyike leg - inkább lett közöttök káros.
 Én ugyan e' dolgot nem máskép képzelem,
 És egy ítéletbe léfzel te - is velem;
 Hogy a' város fokkal azoknál népessebb,
 Így hát a' falukba veszett - el kevesebb.
 Válykokból - is, vagy nyers téglákból készültek
 A' házak : nem pedig kövekből épültek.
 Nem magosról dűlvén, nem vólt sebesfégék,
 Nem vólt mint köveknek olyan nehézfégék.
 És így ki serény vólt, illy el - fzaladhatott,
 És bátorfágosabb helyre el - futhatott.

El-

El-várom erről-is tudósításodat,
Mert tudom ízereted te hív barátodat,

Költek Pozsonyba a' Diéta alatt,

Nyilas havának 15-dik napján
1796-dik esztendőbe.

Gróf Gvadányi Józsefet,
magyar lovas Generálist.

TIZEN-HATODIK LEVÉL.

Méltóságos Grófom, istápom, reményem,
Én kedves Barátom vídámító fényem,
Repül hozzád Múzsám, de nints most fején gyász,
Hogy ne láztattasson előtted lenni váz.
De még most-is magát fel-nem kofzorúzta,
Tágúlt húrjait-is lantján fel-nem húzta :
Mert mind eddig tsak a' halottakról beszélt,
Szülötte földgyének szomorújába élt.
Vígabb öltözetbe jön hozzád ezentúl,
Szemeiből könnye többé tán nem-is húl;
Mivel lak városa már régen fel-épült,
És ez nagy örömet gyenge szívébe szült.
Nem-is fog már szólani a' meg-ölettekrül,
Mert szólani ő többet nem tud már ezekrül.
A' Tradíciókból a' mit meg-tudhatott,
'S a' vén embereknek szájából halhatott,
Úgy adta elődbe valamiként vette,
Mások tséltsapását ezekhez nem tette.

Tzi-

Tzigányok dolgát - is ő tsak úgy festette,
A' mint Kantárosi Gazsitúl értette.

De én kedves Grófom te képzelődésed,
És felölök ki-tett bölts vélekedésed,
Oly szép; 's úgy esméred a' természeteket,
Hogy jobban le-írni nem lehet ezeket.

Igaz - is, hogy ébrek ők a' veszélyekben,
Szemessek, firegnek, forognak féltekben.

Bátorfágok vége, végre a' szaladás,
Erre egy puska szó, már elég jel adás.

Míg erdőt nem érnek ők vízfza sem néznek,
De tarttyák magokat már abba vitéznek.

Ritkán - is történik rajtok valamelly kár,
És arra vígyáznak, hogy hol léfzen vásár.

Zöld kopott kalpagba 's olly veres nadrágba,
Fel-öltöznek piros, vagy farga tsizmákba.

Korbáts lefz kezekben, kényessen sétálnak,
Míg ollyra, ki velek tserél, nem találnek.

Ha ki velek tserél, 's nem vigyáz magára,
A' vizes pokróztot terítik nyakára.

A' mennyit felölök szóltam, elég légyen,
Hogy hoszszas beszédem unalmat ne tégyen.

Már most kedves Grófom; te hozzád fordúlok,
Mert ha veled szólok, tsak akkor újúlok.

Már te Pozsonyba vagy, mentél Diætára,
Hogy ott a' Királynak, 's országnak javára

Munkálódgyál többi Hazánk Nagygyaival,
És a' Vármegyéknek fok bölts tagjaival.

Érted te a' törvényt és az igazfágot,
Mert rég kötött veled Thémis barátsfágot.

Azért

Azért a' dolgokat jól el-intézzétek,
 A' Királyt, és Hazát ti védelmezzétek,
 Hogy a' tsúf Frantz Nemzet nékik ne árthasson,
 Hazánk határához közel ne juthasson.
 Nem de nem Árpádnak vagytok maradéki,
 Mars, és Bellonának vitéz nevendéki;
 Melly vérből származtak ama Hunyadiak,
 Báthori, Kinyisi, Thóldi, 's Nádasdiak;
 Szintén azon Scytha vérből valók vagytok,
 Tudom vitézfélegben ti alább sem hagytok.
 Majd minden Nemzetek rettegtek ő tőlök,
 Tudgya egész világ eztet ő felőlök.
 Ezen ditsőféget ti el-ne-rontsátok,
 Kezetekbe légyen kardotok, lántsátok.
 Űssetek rá bátran e' gaz Nemzetfélegre,
 Mellynek vallása nints, nem néz Istenfélegre.
 Ki Királynéjának, 's Királlya gyilkosa,
 Pusztító, és rabló ördögök forsosa.
 Éresztessétek-meg velek fegyverteket,
 Rajta! vezérellyen Isten benneteket.
 Mint a' Görögöknél vóltak Amazonok,
 Magyar szép nemünkből lennének azonok,
 Rokkámat mingyárást a' Kutzikba vetném,
 És férjemnek kardgyát oldalomra kötném.
 A' Frantzia Nemnek kakas a' tzi mere,
 Már ezen kakasnak lennék-is embere;
 Mert vágtam már fokszor pulyka nyakakat-is,
 Le-vágnám én tehát e' kakas nyakat-is.
 De talán most egyszer csak ithon maradok,
 És Mars piattzára menni nem fáradok;

Mert a' békesfégnék hallom Olaj fája
 Tsirázik, 's meg - szünik Mars véres tsatája.
 És így varró tömet, avagy - is Rökkámat,
 Még kezembe veszem, 's gyakorlom munkámat.
 De ugyan tsak kedves Grófom, és Barátom,
 Azon kérésemet te hozzád botsátom.
 Írd - meg e' Diétán hogy ti mit végeztek,
 A' Király, és Haza hasznára mit tesztetek.
 Bár öltözetünkről tik törvényt tennétek,
 És meg - tartásában kemények lennétek,
 Hogy minden ki Magyar, hazánknak gúnyáját
 Viselné; nem pedig másoknak tzundráját.
 Bélyeget kellene sütni homlokára,
 Ki azt nem viselné, 's botsájtani úttýára.
 Mindenekről várom válasfad ohajtva,
 Maradok pediglen magamat meg - hajtva

Költék Komáromba Nyilas
 havának 22-dik napján
 1796-dik esztendőbe.

leg - kisebb szolgáld,
 's Barátnéd,
 N. Fábíán Juliánna.

Ezen Levelére tett válaszfom.

Múzsád vígabb kedvel mostan hozzám jöve,
 Nem vólt Cзыprus fején, sem testén gyáfz öve,
 És jóllehet Lantýát még most sem pengette,
 De reám tekintvén, magát el - nevette.

Szé-

Szépen köszönt, éh - is ötet köszöntöttem,
 Mingyárt Rózsa vizet kezére öntöttem,
 Meg - mosta ő ezzel, kezét ábrázattyát,
 És ki - is mutatta egész vídúlattyát.
 Mert így szólt: meg-jött már szívem régi kedve,
 Okát - is ki-mondom ennek ditsekedve,
 Melly nem más, hanem hogy a' föld indulásról,
 Nem szóllok már többé ezen nagy tsapásról.
 Hanem már ezután jövök olyan hírrel,
 Melly meg-nem febesít, 's nem fogsz élni írrel.
 Nem rettent már minket ennek nagy félelme,
 Mert már járult hozzánk Istennek kegyelme.
 Számos bűneinket ő meg - botsájtotta,
 Ostorát mi rólunk el - is fordította.
 Meg - romlott városunk már fel - is épüle,
 Pompásabb házakkal mint vólt, meg-szépüle.
 Nagy hálá - adásra mindnyájan fakadtunk,
 Hogy a' föld nem hasad, és nem reng alattunk.
 Drága Múza ! erre hozzá így szóllottam,
 Valamikor ezen veszélyről hallottam
 Szavadat; mindenkor én meg - keseredtem,
 Mert esetetekből én - is nagy részt vettem.
 Vértett szívem annyi Hazám fiaiert,
 Kínok között ki-múlt fok szép leányiert.
 De mivel szemlélem most változásodat,
 Mintha hajnal nyílna, olly mosolygásodat;
 Az én szívemnek - is oszlik fetét köde,
 A' melly fájdalmakkal rajta erőlköde.
 Kérlek azon szörnyű esetet felejtsd - el,
 Mert az Ég feletted már fénnel derült - fel.
 Kérjed, hogy ne érjen ezentúl ostora,
 'S ilyen erőszakkal ne légy földnek pora.

Nem-is léfz'; mert látod fel-épült lak helyed,
 A' mellyért kezedbe lantod bátran vegyed.
Tégedet Űr Istent dítserünk: pengessed,
 Hogy föld-indulását többé ne érhesd.
 Nem-is fogsz már erről többet írni, mondod,
 Mert örvendetesebb dolgokra lesz gondod,
 Ne-is írjál, és ne szomorítsd szívünket,
 Fel fe-is vakarjad bé-gyógyúlt sebünket,
 Hogy az utolsó rosz, az elsőnél roszszabb
 Ne legyen; 's fájdalmunk a' mint vala hoszszabb.
 Hanem Múzsza! végre van még egy kérésem,
 Reménylem, hogy tőled nem lesz meg-vetésem:
 Nem más ez, hanem hogy a' midőn vízfzra térsz,
 Kedves Barátnémnak lak házába bé-érsz,
 Mond-meg; hogy szívemből én őtet tisztelem,
 Sajnálom, hogy eddig nem lehetett velem.
 De tudom végképpen hogy ez el-nem múlik,
 Ámbár napról napra azon idő nyúlik.
 Mert bár hegyek völgyek együvé nem mennek;
 De az emberek közt esete van ennek.
 Azért-is addig-is míg ez időt érem,
 Adgya értésemre igen igen kérem;
 Hogy a' föld-indulás hányszor vólt, és meddig
 Tartott; vagy mint a' szél hétfűtől tsak-keddig.
 Komáromon kívül, ért-é más helyeket,
 Úgy mint ezen várost; és rontá mellyeket?
 Ha eztet meg-írja többé nem úntatom,
 Hanem hogy szolgája vagyok meg-mutatom.

Költék Szakoltzán Bak havá-
 nak első napján 1796-dik
 éjztendőbe.

Gróf Gvadányi József,
 Generális.

TIZEN-

a' mellybe

a' mostan írt Levelémre téfzi válaízfízáat.

Szakoltzáról Múzsám meg - tére tapsolva,
Táskáját, a' melly vólt reája kaptsolva,
Ki - nyitá, és abból leveled ki - vette,
Mosolygott, és aztat tsókjával illette.
Köszönt jó Barátod, szólta, 's kezembe adta,
Hogy szívet, mondgyam-meg, keményen meg-
hagyta.
Szeret - is ; mindenkor mert tsak rólad beszélt,
Egy kérdésről több-több kérdésekre ő kélt.
Engemet - is látott olly nagy szívesféggel,
Hogy egéjzen bé - tölt szívem édesféggel.
Kedves drága Grófom leg - hívebb Barátom !
Leg-hívebb ; mert látom, hogy szíved fajátom.
Nem érdemlem a' te le - ereszkedésed,
Tárgyam lesz míg élek a' te tisztelésed.
Még holtunk után - is hamvam te hamvadat,
Úgy fogja áldani, mint mostan áldalak.
Parantsolatodat, mellyt írod hogy végső,
Olly készséggel téfzem, mint azt, melly vólt első.
Így a' föld - indulás melly fokáig tartá,
A' melly városunkat földel bé - takarta,
Komáromon kívül rontott - é másutt - is,
És hány helységet, le - írom aztat - is.

De ezt sem írhatom Prothoculumokból,
 Hanem fogok ahhoz tsak Traditiókból.
 E' föld - indulásról másoktól mint vettem,
 Hogy mikor történt ez immáron ki - tettem ;
 De ki - tételemet megint meg - újítom,
 És le - írására pennám így indítom.
 E' folyó századnak hatvan harmadikán,
 Junius hólnapnak huszon nyóltzadikán,
 A' Nagy Úr Istennek jött reánk tsapása,
 Korán reggel esvén a' föld - indulása.
 Első rendüléssel a' nép tsak álmából
 Ébredt - fel, és ki - ki fel - kele ágyából.
 Még akkor leg-kissebb kár 's veszély nem történt,
 De egy fertály múlva látván a' verő-fényt ;
 A' Második rengés olly írtóztató vólt,
 Hogy ekkor dült fok ház, Klastrom torony és.
 Ekkor lett a' népnek az ő veszedelme, (bólt,
 Mivel nem lehetett semmi fegedelme.
 Mert miként a' menykő jön hirtelenféggel,
 E' romlás - is esett olly nagy febesféggel.
 Nem valának bátrak futásra az utak,
 Rogytak a' fok falak, úgy a' kámvás kútak.
 A' föld fok helyen nyílt, okádott tüzeket,
 Ezek után pedig kénköves vizeket.
 Dörgött az Ég, és a' menykövek - is húltak,
 A' föld alatt való fzelek jobban dúltak ;
 Mert a' nagy Dunának éppen közepette,
 Vastag kénköves láng magát ki - vetette.
 Senki sem - is tudta mitől őrizkedgyen,
 Tüztül - é, vagy attól, hogy el - ne sülledeggyen,
 Mivel

Mivel mint előtte, színt úgy háta megett,
 Nagy vala a' veszély, a' mellytől rettegett,
 Minden szobák pintzék, 's városon az utak,
 Pitvarok és bóltok útzákon a' kútak,
 Kénköves vizekkel meg - telve valának,
 Bűdös párájokkal szerte szélt folyának.
 Nem! tudta itt a' nép, hogy már mit mivellyen,
 Sírt jajgatott futott, hogy olly helyet lellyen ;
 A' melly menedékül nékie szolgállyon,
 Leg - alább szárazon lábaival állyon.
 Sok a' Dunára - is rémülve szaladott,
 Száraz helyre itt - is sohol se akadott,
 Mivel a' föld alatt való szél fel - tolta,
 És maga partyait habjával ált folyta.
 Hanem ki hajóra, ki ült dereglyére,
 Mint lehetett gondgya vala életére.
 E' fok rofzszat érte itten más rofz nyomba,
 Úgy hogy a' nép fején majd tsak nem nyölt
 Az éhfég kezdette őket környékezni, (gomba.
 Kamarákhoz pedig mód nem vólt férkezni ;
 Mert falak gerendák mintha levegőbe
 Függnének, úgy áltak, 's vertek fokot főbe,
 A' kik bátorkodtak menni eledelért,
 Illy szerentséltetést fok tenni nem - is mért.
 Hogy Isten tsapása, a' nép meg - esmérte,
 Mellyért ő Felfégét buzgó szívvel kérte ;
 Hogy venné - le rólok ostorozó kezét,
 Szüntetné - meg rajtok e' tsapás nehezét.
 Minden nap öfzve gyült a' város közepén
 A' nép; egy el - hagyott temetőnek helyén.

Siránkozó szemét az Égre vetette,
Térdeire esvén kezét ölébe tette.

A' Nagy Úr Istenhez buzgóan könyörgött,
Mingyárt-is föld, felleg, olly nagyon nem dör-
gött.

De még hat holnapig gyakran meg-rendüle
A' föld; de épület immár egy sem dülc.

Kénköves víz sem folyt, mert már nem hasada,
A' Duna - is maga parttya közt marada.

Komáromon kívül hat hét mért-földekre
E' veszély el-hatott, talán még többekre,
Mező városokban, 's falukban - is tett kárt,
De kis, 's fa házaknak mivel ez úgy nem árt,
Mint azoknak, mellyek kőből építtetnek,
Contignatiókra többekre vitetnek;

Koránt sem eshetett olly nagy kár azokban,
A' mint nálunk esett itten Komáromban.

No már kedves Grófom valamit tsak tudtam,
Mind ki-tettem; 's hidgyed, hogy én nem ha-
zudtam.

Többet nem-is írok a' föld-indulásról,
De ha parantsolod inkább írok másról;
Mert szolgálatidra mind halok, mind élek;
Valamíg e' földön tart bennem a' lélek.

Költek Komáromba Bak havá-
nak 10 - dik napján 1796-
dikba.

N. Fábíán Juliánna.

Ezen utolsó Levelére adatott Válaszom.

Barátném! már vissza jöttem Szakoltzára,
A' Duna parttyáról Morva víz parttyára,
Mivel a' Diæta már el-végeződött,
Mellyen egy dolognál több nem-is tevődött.
Ki-tettem azt azon verses munkátskámba,
Mellyet éjjel írtam, Pozsonyba szobámba.
Mindszenti Úr tudom, azt kezedbe adta, (*)
Mert hogy meg-tseleklzi szívesen fogadta,
Bőven meg-láthatod abba azon dolgot,
Melly az egész ország színe előtt forgott,
Azért nem-is látom szükségesnek lenni,
Annak le-írását itt megint ki-tenni.
Hanem leveledet ez órában veszem,
Mellyre feleletem ezen képpen teszem.

❀ ❀ ❀

Kedves jó Barátném, a' föld-indulásról,
Komáromba történt szörnyű kárvallásról,
I 5 Te

(*) Én egy kis Verses munkátskát adtam - ki a' mostan
végzett Pozsonyi Diætának alkalmatosságával, melly-
nek a' Címje: *Egy a' Rhénus vize parttyán táborozó
lovas Katonának 's a' t.* Ezen kis munkámba le-írtam
a' Diætát, és eztet a' Komáromi Reformata Ecclesiá-
nak érdemes Páfztora által Mindszenti Sámuel Úr ál-
tal meg-küldöttem Fábian Juliánna Aszfzonynak.

Te olyan ékessen, 's olly helyyessen írtál,
Hogy itt Virgilius erejével bírtál.

Mert valamint ő írt Trója romlásáról,
Olly szépen írsz te - is Föld - indulásáról.

A' te gondolatid színt olly felfégesek,
És azt hogy olvassa ki - ki, érdemesek.

Annyival - is inkább mivel ezen munkád,
Anyai nyelvünkön első verses próbád,

Még - is olly éke van ezen te' zsongédnek,
Hogy ebből ki - tetszik ereje elmédnek.

Nints - is máskép', hanem te veled született
A' Poësis; 's beléd böltsödbbe öntetett.

Parnassus hegyének két szarvú tetején,
Múzsák közt neveltek Minervának tején.

Mert tekintse bár ki verseid folyását,
A' melly esetről írsz; tárgyad válaftását;

Meg-láttya, hogy folyta nagyon természetes,
Van benne erő 's tűz, még - is kelemetes.

Az osettel pedig mellyet tárgyúl vettél,
Borostyán kofzorút fejedre kötöttél;

Mert első vagy, a' ki Hazánkba erről írsz,
Mutatod hazai szeretettel hogy bírsz.

Ezen munkád neved az Égig emeli,
A' jövőndőség - is aztat meg - tiszteli.

És mivel ékessen ez pennádból folya,
Nem emészti azt meg a' régifég molya.

Komárom Városa örvendhett szívébe,
Hogy egy olly Lëányát táplállyá keblébe;

A' mellyet Apolló Czéhébe bé - vette,
A' tudományokban forsossává tette.

Ha-

Hazánknek szép neme fog téged követni,
 És a' tündérféget majd meg-fogja vetni.
 Munkád ízt ad nékik a' szép verselésre,
 Mivel ösztönök lesz a' fel-serkentésre.
 Te magad magadnak vagy ebbe példája,
 Molnár Borbálának tudod szép munkája,
 Vólt a' verselésre egyedül ösztönöd,
 'S hogy a' szent kúthoz vitt, azt néki köszönöd.
 Több Afzfzonyfágok-is titeket követnek,
 Utánnatok Parnász hegyére sietnek.
 Újfalvi Kristina vele Vaji Klára,
 Hufzár Erzsébet is, és Veszprémi Sára,
 Nyomotokban vannak, hágják már Helicont,
 Mint tik; ditsőftik mind a' két magyar Hont.
 Így már más országok nézván szép némünkre,
 Hogy tsak henyélnétek, nem vetik szemünkre;
 Mert már látni fognak sok Poëtriákat,
 Kik munkálnak Magyar szép Elegiákat.
 Azért jó Barátném kérlek le ne tegyél
 Nyert buzgósfágodról; főt még serénkedgyél
 Több illy szép munkáknak ki-botsájtásában;
 Így majd fénylik neved, mind a' két hazában.
 Ne bánd, ha támad-is nyálas Zoilusod,
 Vagy valamelly hitvány ótsárló Mómusod,
 Ezek közül bár melly szép híredet vőjja,
 Ditsőfégtől lesz még-is fáradtságod díjja.
 Mert okos emberek illyeket meg-vetnek,
 Nem-is másnak tarttyák, hanem tsak szemetnek.
 Méltán: mert gúnyollyák szép munkáját másnak,
 Fejekén áll pedig két füle Midásnak.

Nints

Nints szükséged már rám; hogy legyek Mentöröd,
Mivel virágjában van emberi korod.

Eleven az elméd, és friss benned a' vér,
Jádzik a' testedbe a' hévtől minden ér.

Mivel ezekkel bírsz van verselő nefzed,
Első munkádból-is ki-tetfzik szép eszed.

Parnassusnak úttján már egyedül futhatsz,
Annak tetejére nála nélkül juthatsz.

Ifjú esztendeim mivel már el-múltak,
Laurusom leveli fejemről le-húltak;

Verselő tüzemet el-ójtá a' vénfég,
A' melly kevés maradt, az-is csak szegénység.

Ehez kívántató tehetségem el-húnt,
Mellyért-is Apolló Múzsáival rám únt.

Már néked engedem köztök vólt helyemet,
Mert ki obsitoltak immár ők engemet.

Hallom - is helyyemen lantod szépen vered,
De nem én; hanem a' természet Mestered.

Azért hogy Mentorod' legyek ne - is keress,
De ugyan csak kérlek míg élek, hogy szeress.

Ezzel végeződik velem való munkád,
Én pedig maradok hív Barátod, szolgád.

Költek Szakoltzán Bak havá-
nak 21-dik napján 1796-
dik esztendőbe.

Gróf Gvadányi József,
Magyar lovas Generális.

SZÉLL FARKAS
könyvtárából

RUŠEVIKOVÁ
(BILLOVA)

